

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 302)

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/692)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

23.10.2003

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-464/4735

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 6.10.2003 tarihinde kararlaştırılan “Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Kamu malî yönetim sistemimiz 1927 yılında çıkarılan 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunuyla düzenlenmiş, söz konusu Kanun az sayıda değişiklikle bugüne kadar yürürlükte kalmış ve kamu malî yönetimini düzenleyen temel kanun olma niteliğini sürdürmüştür. 1927 yılından bu yana kamu malî yönetiminde, kamu idarelerinin sayı, nitelik ve teşkilatlanmalarına bağlı olarak önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Diğer yandan Dünyada kamu malî yönetimi ve kontrol sistemi konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Halen ülkemizde konsolide bütçeyi oluşturan genel ve katma bütçeli kuruluşların yanı sıra bunlara bağlı döner sermayeler ve fonlar ile mahalli idare bütçeleri ve kanunlarla kurulan kamu tüzel kişiliğini haiz idarelerin bütçeleri olmak üzere değişik bütçe türleri bulunmaktadır. Bunlardan sadece genel ve katma bütçeler, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilerek kanunla yürürlüğe konulmakta, diğer bütçeler ise yetkili idari merciler tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir. Ayrıca, anılan bütçelerin uygulama usul ve esasları da önemli farklılıklar arz etmektedir.

Kalkınma planları ile bütçeler arasında sıkı bir bağ kurulamaması, bazı malî işlemlerin bütçelerde yer almaması, bütçe uygulamalarının malî yılla sınırlı olması ve çok yıllık bütçeleme sisteminin olmaması sistemin başlıca eksiklikleri olarak ön plana çıkmaktadır. Mevcut bütçe sınıflandırması ve muhasebe sistemi, kamu gelir ve giderleri konusunda, hem malî yönetime hem de kamuoyuna istenilen bilgilerin ayrıntılı olarak sunulmasına teknik olarak imkân vermemektedir.

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısıyla, mevcut sistemin değiştirilerek daha etkin olması, Ulusal Program ve Politika Belgesi'nde de yer aldığı üzere uluslararası standartlara ve Avrupa Birliği normlarına uygun bir kamu malî yönetim ve kontrol sisteminin oluşturulması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan bu Kanun tasarısıyla, bütçe kapsamının genişletilmesi suretiyle bütçe hakkının en iyi şekilde kullanılması, bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması, malî yönetimde şeffaflığın sağlanması, sağlıklı bir hesap verme mekanizması ile harcama sürecinde yetki-sorumluluk dengesinin yeniden kurulması, etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması ve bu suretle çağdaş gelişmelere uygun yeni bir kamu malî yönetim sisteminin oluşturulması öngörülmektedir.

Bütçe hakkının en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulacak Merkezi İdare Bütçe Kanunuyla, bütçenin kapsamı genişletilmekte ve aşağıda belirtilen yeni düzenlemeler getirilmektedir:

- Bütçe türleri uluslararası standartlara uygun olarak yeniden tanımlanmakta ve sınıflandırılmaktadır. Bu çerçevede katma bütçe kaldırılmakta ve bu kapsamda yer alan kamu idareleri idari ve malî statüsüne göre genel bütçeli ya da özel bütçeli idare haline getirilmektedir. Ayrıca, döner sermaye işletmeleri ve fonların gelir ve giderlerinin ilgili oldukları idare bütçesine dahil edilmesi sağlanmakta; bunların belirli bir süre sonunda tasfiye edilmesi öngörülmektedir.

- Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderlerinin bütçelerinde yer alması sağlanmakta, bütçe dışında gelir elde edilmesi ve gider yapılması önlenmektedir.

- Genel idareye dahil kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleştirmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminlerinin Merkezi İdare Bütçe Kanununun ekinde yer alması esası öngörülmektedir.

- Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe büyüklükleri Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulmaktadır.

- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, Kanunda sayılan sınırlı sayıdaki maddeye tâbi olmakla birlikte genel olarak Kanun kapsamı dışında tutulmakta; malî özerkliklerini zedeleyecek herhangi bir hükme yer verilmemektedir.

- Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli Merkezi İdare Bütçe Kanununa eklenmektedir.

Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması amacıyla, bütçe hazırlama çalışmalarına daha erken başlanılmakta, kamu idarelerinin bütçeleri üzerinde daha ayrıntılı hazırlık ve sağlıklı tahmin yapması sağlanmakta ve malî yönetimde çok yıllık bütçeleme sistemine geçilmektedir. Bu çerçevede, plan-bütçe ilişkisi güçlendirilerek kamu idarelerinin stratejik plan hazırlamaları ve bütçelerini bu plana dayandırmaları öngörülmekte, amaçların ve hedeflerin bütçe büyüklükleri ve sürdürülebilir finansman planı düzeyinde hangi ekonomik koşullarda gerçekleştirileceğine ilişkin olarak kamu idarelerine orta vadeli program ve malî plan ile yol gösterilmektedir.

Diğer taraftan uluslararası ve Avrupa Birliği standartlarına uygun bir iç kontrol sistemi oluşturulmakta ve kamu idarelerinin bütçe uygulama sürecindeki inisiyatifleri artırılmaktadır. Kamu idarelerine bütçe hazırlama ve uygulamaya ilişkin görevlerine ek olarak, harcama öncesi kontrol yetkisi verilmekte ve iç denetçilik müessesesi oluşturulmaktadır.

Kamu malî yönetiminde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde ortaya konulmakta ve yetki-sorumluluk dengesi yeniden kurulmaktadır. Buna göre, kamu idarelerinin malî işlemleri, kurulacak malî hizmetler birimleri tarafından yapılacak, bütçe sınıflandırmasında ödenek tahsis edilen yöneticiler harcama yetkilisi olarak karar vermeye yetkili olacak, iş ve işlemler harcama yetkilisi tarafından verilen harcama talimatı üzerine gerçekleştirme görevlileri tarafından yerine

getirilecektir. Saymanların ödeme aşamasındaki uygunluk denetimi yapma görevleri sona erdirilerek, bunun yerine kamu idaresi başkanına bağlı olarak çalışacak malî kontrol yetkilisine, harcama sürecinin belirli aşamalarında kontrol görevi verilmektedir.

Tasarı ile malî yönetimde şeffaflığın sağlanması ve sağlıklı bir hesap verme mekanizmasının kurulması, kamu kaynaklarının elde edilmesi ve kullanılması sırasında gerekli bilginin gerekli zamanda verilmesi suretiyle kamuoyu denetiminin sağlanması, kamu hesaplarının uluslararası standartlara uygun bir muhasebe düzenine göre tutulması sağlanmaktadır. Diğer taraftan, kamu idarelerince idare faaliyet raporu, mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca değerlendirme raporu ve Maliye Bakanlığınca genel faaliyet raporu düzenlenmesi öngörülmekte, ayrıca diğer yöntemlerle malî yönetim verilerinin ve malî istatistiklerin düzenli olarak kamuoyuna açıklanması sağlanmaktadır.

Sayıştayın harcama öncesi vize ve tescil işlemleri kaldırılmakta, konumu uluslararası standartlara uygun hale getirilmekte, Maliye Bakanlığınca yapılan taahhüt ve sözleşme tasarılarının vizesi işlemi ise yönetsel sorumluluk ve malî kontrol yetkisinin paylaşılması ilkesi çerçevesinde kamu idarelerine bırakılmaktadır. Böylece bir yandan bütçe işlemlerine hız kazandırılırken, diğer yandan Sayıştay'ın dış denetim organı olarak sadece harcama sonrası denetime odaklanmasına imkân tanınmaktadır. Ayrıca genel idareye dahil kamu idarelerinin tamamı, dış denetim kapsamına alınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Bu maddede, Kanunun amacı, çağdaş kamu malî yönetim sistemlerinin ana unsurları olan etkililik, verimlilik, malî saydamlık ve hesap verebilirlik esas alınarak kamu malî yönetiminin yapısını, işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasını, malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve kontrolünü düzenlemek olarak belirtilmektedir.

Madde 2.- Bu maddeyle, uluslararası standartlara ve yaklaşımlara uygun olarak, Kanunun kapsamı genel idare olarak öngörülmüş; genel bütçe kapsamındaki idareler, özel bütçe kapsamındaki idareler, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının malî yönetim ve kontrol işlemleri Kanun kapsamına alınmıştır.

Buna karşılık Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile kamu iktisadî teşebbüsleri ve kamuya ait şirketler Kanun kapsamı dışında tutulmuş; malî özerkliklerinin korunması amacıyla düzenleyici ve denetleyici kurumların Kanunun sadece belirli maddelerine tâbi olmaları hükme bağlanmıştır.

Madde 3.- Bu maddede, Kanunda geçen temel kavramlar tanımlanmış ve kavramlarda anlam birliği sağlanmak suretiyle herhangi bir tereddüdün ortaya çıkması ihtimalinin bertaraf edilmesi amaçlanmıştır.

Madde 4.- Maddede, kamu maliyesinin kapsamı belirlenmiş ve kamu maliyesinin merkezi ve mahalli idare esaslarına göre yürütülmesi öngörülmüştür.

Madde 5.- Bu maddede, kamu maliyesinin yürütülmesinde esas alınacak temel ilkeler sayılmıştır. Temel ilkeler, modern kamu malî yönetim anlayışına uygun olarak belirlenmiştir.

Madde 6.- Maddede, merkezi idarenin yönetiminde hazine birliğinin sağlanacağı öngörülmüş; ayrıca, borçlanma ve nakit planlaması işlemlerinin bu konuda çıkarılmış özel kanunlara göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Madde 7.- Malî saydamlık, çağdaş kamu malî yönetiminin temel ilkelerindedir. Saydam bir kamu malî yönetim sisteminin oluşturulması, malî verilerin zamanında kamuoyuna açıklanması ve raporlanmasıyla mümkündür. Maddede, malî saydamlığın sağlanması amacıyla dikkate alınacak ilkeler belirtilmiştir. Malî saydamlığın gerçekleştirilmesine yönelik olarak öngörülen temel mekanizmalara ise, Kanunun değişik maddelerinde yer verilmiştir.

Madde 8.- Çağdaş kamu malî yönetim sisteminin önemli unsurlarından biri olan hesap verebilirlik, kendilerine kamu gücü kullanma görev ve yetkisi verilenlerin bu yetkiyi yasal sınırlar içinde kullanıp kullanmadıklarının hesabını vermeleri anlamına gelmektedir. Bu çerçevede, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması, muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasının sağlanması, ayrıca kötüye kullanımın önlenmesi için görevli ve yetkili olanların gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu tutulması ve yetkili kılınmış mercilere bu Kanun hükümleri çerçevesinde hesap vermeleri öngörülmüştür.

Madde 9.- Bu Madde ile, Türk kamu malî yönetim sisteminde stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme anlayışının uygulamaya konulması amaçlanmıştır. Madde, son yıllarda hızla uygulama alanı bulan iki anlayışın Türk malî sisteminde uygulanmasını öngörmek suretiyle hesap verebilirlik ve kamu kaynaklarının kullanımında etkinlik ve verimliliğin sağlanması açısından önemli bir aşama oluşturmaktadır.

Madde 10.- Bu maddede, bakanların kamu malî yönetimindeki rolü yeniden tanımlanmış, Kanunun uygulanmasında bakanlarla üst yöneticiler arasındaki ilişki yeniden düzenlenmiş ve bakanların kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Madde 11.- Bu maddede, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinde kendilerine önemli bir rol verilen üst yöneticilerin sistemdeki rolü tanımlanmış ve sorumluluklarının kapsamı belirlenmiştir. Kamu idarelerinin memur statüsündeki en üst yöneticileri, üst yönetici olarak tanımlanmıştır.

Madde 12.- Maddede, bütçe türleri uluslararası standartlara uygun olarak tanımlanmış ve genel idare bütçesi kapsamında merkezi idare bütçesi, mahalli idare bütçesi ve sosyal güvenlik kurumları bütçeleri olmak üzere üç tür bütçe öngörülmüştür.

Diğer taraftan, maddede tanımlanan bütçe türleri dışında kamu idarelerince herhangi bir ad altında bütçe oluşturulması önlenerek bütçe disiplini bozacak herhangi bir bütçe uygulamasına gidilmesi ihtimali ortadan kaldırılmıştır.

Madde 13.- Bu maddede bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde uyulacak ilkeler sayılmıştır. Klasik bütçe ilkelerinin yanı sıra çağdaş bütçe ilkelerine de yer verilmek suretiyle kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanımının sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 14.- Madde, malî disiplinin bozulmasına yol açacak uygulamalara başvurulmasını önlemeyi amaçlamaktadır. Maddede, bütçe gelirlerinin azalmasına ya da giderlerin artmasına neden olacak kanun tasarısı ve tekliflerinin gerekçelerinde, tasarısı ve tekliflerin malî sonuçlarına ilişkin bilgilerin yer alması öngörülmüştür.

Madde 15.- Maddenin birinci fıkrasında, Merkezi İdare Bütçe Kanununun, merkezi idareye dahil kamu idarelerinin bütçelerini kapsayacak şekilde hazırlanacağı ve uygulanacağı belirtilmiş, ikinci fıkrasında da Kanunda yer alacak hususlara yer verilmiştir.

Madde 16.- Madde, Merkezi İdare Bütçe Kanunu Tasarısının hazırlanması sürecinin başlatılması amacıyla ilgili kurumların yapması gereken işlemleri belirtmektedir. Bu çerçevede, bütçe hazırlık sürecine Bakanlar Kurulunca kabul edilecek orta vadeli program ile Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Yüksek Planlama Kurulunca kabul edilecek orta vadeli malî planın yön vermesi öngörülmüştür.

Madde 17.- Maddede, Merkezi İdare Bütçe Kanununun hazırlanmasına esas olmak üzere, gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında uyulması gereken esas ve usullere yer verilmektedir. Bu Kanunla getirilen yenilikler çerçevesinde, gelir ve gider tekliflerinin orta vadeli program ile malî plana, çok yıllık bütçeleme anlayışına, stratejik planlama ve performans hedeflerine uygun olarak hazırlanması öngörülmüştür.

Düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçelerinin, sözkonusu kurumlarca Maliye Bakanlığına gönderilmesi ve adı geçen Bakanlıkça Merkezi İdare Bütçe Kanunu Tasarısına dahil edilmesi esası getirilmiştir.

Madde 18.- Maddede, Merkezi İdare Bütçe Kanunu Tasarısının hangi eklerle ve ne zaman Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacağı belirlenmiştir. Madde, Merkezi İdare Bütçe Kanun Tasarısına vergi harcamaları ile merkezi idare bütçesinden yardım alan kurum ve kuruluşların listesinin de eklenmesini öngörmek suretiyle malî saydamlığın sağlanmasında önemli yenilikler getirmektedir.

Madde 19.- Bu maddede, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Merkezi İdare Bütçe Kanununun görüşülme şekli ve kabul edilen Merkezi İdare Bütçe Kanunu ve bu Kanuna uygun olarak hazırlanacak Kamu Yatırım Programının ne zaman Resmi Gazetede yayımlanacağı belirtilmektedir. Madde, Merkezi İdare Bütçesi Kanununun zorunlu nedenlerle süresinde yürürlüğe konulamaması halinde Geçici Bütçe Kanunu çıkarılması esasını öngörmek suretiyle şimdiye kadar mevzuatımızda bulunan bir hukuki boşluğu gidermektedir.

Madde 20.- Maddede, bu Kanun kapsamına dahil kamu idarelerinin bütçelerinin uygulanması aşamasında ödeneklerin kullanımına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Madde, malî disiplinin sağlanması amacıyla ilgili idarelerin gerçekleştirmeleri gereken işlemleri belirlemiştir. Ayrıca, millî güvenlik gereklerinin ortaya çıkması halinde ödeneklerin kullanımında ne tür önlemler alınacağı hususuna da yer verilmiştir.

Madde 21.- Madde, merkezi idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarının kanunla yapılabileceği esasını öngörmek suretiyle, malî disiplinin sağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe üzerindeki yasama yetkisinin güçlendirilmesine yönelik düzenleme getirmektedir. Kamu idarelerine tertipler arasında belirli bir orana kadar aktarma yetkisi verilmek suretiyle de bütçe uygulamasında harcamacı kuruluşlara tanınan esneklik genişletilmektedir. Ayrıca, aktarma yetkisine bazı harcama kalemleri açısından sınır getirilmektedir.

Madde 22.- Bu maddede, kamu idarelerinin merkez dışı birimlerine ödenek tahsisinin kim tarafından ve nasıl yapılacağı gösterilmiştir.

Madde 23.- Bütçe hazırlığı sırasında öngörülmeyen giderleri karşılamak veya yılı içindeki ödenek yetersizliği sorununu gidermek amacıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerine aktarılmak üzere Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilmesine imkân tanınmaktadır. Ancak, konulacak yedek ödenek tutarına sınır getirilmekte ve yedek ödenekten yapılacak aktarmalar konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi esası öngörülmektedir.

Madde 24.- Gizlilik ve haber almayı gerektiren işler için Başbakanlık ve ilgili kamu idarelerinin bütçelerine konulacak örtülü ödenek ve kullanım esasları düzenlenmiştir.

Madde 25.- Madde, kamu yatırım projelerinin hazırlanması ve bunlara ilişkin ödeneklerin belirlenmesine ilişkin esaslar ile bu konuda yetkili kuruluşları göstermektedir.

Madde 26.- Kamu idarelerince yüklenmeye girişilmesine ilişkin ilke ve esasları düzenlemektedir.

Madde 27.- Maddede, niteliği itibarıyla malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan iş ve hizmetler için ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilmesine imkân tanınmaktadır. Böylece yeni malî yılda yüklenmeye girişilinceye kadar geçecek zaman içinde hizmetlerin aksamadan yürütülebilmesi ve ihalelerin daha sağlıklı yapılabilmesi sağlanmaktadır.

Ancak, ertesine yıla geçen yüklenmeye girişilebilecek iş ve hizmetler maddede sayılanlarla sınırlı tutulmaktadır.

Madde 28.- Madde ile kamu idarelerine gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişme konusunda önemli esneklikler getirilmiş; sadece, Dışişleri Bakanlığının yurt dışında belirli işler için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişmesi Maliye Bakanlığının iznine tâbi kılınmıştır.

Madde 29.- Maddede, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinden kamu yararı gözetilmek suretiyle yardım yapılması hususu, yardımların kullanılmasına ilişkin esas ve usuller ile yardımların kullanımının denetimine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Madde, yardımların amacına uygun olarak kullanımını sağlayacak önlemler de öngörmektedir.

Madde 30.- Genel malî yönetim ve eşgüdüm görevleri çerçevesinde, merkezi idare bütçesinin hazırlanması ve uygulanması, malî disiplinin sağlanması, kamu malî yönetim sisteminin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla Maliye Bakanına yetki verilmiştir.

Malî yönetim ve denetim sisteminin izlenmesi görevi çerçevesinde, Maliye Bakanına ilgili kamu idareleri ve merkezi idare bütçesinden yardım alan kuruluşlardan gerekli bilgileri temin etme, bu bilgilerin verilmemesi ya da bütçe disiplinine aykırı işlemlerin ortaya çıkması halinde ilgili idare ve kuruluşlar hakkında gerekli önlemleri alma yetkisi verilerek kurulan sistemin sağlıklı bir şekilde işletilmesi amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Merkezi İdare Bütçe Kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçlarının, ekonomik ve malî duruma ilişkin gelişmelerin, ikinci altı aya ilişkin beklentiler, hedefler ile faaliyetleri kapsayan bilgilerin ilgili idareler tarafından kamuoyuna açıklanması yükümlülüğü getirilmekte ve kamuoyunun malî yönetimin performansı konusunda bilgilendirilmesi sağlanmaktadır.

Madde 31.- Bu maddede, harcama yapma yetkisi ve bu yetkiyi kullanacak görevlilere ilişkin esaslar öngörülmektedir. Ayrıca, genel idare kapsamındaki idarelerdeki harcama yetkililerinin görev unvanları itibarıyla tespiti konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 32.- Maddede, harcama yapılması için gerekli harcama talimatının nasıl düzenleneceği ve bu talimatta hangi bilgilerin yer alacağı hususu ile harcama yetkililerinin harcama talimatı ile ilgili sorumluluklarının ne olacağı belirtilmektedir.

Madde 33.- Maddede, giderin gerçekleştirilmesi ve buna ilişkin sorumluluk düzenlenmiştir. Harcama yetkilisinin verdiği harcama talimatıyla başlayan süreç, mal veya hizmetin belirlenmiş esas ve usullere uygun olarak alındığının veya işin yaptırıldığının, görevli kişi veya komisyonlarca onaylanması, gerekli belgelerin düzenlenmesi ve harcama yetkilisinin ödeme emri vermesiyle tamamlanacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında, gerçekleştirme görevlileri tanımlanmakta, son fıkrasında da, bunların sorumlulukları belirlenmektedir.

Madde 34.- Nakit yetersizliği, hak sahibinin başvurmaması veya başka nedenlerle ödenemeyen giderler hakkında yapılacak işlemler hüküm altına alınmıştır.

Madde 35.- Kural olarak ödemenin yapılabilmesi için işin yaptırılmış, mal veya hizmetin teslim alınmış olması gerekmektedir. Bu maddede, bu kuralın istisnası olarak hangi hallerde ön ödeme yapılabileceği düzenlenmiştir.

Madde 36.- Gelir politikasının temel ilkeleri sayılmıştır.

Madde 37.- Anayasamızdaki düzenlemeye paralel olarak kamu gelirlerinin kanunla konulabileceği, değiştirilebileceği, kaldırılabileceği ve ayrıca gelirlerin kanuni dayanaklarının bütçelerde gösterileceği öngörülmektedir. Ayrıca, genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk, takip ve tahsilinin Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinin gelirlerinin tarh, tahakkuk, takip ve tahsilinin ise ilgili kamu idareleri tarafından yapılacağı öngörülmektedir.

Madde 38.- Kamu gelirlerinin tahakkuk, takip ve tahsilinde sorumluluk konusu düzenlenmekte ve görevliler, gelirlerin zamanında ve eksiksiz olarak toplanmasından sorumlu tutulmaktadır.

Madde 39.- Maddede, özel gelirlerin karşılığı olan ödeneklerin ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilmesi hüküm altına alınmaktadır. Özel gelirlerin bütçe içine alınması ile bütçenin kapsamı genişletilmekte ve malî disiplinin sağlanmasında önemli bir adım atılmaktadır.

Madde 40.- Maddede, kamu gücü kullanılarak bağış ya da yardım toplanması hususunun yasaklanması suretiyle kamunun itibarının korunması ve kötüye kullanılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır. Maddede, ayrıca kamu idarelerine yapılan şartlı ve şartsız bağışların kaydı, izlenmesi ve kullanılmasına ilişkin esaslar da öngörülmektedir.

Madde 41.- Kamuoyunu ve yasama organını, yürütmenin faaliyet sonuçları konusunda bilgilendirme, yönetsel hesap verme sorumluluğunun en önemli gereklerinden birisidir. Bu mekanizma, kamu hizmetlerini yürütenlerin daha fazla sorumluluk hissetmelerine ve daha sonuç odaklı çalışmalarına, kamu hizmetlerinden yararlananların ödedikleri vergilerin nasıl kullanıldığı ve kamu idarelerinin performansları konusunda bilgi sahibi olmalarına ve yasama denetiminin güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla, harcama yetkililerince faaliyet raporu, üst yöneticilerce idare faaliyet raporu, İçişleri Bakanlığınca mahalli idare faaliyetlerine ilişkin Değerlendirme Raporu, Maliye Bakanlığınca Genel Faaliyet Raporu düzenlenmesi esası getirilmiş; Sayıştayın söz konusu raporlardan hareketle kendi değerlendirmelerini de yapmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmesi öngörülmüştür.

Madde 42.- Yasama organı, bütçe kanunları ile yürütme organına verdiği vergileri toplama ve harcamaları yapma izninin nasıl kullanıldığını kesin hesap kanunu ile denetlemektedir. Bu maddeyle, hükümetin hesap verme yükümlülüğünün bir sonucu olarak merkezi idareye dahil kamu idarelerinin bir yıllık döneme ilişkin bütçe uygulamalarının kesin hesap kanunu ile onanması düzenlenmekte ve kesin hesap kanununa eklenecek rapor ve belgeler belirlenmektedir. Merkezi idare dışındaki kamu idarelerinin bütçe uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanmasının ise, özel kanunlarındaki düzenlemelere göre yapılacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 43.- Merkezi idare kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerinin raporlandığı Kesin Hesap Kanun Tasarısının ve kamu hesaplarının uygunluğunun karara bağlanmasında Türkiye Büyük Millet Meclisine yardımcı olmak üzere, Sayıştay tarafından genel uygunluk bildirimini hazırlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması öngörülmektedir. Genel uygunluk bildiriminin hazırlanmasında, genel faaliyet raporu, idare faaliyet raporları ve Sayıştayın denetim raporları da dikkate alınacaktır. Ayrıca, genel uygunluk bildirimini verilmiş olmasının, malî işlemler üzerinde devam eden Sayıştay denetimini engellemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 44.- Genel idareye giren kamu idarelerinin malik buldukları taşınır ve taşınmaz malların edinimi, yönetimi, elden çıkarılması, taşınmaz malların işgallere karşı korunmaları, işgalli taşınmaz malların boşaltılması, taşınır ve taşınmaz malların kaydının tutulması vb. konularda mevzuatımızda bir karışıklık yaşanmaktadır. Bu karışıklığı gidermek, uygulamada birlik ve beraberliği sağlamak, değişen koşullara hızla uyum sağlayabilmek amacıyla konunun Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir tüzükle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Madde 45.- Bu Madde ile, kamu idarelerinin taşınır ve taşınmaz mal edinimleri kamu hizmeti gereğine dayandırılmakta, taşınmaz mal satın alma ve kamulaştırma işlemlerinin yetki devri yoluyla diğer bir kamu idaresi tarafından yürütülmesine imkân tanınmaktadır.

Genel bütçeye dahil olup da bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan tüzel kişiliği haiz kurumlar hariç diğer kamu idarelerinin edindiği taşınmaz malların Maliye Hazinesi adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmaz malların ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunması öngörülmüştür.

Madde 46.- Maddede, genel bütçeli dairelerin ihtiyaç fazlası taşınır ve taşınmaz mallarının Maliye Bakanlığınca satılarak bedellerinin bütçeye gelir kaydedilmesi öngörülmekte; değeri yüksek taşınmaz malların satışının ise ancak Bakanlar Kurulu Kararıyla mümkün olabileceği belirtilmektedir.

Madde 47.- Kamu idareleri arasında bedelsiz olarak taşınmaz mal tahsisi düzenlenmekte; taşınmaz malın tahsis amacı dışında kullanılmayacağı öngörülmektedir.

Madde 48.- Maddede, taşınmaz malların kullanımında etkinliği sağlamaya dönük hükümlere yer verilmekte; oluşan zararlardan dolayı malın teslim edildiği görevlilere sorumluluk getirilmektedir. İlgili kamu idarelerine de, oluşan zararların sorumlularına ödetirilmesini sağlama yükümlülüğü öngörülmektedir.

Madde 49.- Maddede, muhasebe sisteminin kurulması ve yürütülmesinde göz önüne alınacak ilkelere yer verilmekte ve devlet muhasebesi ve malî raporların uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanmasından Türk Muhasebe Standartları Kurulunun sorumlu olması hüküm altına alınmaktadır.

Genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin hesaplarının birleştirilebilmesi, konsolide edilmiş malî raporların ve devlet malî istatistiklerinin oluşturulabilmesi için çerçeve bir hesap planının oluşturulması ve kamu idarelerinin de bu çerçeve hesap planına uygun olarak kendi hesap planlarını Maliye Bakanlığı ile birlikte hazırlamaları öngörülmektedir.

Ayrıca maddede, kamu hesaplarının hangi temel amaçlara hizmet etmek üzere tutulacağı da gösterilmiştir.

Madde 50.- Maddenin birinci fıkrasıyla tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin kullanılması ve her muhasebe kaydının bir belgeye dayanması öngörülmüştür. İkinci ve üçüncü fıkrada ise malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde standart bir belge sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır ve bu konuda sorumlu olacak kuruluşlar belirlenmiştir.

Madde 51.- Maddede, tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi, bütçe işlemlerinin ise nakit esasında muhasebeleştirilmesi hüküm altına alınmıştır; ayrıca, kamu hesaplarının malî yıl itibarıyla tutulması, yılı içinde yapılmakla birlikte henüz sonuçlandırılmamış işlemlerin malî yılı izleyen bir aylık mahsup dönemi içinde tamamlanması öngörülmüştür.

Madde 52.- Genel idare kapsamına dahil tüm kamu idarelerinin malî verilerini içeren malî istatistiklerin düzenlenmesinde uyulacak ilkeler gösterilmiştir. Böylece genel idare kapsamına dahil kamu idarelerinin malî istatistiklerin derlenerek, bu konuda Avrupa Birliği ve uluslararası malî kuruluşlarca belirlenmiş standartlarda devlet malî istatistiklerinin oluşturularak kamu malî yönetiminde hesap verebilirliğin ve saydamlığın sağlanması amaçlanmıştır. Devlet malî istatistiklerinin belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanabilmesi için, ayrıca, kamu idarelerine gerekli kurumsal çevrenin oluşturulması konusunda sorumluluk yüklenmiştir.

Madde 53.- Devlet malî istatistiklerinin hazırlanmasından ilke olarak tek bir merkezi birimin sorumlu olması hususu, uluslararası standart niteliğini almıştır. Bu amaçla, genel idareye dahil kamu idarelerinin malî istatistiklerini hazırlama görevi Maliye Bakanlığına verilmektedir.

Dünyada kamu kesiminde malî istatistiklerinin yayımlanması konusundaki standart, merkezi idareye dahil kamu idarelerinin malî istatistiklerinin aylık olarak, genel idareye dahil kamu idarelerinin malî istatistiklerinin ise üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanmasıdır. Bu amaçla, maddede merkezi idareye ait malî istatistiklerin aylık olarak yayımlanması, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezi idare kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistiklerin ise birleştirilmek suretiyle üçer aylık dönemler itibarıyla kamuoyunun bilgisine sunulması hüküm altına alınmaktadır.

Madde 54.- Maliye Bakanlığınca hazırlanan malî istatistiklerin belirlenen standartlara uygunluk açısından Sayıştay tarafından değerlendirilmesi esası getirilmektedir.

Madde 55.- Bu maddede, uluslararası standartlara ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun bir iç kontrol tanımı yapılmakta ve malî yönetim ve harcama öncesi kontrol süreçleri ile iç denetime ilişkin standart ve yöntemleri belirleyecek merciler tayin edilmektedir. Buna göre, malî yönetim ve kontrol sistemleri konusunda Maliye Bakanlığı Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü, iç denetim sistemleri konusunda ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu yetkili olacaktır.

Madde 56.- Madde, iç kontrolün amaçlarını saymaktadır. İç kontrolün her aşamasında bu amaçların gözetilmesi öngörülmektedir.

Madde 57.- Maddede, kamu idarelerinde yeterli ve etkin bir kontrol sistemi oluşturulması amacıyla aranacak kriterler ile üst yöneticileri ile diğer yöneticiler tarafından alınması gereken önlemlere ilişkin esaslar belirtilmiştir; ayrıca, kontrol sisteminde rol alan görevlilerin yeterli mesleki bilgiye sahip olmalarını sağlamak üzere eğitime tâbi tutulmaları esası getirilmiştir.

Madde 58.- Harcama öncesi kontrol, kurulan yeni kamu iç malî kontrol sisteminin en önemli unsurlarından birisini oluşturmaktadır. Bu çerçevede, maddede, harcama öncesinde yapılacak malî kontrol görevi düzenlenmektedir. Malî kontrol görevi, malî kontrol yetkilisi tarafından yürütülecektir. Maddede, ayrıca harcama öncesi kontrol işleminin kapsamı, malî kontrol yetkilisinin sorumlulukları, harcama öncesi kontrol sürecinde uygun görülmeyen ya da vize edilmeyen işlemler kapsamında harcama yetkilisinin durumuna ilişkin düzenlemeler de yer almıştır.

Madde 59.- Malî kontrol yetkililerinde aranacak şartlar sayılmış, bunların atama ve görevden alınmalarına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca, malî kontrol yetkililerinin çalışma esas ve usullerinin yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 60.- Malî hizmetler biriminin görevleri sayılmış, bu birimlerin çalışma esas ve usullerinin bir yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 61.- Maddede, muhasebe hizmeti tanımlanmış ve muhasebe yetkililerinin bu hizmete ilişkin sorumlulukları gösterilmiştir. Ayrıca, 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinin Maliye Bakanlığınca yürütüleceği hüküm altına alınarak genel bütçe uygulama sonuçları ile muhasebe işlemlerinin, ödenek dağıtım ve kullanımlarının sürekli gözlenerek raporlanması ve bu suretle kamu malî yönetimine gerekli bilgi desteğinin sağlanması, borçlanma gereksiniminin kısa dönemler itibarıyla tespit edilerek borçlanma maliyetlerinin azaltılması hedeflenmiştir.

Madde 62.- Devlet muhasebesini tutan ve derleyen memurların nitelikleri ve mesleki bilgileri devlet malî istatistiklerinin sağlıklı bir şekilde üretilmesi ve güvenilirliği konusunda önem taşımaktadır. Maddede, muhasebe yetkilisi olacaklarda aranacak nitelikler belirlenmiş, kimler tarafından atanacakları ile bunların atanmaları, görevden alınmaları, çalışma usul ve esaslarının çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüş ve devlet muhasebesinin belli nitelikleri ve mesleki bilgileri olan memurlarca tutulması ve raporlanması teminat altına alınmıştır.

Madde 63.- Kamu idarelerinde yapılacak iç denetim tanımlanmakta ve ne şekilde yürütüleceği açıklanmaktadır. Bu şekilde, Türk kamu iç kontrol sisteminde uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun iç denetim müessesesi kurulmaktadır.

Madde 64.- Bu maddede, iç denetçilerin görevleri sayılmış ve iç denetçilerin İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen standartlara uygun bir şekilde denetim yapmaları esası getirilmiş ve ayrıca iç denetçiler tarafından düzenlenen raporlar üzerine üst yöneticilerce yapılacak işlemlere değinilmiştir.

Madde 65.- Maddede, iç denetçilerde aranacak şartlar sayılmış, iç denetçilerin eğitime tâbi tutulmaları esası getirilmiş ve iç denetçilerin hangi konularda eğitime tâbi tutulacakları konusunda belirlemeler yapılmıştır.

Madde 66.- Bu madde, uluslararası standartlar ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygun olarak, iç denetçilerin eğitimi ve iç denetim standartlarının belirlenmesi amacıyla Maliye Bakanlığına bağlı olarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu oluşturulmasını öngörmektedir. Madde, ayrıca Kurulun toplantı esasları ile Kurul üyelerine yapılacak ücret ödemelerini de düzenlemektedir.

Madde 67.- Maddede, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri sayılmıştır. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri, denetim standartlarının belirlenmesine, iç denetim faaliyetlerinin kolaylaştırılmasına ve iç denetçilerin eğitim programlarının düzenlenmesine yöneliktir.

Madde 68.- Sayıştay tarafından yapılacak denetimin amacı, kapsamı, işleyişi ve raporlanmasına ilişkin genel esaslar belirtilmekte; dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar için ilgili kanununa atıf yapılmaktadır. Bu maddede, Sayıştay denetiminin kapsamı genişletilmekte, genel idare kapsamındaki tüm kamu idarelerinin harcama sonrası dış denetiminin Sayıştay tarafından gerçekleştirilmesi sağlanmaktadır.

Madde 69.- Sayıştayın denetimine ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Buna göre, Sayıştay'ın denetiminin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından görevlendirilecek gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bağımsız bir komisyon marifetiyle gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Madde 70.- Bu maddede, kamu zararı oluşturmadığı halde ödenek üstü harcama talimatı veren harcama yetkilileri için para cezası uygulanması öngörülmektedir. Bu tür bir ceza getirilmesinin temel amacı, harcama yetkililerinin ödenek üstü harcama yaparak malî disiplini bozucu eylemde bulunmalarını önlemektir.

Madde 71.- Maddede, kamu zararı tanımlanmış ve kamu zararının belirlenmesinde esas alınacak kriterler belirtilmiştir. Ayrıca, kamu zararının oluşması halinde ne tür işlemlerin yapılacağı konusu da hükme bağlanmıştır.

Madde 72.- Bu maddede, yetkisiz olarak kamu adına tahsilat ya da ödeme yapılması yasaklanarak, buna aykırı olarak gerçekleştirilecek tahsilatlarda yapılacak işlemler açıklanmıştır. Bu düzenleme, kamu itibarının korunmasını ve kamu gücünün kötüye kullanılmasını önlemeyi amaçlamaktadır.

Madde 73.- Madde, bu Kanunun değişik maddelerinde öngörülen para cezalarını verecek merci belirlemektedir. Üst yöneticilere verilen bu yetki bunların kamu kaynaklarının kullanımındaki rolünü güçlendirmektedir. Herhangi bir hüküm alınmasına gerek olmaksızın ilgililerin aylıklarından kesinti yapılması suretiyle tahsil edilmesi öngörülerek süreç hızlandırılmış olmaktadır.

Madde 74.- Bu madde, kamu zararları ile para cezalarının tahsil ve takibi konusunda uygulanacak zamanaşımı sürelerini düzenlemektedir. Kamu zararının meydana geldiği ve para cezasının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başı, zamanaşımının başlangıç tarihi olarak kabul edilmiştir.

Madde 75.- Madde, kamu iç kontrol sisteminin etkili bir şekilde yürütülmesi ve ortaya çıkabilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla Maliye Bakanlığınca yürütülecek hizmetleri belirlemektedir. Birinci fıkra, harcama öncesi kontrol sisteminin sağlıklı bir şekilde işlemesi için Maliye Bakanlığınca alınabilecek önlemleri sayarken, ikinci fıkrada kamu malî yönetimi ve kontrol sisteminde çıkabilecek zaafların giderilmesi ve sistemin etkili bir şekilde işlemesi için Maliye Bakanına denetim yaptırma yetki ve görevi verilmektedir. Maddede öngörülen hususlar, tümüyle yeni ilke ve esaslara dayanan kamu iç malî kontrol sisteminin işleyişinin teminat altına alınmasını amaçlamaktadır.

Madde 76.- Maddede, malî karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgelerin düzenli olarak muhafaza edilmesi ve görevli denetim elemanlarına ibraz edilmesine ilişkin esaslar öngörülmektedir.

Madde 77.- Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer malî işlemlerinin, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbi olacağı belirtilmektedir. Maddede, ayrıca mahalli idarelerde iç kontrol sisteminin etkinliğinin sağlanması konusunda İçişleri Bakanlığına verilen yetkiler belirlenmektedir.

Madde 78.- Maddede, kamu malî niteliğindeki baraj, liman, havalimanı, enerji santrali, tesis gibi taşınmaz mal ve sair varlıklar işleten veya kullanan kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayri safî hasılatından, bu kullanım karşılığı bir bedelin genel bütçeye gelir kaydedilmesi imkânı getirilmekte; bu çerçevede bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile tahsil edilecek hasılat payı oranları ile ödeme yeri ve zamanının Merkezi İdare Bütçe Kanununda gösterilmesi hükme bağlanmaktadır.

Madde 79.- Zaruri ve mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu alacaklarının silinmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 80.- Maddede, Kanunun uygulanması sırasında çıkabilecek aksaklıkların giderilmesi amacıyla Maliye Bakanlığına düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Madde 81.- Kanunun geçici maddelerdeki hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yürürlükten kaldırılması öngörülen kanunlar, kanun maddeleri veya hükümleri gösterilmektedir.

Geçici Madde 1.- Maddede, kamu idarelerinde bu Kanunda öngörülen malî yönetim ve kontrol sistemleri kuruluncaya kadar yaşanacak geçiş döneminde bu Kanun uyarınca yürütülmesi gereken görevlere ilişkin düzenlenmeler yer almaktadır.

Geçici Madde 2.- Maddede, bu Kanun uyarınca çıkarılması öngörülen tüzük, yönetmelik ve benzeri diğer düzenlemelerin en geç 31.12.2004 tarihine kadar yayımlanması gerektiği belirtilmek suretiyle, Kanunun etkin bir şekilde işlemesi için gerekli ikincil mevzuatın bir an önce çıkarılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Geçici Madde 3.- Maddede, bu Kanunun 49 uncu maddesinde öngörülen Kurul tarafından belirlene yapılıncaya kadar, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe standartlarının Maliye Bakanlığınca belirlenmesi öngörülmektedir.

Geçici Madde 4.- Bu Kanunda öngörülen malî yönetim ve kontrol sistemine uyum sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğünde gerekli değişikliklerin 31.12.2004; genel bütçe kapsamındaki idarelerin, kamu görevi ve hizmeti dışında kalan ve ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetleri ile mal ve hizmet teslimlerinden fiyatlandırılabilir nitelikte bulunanlardan sağlayacakları gelirleri düzenleyen kanunun 30.6.2004 tarihine kadar yürürlüğe konması öngörülmektedir.

Geçici Madde 5.- Bu Kanunda tanımlanmış olan muhasebe yetkilileri ile malî kontrol yetkilileri ve iç denetçiler yetiştirilene kadar kamu idarelerinde belirli görevlerde bulunanların, ilgili görevlinin isteği ve idaresinin muvafakati ile bu Kanunda öngörülen unvanlara atanmaları imkânı getirilmektedir. Amaç, bu Kanunda öngörülen sisteme bir an önce işlerlik kazandırılmasıdır.

Geçici Madde 6.- Maddede, kamu idarelerine malî yönetim ve kontrol görev ve yetkilerinin devredilmesine ve malî kontrol yetkilisi atanıncaya kadar, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi uyarınca yapılacak vize işlemlerinin Maliye Bakanlığınca yürütülmesine, gerektiğinde maliye başkanlıkları, bütçe dairesi başkanlıkları ve il defterdarlıklarına kısmen veya tamamen devredilmesine imkân tanınmaktadır.

Geçici Madde 7.- Maddede, halihazırda belirli görevlerde bulunanların Malî Hizmetler Birimi Başkanı olarak atanmalarına imkân tanınmaktadır.

Geçici Madde 8.- Kanunun öngördüğü iç denetim sisteminin oluşturulması ve eğitim hazırlıklarına bir an evvel başlanılabilmesi için bu Kanunun 66 ncı maddesinde oluşumu düzenlenen İç Denetim Koordinasyon Kurulu başkan ve üyelerinin, bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içerisinde atanması öngörülmektedir.

Geçici Madde 9.- Diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununa yapılan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı belirtilerek, söz konusu kanunlarla bu Kanunun bağlantısı gerçekleştirilmektedir.

Geçici Madde 10.- Bu Kanunla genel idare kapsamındaki bütün idarelerin Sayıştayın denetim kapsamına girmesi sağlanmakla birlikte, bu maddede ilk kez Sayıştayın denetimine giren düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile özel bütçeli idarelerin dış denetiminin 31/12/2005 tarihine kadar ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yürütülmeye devam olunacağı hükme bağlanmıştır.

Geçici Madde 11.- Madde ile, genel idare kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulan döner sermaye ve fonların bütçeleri bağlı oldukları idarelerin bütçeleri içine alınmakta ve bu suretle, bütçe kapsamı genişletilmekte ve malî disiplinin sağlanmasında önemli bir adım atılmaktadır. Diğer taraftan, döner sermaye işletmeleri ile fonların 31/12/2007 tarihine kadar tasfiye edilmeleri öngörülmektedir.

Geçici Madde 12.- Madde ile, bu Kanunun sağlıklı bir şekilde uygulamaya konulabilmesi ve uygulamanın gereği gibi sürdürülebilmesi amacıyla, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğünün bazı kadroları iptal edilerek yerlerine ihtiyaç duyulan kadrolar ihdas edilmektedir.

Madde 82.- Yürürlük maddesidir.

Madde 83.- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

8.12.2003

Esas No. : 1/692

Karar No. : 62

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 23.10.2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24.10.2003 tarihinde Komisyonumuza havale edilen 1/692 esas numaralı "Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı", Komisyonumuzun 20.11.2003 tarihinde yapmış olduğu 18 inci birleşiminde Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ve Devlet Bakanı Ali Babacan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, kamu malî yönetim sistemimiz 1927 yılında 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile düzenlenmiş olup, bu temel kanun az sayıda değişiklikle günümüze kadar yürürlükte kalmıştır. Bu dönem içinde kamu malî yönetiminde ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişimine paralel ve kamu idarelerimizin sayı, nitelik ve teşkilatlanmalarına bağlı olarak değişiklikler meydana gelmiştir. Diğer yandan, dünyada kamu malî yönetimi ve kontrol sistemi konusunda önemli gelişmeler yaşanmıştır.

Kalkınma planları ile bütçeler arasında gerekli bağın kurulamaması, bazı malî işlemlerin bütçelerde yer almaması, bütçe uygulamalarının malî yılla sınırlı olması ve çok yıllık bütçeleme sisteminin olmaması, mevcut sistemdeki başlıca eksikliklerdir. Ayrıca, devlet bütçe ve muhasebe sistemi ile kamu gelir ve giderleri konusunda malî yönetime ve kamuoyuna istenilen bilgilerin sunulmasına teknik olarak imkân bulunmamaktadır. Bu nedenlerle; mevcut sistemin değiştirilerek daha etkin, Ulusal Program ve Politika Belgesinde de yer aldığı üzere uluslararası standartlara ve Avrupa Birliği normlarına uygun bir kamu malî yönetim ve kontrol sisteminin oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Çağdaş gelişmeler ışığında yeni bir kamu malî yönetim ve kontrol sisteminin oluşturulması için; bütçe kapsamının genişletilmesi ile bütçe hakkının kullanımının güçlendirilmesi, bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması, malî yönetimde şeffaflığın sağlanması, hesap verilebilir yönetim anlayışına uygun mekanizmanın oluşturulması, harcama sürecinde yetki, sorumluluk ve görev dengesinin kurulması ve iç kontrol sisteminin kurulması büyük önem taşımaktadır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Genel bütçeli daireler ve katma bütçeli idarelerle birlikte mahalli idareler, bağımsız bütçeli idareler ve döner sermayeler ve fonlar kapsama alınarak kamu malî yönetimi sisteminin kapsamı genişletilmekte,

- Konsolide bütçeyi oluşturan genel ve katma bütçelerin yanısıra döner sermayeler, fonlar ve bağımsız bütçeli kamu idarelerinin bütçelerinin birarada merkezi bütçe kanunu adı altında Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulması öngörülmekte, diğer yandan merkezi idare bütçe kanununun ekinde mahalli idarelerin ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe büyüklükleri de Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunularak bütçenin kapsamı genişletilmekte,

- Bütçe hazırlık çalışmaları her yılın Nisan ayında başlatılarak bütçe hazırlama süreci öne alınmakta,

- Kamu idarelerinin kalkınma planı, yıllık programlar ve ekonomik imkânlar çerçevesinde stratejik plan hazırlamaları ve bütçelerini stratejik planlarına dayandırmaları ve orta vadeli harcama programı çerçevesinde hazırlanacak bütçelerde izleyen iki yılın bütçe tahminlerine de yer verilmesi suretiyle çok yıllık bütçe sistemine geçiş imkânı sağlanmakta,

- Kamu idarelerine sınırları merkezi idare bütçe kanununda belirtilen tür ve tutarda bütçeleri içerisinde ödenek aktarma imkânı getirilmekte, ayrıca niteliği itibarıyla malî yılla sınırlı tutulamayan iş ve hizmetler için ilgili kamu idaresinin üst yöneticisinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilmesine imkân tanınmakta; kamu idarelerinin bütçe hazırlama ve uygulamaya ilişkin görevlerinin yanısıra harcama öncesi malî kontrol yapma ve harcama sonrası iç denetimi gerçekleştirme görevleri verilerek bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde inisiyatif artırılmakta, malî kontrol sistemi alanındaki görev, yetki ve sorumluluklar yeniden düzenlenmekte,

- Malî yönetim alanında siyasi, idarî ve malî sorumluluk birbirinden ayrılmakta, kamu idarelerinde malî iş ve hizmetlerin kurulacak malî hizmetler birimi tarafından yapılması, harcama kararını harcama yetkilisinin vermesi, harcama kararlarının malî kontrol yetkilisi tarafından harcama öncesi kontrol edilmesi ve dönem sonunda iç denetçiler tarafından denetlenmesi öngörülmekte; harcama yetkilisinin, malî yönden yaptığı harcamaların mevzuata uygunluğundan, yönetsel yönden ise verimlilik, etkinlik ve tutumluluk ilkeleri çerçevesinde sorumluluğu düzenlenerek, görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde ortaya konulmakta, yetki-sorumluluk dengesi yeniden kurulmakta,

- Genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin aynı muhasebe sistemini kullanması öngörülerek kamuda muhasebe birliği sağlanmakta,

- Sağlıklı tahminler yapılması ve kararlar alınmasına yardımcı olmak üzere kamu maliyesine ilişkin malî istatistiklerin hazırlanması ve kamuoyuna sunulması öngörülmekte,

- Sürekli ve düzenli bir malî denetim yapılmasını sağlamak amacıyla, kamu idarelerinde harcama öncesi iç malî denetimi gerçekleştirmek üzere üst yöneticiye karşı sorumlu iç denetçilerin atanması öngörülmekte, bu konuda standartlar belirlenmesi, rehberlik hizmetlerinin sunulması için Maliye Bakanlığı bünyesinde iç malî denetim komitesinin oluşturulması öngörülmekte,

- Sayıştay tarafından halen yapılmakta olan vize ve tescil gibi harcama öncesi denetimler kaldırılmakta, kanun kapsamına dahil tüm kamu idareleri Sayıştay denetiminin kapsamına alınmakta,

- Kamu idarelerinin stratejik planlarının, bütçelerinin, kamu hesaplarının, malî istatistiklerinin kamuoyuna açık olması, diğer yandan kamu idarelerinin kesin hesap ve faaliyet raporlarının düzenlenmesi suretiyle yetkili mercilerin ve kamuoyunun bilgilendirilmesi öngörülerek kamu malî yönetiminde şeffaflık sağlanmakta,

- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar sınırlı sayıda maddeye tâbi tutularak genelde kanun kapsamı dışında bırakılmakta ve malî özerkliklerini zedelemeyecek şekilde sisteme paralellikleri sağlanmakta,

- Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimler ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli Merkezi İdare Bütçe Kanununa eklenmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerine yapılan müzakerelerde;

-Tasarının kamu yönetimi temel kanunun çıkarılmasından sonra Devletin yeni oluşumuna paralel olarak ele alınması gerektiği,

- Kamu finansmanı, bütçe ve gelir birimlerinin tek çatı altında teşkilatlanmasının sistemin uyumlu bir bütün olarak oluşturulması bakımından gerekli olduğu,
- Anayasa ile tasarıda yer alan merkezi idare kavramları arasındaki farklılıkların giderilmesi ve özel bütçeli idare kavramının Anayasada tanımlanması gerektiği,
- Stratejik yönetim, risk yönetimi gibi bazı kavramların tanımlarının da açıklanmasında yarar olduğu,
- I sayılı cetvelde sayılan kurumların devlet tüzelkişiliği içinde tanımlanması gerektiği, II sayılı cetvelin homojen bir özelliğe sahip olmadığı, idarelerin sınıflandırma esas ve kriterlerinin standart bir nitelik göstermediği,
- Özellikle meslek ve teknik liseler ile hastane işletmeciliği açısından büyük önem taşıyan döner sermaye uygulamalarından vazgeçilmesinin önemli aksaklıklara yol açabileceği,
- Sayıştay denetiminin performans denetimini de içerecek şekilde, uluslararası denetim standartları çerçevesinde yeniden düzenlenmesinde yarar görüldüğü,
- Kamu yönetiminde siyasi iradenin artırılması gerektiği, ancak burada bürokrasinin güçlendirildiği,
- Ek bütçe yapma zorunluluğunun ortadan kaldırılmasına imkân tanıyacak düzenlemelere yer verilmesi gerektiği,
- Türk İş Kurumunun sosyal güvenlik kurumlarının yer aldığı listede olmasının daha doğru olacağı,
- Kamu malî yönetimimizde yapılan kapsamlı ve reform niteliğinde bir düzenleme olduğu,
- Malî disiplin, kaynakların stratejik önceliklere göre tahsis edilmesi, kullanılan kaynağın etkin ve verimli kullanımının sağlanması ve kullanılan kaynağın hesabının verilmesi olmak üzere dört temel hedefi bulunan Tasarının büyük yenilikler getirdiği,
- Tasarının kurumların performans bilgilerini kamuoyuna açıklama gibi önemli yenilikleri içerdiği,
- Kamu hizmetlerinin fiyatlandırılması, kurumların performans bilgilerinin düzenli olarak kamuoyuna açıklanması konusunda getirilen yeniliklerin çağdaş bir yaklaşım olduğu, şeklinde görüş, eleştiri ve temennileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;
- 1927 yılından günümüze değin uygulanan Muhasebe Umumiye Kanununun yerine, toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak temel ve önemli düzenlemeler içeren yeni bir kamu malî yönetim ve denetim anlayışının getirildiği,
- Oluşturulan bir çalışma grubunun yaptığı yoğun çalışmalar sonucu Tasarının hazırlandığı,
- İdari yapılanmayı düzenleyecek Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısının kısa süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine geleceği, iki Tasarı arasında birbirleri ile çelişecek düzenlemeler bulunmadığı,
- Devlet Bütçesinin kapsamının genişletildiği, aynı zamanda muhasebe sisteminin daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmasını sağlayacak şekilde oluşturulacağı,
- Üst yöneticinin denetiminin Sayıştay ve Bakan tarafından yapılacağı,

- Harcama ve muhasebe yetkilisi görevlerinin farklı kadrolarda bulunan görevliler tarafından yerine getirilebileceği, kadro esaslı bir tanımlama yapılmadığı, bu nedenle personel kanunlarında bir değişikliğe gerek olmadığı,

- Bütçe hazırlama sürecinin öne alındığı,

- Kalkınma planı ile bütçe arasında sıkı bir bağ kurulmasının amaçlandığı,

- Bütçe hazırlama ve uygulama sürecinde kamu idarelerinin inisiyatifinin artırıldığı; kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemi alanındaki görev, yetki ve sorumluluklarının ve bu çerçevede, kamu malî yönetiminde siyasî ve idarî sorumlulukların yeniden düzenlendiği; bütçe uygulama ve denetim sürecinde kamu idarelerinin üst yöneticilerinin ön plana çıktığı, Bakanların gözetim ve koordinasyon fonksiyonlarını üstlendiği,

- Kamuda muhasebe birliği sağlandığı, kamu maliyesine ilişkin malî istatistiklerin hazırlanması ve kamuoyuna düzenli olarak ve gerekli ayrıntıda sunulmasının öngörüldüğü,

- Etkin bir iç malî kontrol sistemi kurulduğu, kamu idarelerinin münhasıran iç denetimini yapmak üzere iç denetçilerin atanmasının öngörüldüğü, iç denetim sistemi ile teftiş-soruşturma sisteminin birbirinden ayrıldığı,

- İç denetim standartlarını ve yöntemlerini belirlemek, iç denetçilerin çalışmaları arasında eşgüdümü sağlamak ve bunları eğitmek üzere iç denetim koordinasyon kurulu oluşturulacağı,

- Sayıştay denetiminin kapsamının genişletilmesi suretiyle Parlamentonun denetim yetkisinin güçlendirildiği,

- Kamu malî yönetiminde saydamlığı sağlayacak düzenlemeler yapıldığı,

-Tasarının yasalaşması ile birlikte, Kanunun etkili bir şekilde uygulanmasını teminen ikincil mevzuatın hazırlanacağı ve malî yönetim ve denetim alanında gerekli rehber el kitabı ve kılavuzların çıkarılmasına yönelik çalışmaların hızlandırılacağı,

- Harcama öncesi kontrol uyumlaştırma birimi olarak Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde yeni bir örgütlenmeye gidileceği,

- İç denetçilere gerekli eğitimin verileceği,

- İç Denetim Koordinasyon Kurulunun teşkilatlanmasının ve idarî açıdan güçlendirilmesinin sağlanacağı,

ifade edilmiştir.

Geneli üzerindeki görüşmeleri takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir. Ancak, konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesi amacıyla bir alt komisyon oluşturulmasına ve alt komisyon çalışmalarını takiben Tasarının maddelerine geçilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyon 2.12.2003-3.12.2003-4.12.2003 tarihlerinde yaptığı yoğun ve kapsamlı çalışmalar sonucunda oluşturduğu metnin bir raporla birlikte Komisyonumuza sunulmasına karar vermiştir.

Tasarının;

- 2 nci maddesi; birinci fıkrası "merkezi idare" kavramının "...merkezi yönetim..." olarak değiştirilmesi ve tüm metnin bu şekilde redaksiyona tabi tutulması, Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından sağlanan kaynakların uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu Kanuna tabi olacağına açıklık getiren bir hükmün metne ikinci fıkra olarak ilave edilmesi, üçüncü fıkrası kanun kapsamı dışında bulunan kurumlarla ilgili hükmün metinden çıkarılması suretiyle,

- 3 üncü maddesi; (a) bendinin metinden çıkarılması ve bentlerin teselsül ettirilmesi, (b) bendindeki "Genel idare" ibaresinin "Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri" olarak değiştirilmesi, (c) bendi "Merkezi idare" ibaresinin "Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri" olarak değiştirilmesi, (d) ve (e) bentleri düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile, sosyal güvenlik kurumlarının tanımlarının yapılması yerine ekli III ve IV sayılı cetvelde yer alan kurumlar olarak belirtilmesi ve maddeye ekli I ve II sayılı cetvellerin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 4 üncü maddesi; ikinci fıkrası, kamu maliyesinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütüleceği şeklinde yeniden düzenlenmesi, "...Merkezi idare ve mahalli idarelerin..." ibaresinin "...Kamu idarelerinin..." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 6 ncı maddesi; Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelir ve giderlerinin hazine veznelerine gireceğine ve özel vezne açamayacaklarına dair hazine birliğini sağlamaya yönelik bir hükmün metne ikinci fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 7 nci maddesi; birinci fıkrası amacın daha iyi ifade edilebilmesini teminen redaksiyona tabi tutulması, (c) bendi genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklerin kamuoyuna açıklanmasını düzenleyen hükmün açıklama yapılacak belirli dönemin bir yılı geçmeyeceğine açıklık getirecek şekilde yeniden düzenlenmesi, ikinci fıkrası malî saydamlığın sağlanmasının Maliye Bakanlığınca gözetileceği şeklinde düzenlenmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi; stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme ile ilgili hükmün yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 10 uncu maddesi; "...uyumunu..." ibaresinin "... uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından..." olarak değiştirilmesi, dördüncü fıkrası üst yöneticiler ile ilgili hükmün üst yöneticileri düzenleyen 11 inci maddenin ikinci fıkrasının sonuna taşınması suretiyle,

- 11 inci maddesi; birinci fıkrası "ilçelerde kaymakam" ibaresinin çıkarılması, Geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve "Ancak, Milli Savunma Bakanlığında üst yöneticinin Bakan olduğunu düzenleyen hükmünün fıkranın sonuna ilave edilmesi suretiyle, üçüncü fıkrasında, "...gerçekleştirilir..." ibaresi "...yerine getirirler..." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 12 nci maddesi; ikinci fıkrası "...ve 3 üncü maddede tanımlanan..." üçüncü fıkrası "...genel idare esaslarına göre yönetilen..." ve beşinci fıkrası, "...kamu tüzel kişiliğini haiz olarak..." ibarelerinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 13 üncü maddesi; (b) bendi "...Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen..." ibaresinin metinden çıkarılması, (m) bendinin "Kamu idarelerinin tüm gelirleri ve harcamaları bütçelerinde gösterilir" olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 14 üncü maddesi, gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarısı ve tekliflerinin hazırlama esaslarını düzenleyen hükmün yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 16 ncı maddesi; ikinci fıkrası, anlama açıklık kazandırmak amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 17 nci maddesi; birinci fıkrası ile yedinci fıkrası "...ve bilgi için Eylül ayının sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderirler." ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 18 inci maddesi; ikinci fıkrası, proje bazında hazırlanmış yatırım programı taslağının yeni (e) bendi olarak ilave edilmesi, üçüncü fıkrası düzenleyici ve denetleyici kurumlar bütçelerinin Eylül ayının sonuna kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğinin de Maliye Bakanlığına gönderilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 19 uncu maddesi; ikinci fıkrası "... Bakanlar Kurulu Kararıyla..." ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 21 inci maddesi; ikinci fıkrası kamu idarelerinin bendi bütçeleri içinde ödenek aktarma yetkilerinin ilgili yıl bütçe kanunlarında farklı bir oran belirlenmemesi halinde yüzde beşine kadar olarak düzenlenmesi, ödenek aktarmalarına ilişkin diğer hususların Merkezi İdare Bütçe Kanununda düzenleneceğine dair hükmün metne yeni dördüncü fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 23 üncü maddesi; birinci fıkrası "...ikisini aşmamak üzere..." ibaresinin "...ikisine kadar..." olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 24 üncü maddesi; birinci fıkrası "...şahsi masrafları..." ibaresinin "...kişisel harcamaları..." olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 25 inci maddesi; ikinci fıkrası "...diğer bütçe ödenekleriyle ilişkisinin kurulması..." ibaresinin "...bütçe bütünlüğünün sağlanması..." olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrasının "Genel bütçe kapsamındaki idarelerden yardım almayan..." ve "... II sayılı: cetvelde yer alan idareler ile ..." ibarelerinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 28 inci maddesi; merkezi idare kapsamındaki kamu idarelerinin bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilmeleri ile ilgili düzenlemenin birinci fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 29 uncu maddesi; birinci fıkrası bütçelerden yardım yapılması ile ilgili hükmün birinci fıkra, yardım yapılmasına ilişkin esas ve usullerin bir yönetmelikle düzenlenmesine imkân sağlayan bir hükmün metne ikinci fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 30 uncu maddesi; ifade birliği sağlanması için redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 31 inci maddesi; birinci fıkrası üst yöneticilerin harcama yetkililerine harcama yetkisinin devrini düzenleyen hükmün metinden çıkarılması, üçüncü fıkrası ödenek üstü harcama yapılması halinde uygulanacak yaptırımı düzenleyen hükmün metinden çıkarılması suretiyle,

- 35 inci maddesi; ikinci fıkrası ilgili kanunların bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümlerinin saklı olacağı şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 36 ncı maddesi; (a) bendi "...konusunda..." ibaresinden sonra "...ilkelerini..." ibaresinin ilave edilmesi, (b) bendi "... ve önlemler alınır..." ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 37 ve 38 inci maddeleri; genel bütçe gelirlerinin takibi ibareleri metinden çıkarılması ve redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 39 uncu maddesi; birinci fıkrası "...eklemesi yapılamaz..." ibaresinin "...eklenemez..." olarak değiştirilmesi, ikinci fıkrası özel gelirlere ilişkin olarak fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifelerinin ve uygulamaya yönelik usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili idarece belirlenmesine imkân sağlayacak şekilde düzenlenmesi suretiyle,

- 40 ncı maddesi; birinci fıkrası redaksiyona tabi tutulması ve metinde geçen "Kamu İdaresi Başkanı" ibarelerinin, "üst yönetici" olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 42 nci maddesi; beşinci fıkrası idareler tarafından hazırlanan raporlar ile genel uygunluk bildirimiminin Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşüleceğine yönelik olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 44 üncü maddesi; birinci fıkrası malların kaydı ile malın yönetim hesabının verilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle, diğer mal işlemlerinin ise ilgili kanunlarında belirleneceği şekilde düzenlenmesi suretiyle,

- 45 inci maddesi; birinci fıkrası "Genel Bütçeye dahil olup da bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan tüzel kişiliği haiz kurumlar hariç" ibaresinin "Genel Bütçe kapsamındaki..." olarak, "...Maliye Hazinesi..." ibaresinin "...Hazine..." olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrası taşınmaz malların diğer kamu idarelerine ancak tapu kütüğüne şerh konulmak kaydıyla bedelsiz devredebileceği olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 46 ncı maddesi; birinci fıkrası, "...gereksinim fazlası veya hizmet dışı kalan..." ibaresinin metinden çıkarılması, "yazılır" ibaresinin "...kaydedilir..." olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 48 inci maddesi; üçüncü fıkrası "...davranışlardan..." ibaresinin "eylem ve işlemlerden" olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- Üçüncü kısım başlığında ve maddelerde taşınır ve taşınmaz mallar ibarelerinin taşınır ve taşınmazlar olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 49 uncu maddesi; ikinci fıkrası Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu yerine Maliye Bakanlığı bünyesinde ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak bir kurulun oluşumuna imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, Kurulun yapısının ve çalışma esaslarının yönetmelikle düzenlenmesine yönelik bir hükmün metne ilave edilmesi, kurulda görevlendirilenlere ödenecek toplantı ücretini düzenleyen bir hükmün metne üçüncü fıkraya olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 50 nci maddesi; üçüncü fıkrası redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 55 inci maddesi; ikinci fıkrası "...Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğüne..." ibaresinin metinden çıkarılması ve kısım başlığının da "İç Kontrol Sistemi" olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 56 ncı maddesi; (e) bendinde "...ve denetim..." ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 57 nci maddesi; ikinci fıkrası "...güçlü ahlâki değerler..." ibaresinin, "...mesleki değerlere..." olarak değiştirilmesi, "...cezalandırılması için yeterli tedbirlerin alınması..." ibaresinin metinden çıkarılması, üçüncü fıkrası "...başkanı veya müdürü..." ibaresinin "...yöneticisi...", "...hizmetlerinde görevlendirilemez..." ibaresinin ise "...kadrolarına atanamaz..." olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 58 inci maddesi; birinci fıkrası "...kontrol..." ibaresinden sonra "...süreci ..." ibaresinin ilave edilmesi ve fıkranın ikinci ve üçüncü cümlelerinin yeni ikinci fıkraya olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 59 uncu maddesi; birinci fıkrası (a) bendi dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak şeklinde redaksiyona tâbi tutulması, (c) bendi "...mesleğin..." ibaresinin "...görevin..." olarak değiştirilmesi, üçüncü fıkrası "...atanmaları, görevden alınmaları..." ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 61 inci maddesi; ikinci fıkrası ikinci cümlesi redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 62 nci maddesi; birinci fıkrası 59 uncu maddede yapılan değişikliklere paralel olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 64 üncü maddesi; birinci fıkrası (b) bendi metinden çıkarılması, buna göre bentlerin teselsül ettirilmesi, (e) bendi "...bu konularda önerilerde bulunmak..." ibaresinin metne ilave edilmesi suretiyle,

- 65 inci maddesi; 59 ve 62 nci maddelerde yapılan değişikliklere paralel olarak redaksiyona tâbi tutulması ve (c) bendine "... ehliyet..." ibaresinin ilave edilmesi suretiyle,

- 66 ncı maddesi; maddelerin BİRİNCİ BÖLÜMÜN devamı olmasını teminen İKİNCİ BÖLÜMÜN başlığı ile metinden çıkarılması, birinci fıkrası "Başbakan tarafından önerilecek adayın malî yönetim ve denetim konularında deneyimli olmak kaydıyla kamu idareleri dışından olması gerekir", ibaresinin metinden çıkarılması, "...öğretim üyesi..." ibaresinin "...öğretim üyeleri arasından..." olarak redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 67 nci maddesi birinci fıkrası (e) bendi "...kamu idarelerinin..." ibaresinin metinden çıkarılması ve (h) bendi "...idarecilerin..." "...ve kamuoyunu açıklamak..." ibarelerinin metne ilave edilmesi (j) bendi "...usul ve esasları..." ibaresinin "...usulleri..." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 68 inci maddesi; birinci fıkrası Sayıştay tarafından yapılacak harcamaların denetimde kanunlara uygunluk yönünden incelenmesinin önceliği nedeniyle metnin buna göre redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 69 uncu maddesi; Sayıştay'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi adına görevlendirilen bir komisyonca denetlenmesini teminen metnin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 70 inci maddesi; "...iki katı tutarında..." ibaresinin "...iki katı tutarına kadar..." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 71 inci maddesi; ikinci fıkrası (e) bendi idare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması olarak yeniden düzenlenmesi, üçüncü fıkrası "...kesin hükme bağlama..." ibaresinin metne ilave edilmesi, dördüncü fıkrası "...iki katı tutarında..." ibaresinin "...iki katı tutarına kadar..." olarak değiştirilmesi, beşinci fıkrası "...takip ve..." ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- 75 inci maddesi; ikinci fıkrası "Başbakanın..." ibaresinden önce "...doğrudan..." ibaresinin ilave edilmesi suretiyle,

- 77 nci maddesi; ikinci fıkrası "...ilgili vali veya..." ibaresinin "...il özel idareleri için ilgili vali, belediyeler için ilgili..." olarak değiştirilmesi suretiyle,

- 78 inci maddesi; birinci fıkrası "...Baraj, liman, hava limanı, enerji santrali, tesis gibi taşınmaz mal ve sair varlıklar işleten veya kullanan..." ibaresinin metinden çıkarılması, "...bu kullanım karşılığında belirli..." ibaresinin "...yüzde onbeşine kadar tutarak..." olarak değiştirilmesi ve ifadeye açıklık getirilmesini teminen redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- Geçici 1 inci maddesi; ikinci fıkrası "Millî Savunma Bakanlığında üst yönetici Bakandır" ibaresinin 11 inci maddede yer alması nedeniyle metinden çıkarılması suretiyle,

- Geçici 5 inci maddesi; 31.12.2004 - 31.12.2007 tarihleri arasında malî kontrol yetkilisi olarak atanabilecek olan meslek gruplarına ortaya çıkabilecek kurumsal ihtiyaçlar dikkate alınarak bazı unvanların ilave edilebilmesini teminen metnin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Geçici 7 nci maddesi; birinci fıkrası "Başkanı" ibaresinin "Yöneticisi" olarak değiştirilmesi, ikinci fıkrası "ile döner sermaye işletmeleri ve fonlar" ibaresinin metinden çıkarılması suretiyle,

- Hazine adına tescil edilmesi gereken taşınmazlardan ilgili kamu idaresinin tüzel kişiliğinin sona ermesi halinde altı ay içinde tapuda resen Hazine adına tescil edilmesini düzenleyen bir hükmün metne yeni Geçici 12 nci madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Geçici 12 nci maddesi ekli kadro cetvellerinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 82 nci maddesi redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,
- 1, 5, 8, 15, 20, 22, 26, 27, 32, 33, 34, 41, 43, 47, 51, 52, 53, 54, 60, 63, 72, 73, 74, 76, 79, 80, 81, Geçici 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11 inci maddeler ile yürütmeye ilişkin 83 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Bu defa Komisyonumuz 5.12.2003 tarihinde Devlet Bakanı Ali BABACAN ile Maliye Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımıyla yapmış olduğu 19 uncu birleşimde Alt Komisyon tarafından hazırlanan metin üzerinden görüşmelere geçilmesini kararlaştırmıştır.

Metnin;

- 3 üncü maddesi; ekli I sayılı cetvelde yer alan Türkiye İş Kurumunun IV numaralı cetvele alınması suretiyle,

- 18 inci maddesi; ikinci fıkrası kamu yatırım programının proje bazında dağılımının Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasının mümkün olmaması nedeniyle (e) bendinin metinden çıkarılması bentlerin buna göre teselsül ettirilmesi, kanun kapsamında olmamakla birlikte, kapsamdaki idarelerin hizmet amaçları ile ilgili olan kurum ve kuruluşların bütçe tahminlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulmasını düzenleyen bir hükmün metne yeni (b) bendi olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 25 inci maddesi; kamu proje tekliflerinin sağlıklı fizibilite etütlerine dayandırılması ve incelenip onaylanmasından sonra yatırım programına alınmasını düzenleyen bir hükmün metne yeni beşinci fıkra olarak ilave edilmesi suretiyle,

- 46 ncı maddesi; birinci fıkrası taşınır ve taşınmazların satışına Maliye Bakanlığının yetkili olduğuna açıklık getirmek amacıyla metnin redaksiyona tâbi tutulması suretiyle,

- 49 uncu maddesi; ikinci fıkrası Kurulun oluşumunda yer alacak kurumların belirtilmesi suretiyle,

- 66 ncı maddesi; birinci fıkrası iç denetim koordinasyon kuruluna atanabileceklerin kurulun görevlerini yapabilecek niteliklere sahip olmalarına yönelik bir hükmün metne ilave edilmesi, ikinci fıkrası "...İç Denetim Koordinasyon Kurulunun sekretarya hizmetleri Maliye Bakanlığınca sağlanır" hükmünün metinden çıkarılması suretiyle,

- Geçici 5 inci maddesi; Muhasebe ve malî kontrol yetkilisi olarak atanacaklarda mesleki eğitimden geçme ve yapılacak sınavda başarılı olmak koşulunu düzenleyen hükmün metne dördüncü ve beşinci fıkralar olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Bu Kanunun yayımı tarihinden sonra kurulacak kamu idarelerinin özel kanunlarında belirtilmemesi halinde bütçeleri nedeniyle hangi cetvele dahil edileceğini Maliye Bakanlığınca belirleneceğine yönelik bir hükmün metne Geçici 13 üncü madde olarak ilave edilmesi suretiyle,

- Geçici 13 üncü maddesi; ihdas edilen Başkan Yardımcısı kadrosuna atama şekli ve haklarına açıklık getiren bir hükmün metne ilave edilmesi suretiyle Geçici 14 üncü madde olarak ,

kabul edilmiştir.

Ayrıca, metin kanun yapma tekniğine uygunluk, ifade birliği sağlanması ve yazım kuralları açısından tümüyle redaksiyona tâbi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açıba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyon	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Adıyaman	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Ruhi Açıkgöz</i>	<i>Bülent Gedikli</i>	<i>Mehmet Zekai Özcan</i>
Aksaray	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Yakup Kepenek</i>	<i>Osman Kaptan</i>	<i>Mehmet Mesut Özakcan</i>
Ankara	Antalya	Aydın
(Karşı oy yazımız ektedir.)	(Karşı oy ektedir.)	(Muhalefet şerhi ektedir.)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Ali Kemal Deveciler</i>	<i>Aziz Akgül</i>
Balıkesir	Balıkesir	Diyarbakır
Üye	(Muhalefet şerhim ektedir.)	Üye
<i>Ömer Abuşoğlu</i>	Üye	<i>M. Emin Murat Bilgiç</i>
Gaziantep	<i>Mustafa Zeydan</i>	İsparta
Üye	Hakkâri	Üye
<i>Nazım Ekren</i>	Üye	<i>Birgen Keleş</i>
İstanbul	<i>Alaattin Büyükkaya</i>	İstanbul
Üye	İstanbul	(Karşı oy yazım ektedir.)
<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>	Üye	Üye
İstanbul	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>M. Mustafa Açıkalın</i>
(Karşı oy yazım ektedir.)	İstanbul	İstanbul
Üye	(Karşı oy yazısı ektedir.)	Üye
<i>Hakkı Akalın</i>	Üye	<i>Y. Selahattin Beyribey</i>
İzmir	<i>Mehmet Ceylan</i>	Kars
(Karşı oy yazısı ektedir.)	Karabük	Üye
Üye	Üye	<i>Ali Er</i>
<i>Taner Yıldız</i>	<i>Mustafa Ünalı</i>	Mersin
Kayseri	Konya	Üye
Üye	Üye	<i>Erol Aslan Cebeci</i>
<i>Gürol Ergin</i>	<i>Kazım Türkmen</i>	Sakarya
Muğla	Ordu	Üye
(Ayrışık oy yazım ektedir.)	(Karşı oy yazım ektedir.)	<i>Faruk Nafiz Özak</i>
Üye	Üye	Trabzon
<i>Musa Uzunkaya</i>	<i>Enis Tütüncü</i>	
Samsun	Tekirdağ	
Üye	(Karşı oy yazısı ektedir.)	
<i>Mehmet Akif Hamzaçebi</i>	Üye	
Trabzon	<i>Osman Coşkunoğlu</i>	
(Ayrışık oy yazısı ektedir.)	Uşak	
	(Karşı oy yazımız ektedir.)	

AYRIŞIK OY

Tasarı ile 1927 yılında çıkarılan kamu malî sistemimizi düzenleyen 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu yürürlükten kaldırılmaktadır. Tasarının öngördüğü sistem ile bütçe kapsamı genişletilmek suretiyle kamuya ait daha geniş bir alanın Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun olarak yasama denetimi kapsamına alınması öngörülmektedir. Kamu idarelerine harcama öncesi kontrol görevi yanında iç denetim görevi de verilmek suretiyle inisiyatifleri artırılmaktadır. Harcama birimlerinin performanslarının ölçülebilmesi de bir diğer önemli değişikliktir. Bunlar tasarının olumlu yönleridir. Ancak tasarının aşağıdaki konularda yeterli olmadığını düşünüyoruz.

1. Bütçenin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin hususlar Anayasanın 161 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Anılan maddelerde genel ve katma bütçe kanun tasarılarından söz edilmektedir. Tasarı katma bütçe uygulamasına son vererek genel bütçenin yanında “özel bütçe” adı altında yeni bir bütçe türü oluşturmaktadır. Yine Anayasadaki “merkezî idare” kavramı ile ilgili olmaksızın uluslararası sınıflamalardan hareketle genel ve özel bütçe kapsamındaki idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçelerinden oluşan “merkezî yönetim bütçesi” oluşturulmaktadır. Anılan bütçe tanımları uygun olmakla birlikte doğru olan bütçe gibi temel bir yasaya ilişkin bu düzenlemelerin öncelikle Anayasada yapılmasıdır. Anayasada sadece genel ve katma bütçelerden söz edilirken tasarı katma bütçeyi kaldırmakta, içinde genel bütçenin de olduğu üç grup bütçeyi kapsayan merkezî yönetim bütçesini oluşturmaktadır. Böylesi önemli bir değişikliğin Anayasada da ifadesini bulması gerekir.

2. Tasarının 5/a maddesinde kamu malî yönetiminin uyumlu bir bütün olarak oluşturulup yürütüleceği belirtilmektedir. Ancak diğer yandan 6, 61, ve 62 nci maddelerinde “9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla” ifadesine yer vererek Hazine Müsteşarlığındaki muhasebe hizmetleri ve yetkililerini sistem dışına çıkarmak suretiyle malî yönetimin bütünlüğünden ayrılmaktadır. Bu durumda kamu malî yönetimindeki yetki dağılımı giderilmemiş olmakta ve parçalanmış yapı devam etmektedir.

3. Yine 5/e maddesiyle “kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür” hükmüne paralel olarak alt komisyon çalışmaları sırasında merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısına eklenmesi öngörülen “proje bazında hazırlanmış yatırım programı taslağı” bendinin komisyon görüşmeleri sırasında tasarı metninden çıkarılması uygun olmamıştır.

4. Kamu malî yönetiminin ve kontrol sisteminin üst yönetici odaklı olması Anayasa ile uyumlu değildir.

Tasarıda malî kontrol ve bütçe işlemleri ile ilgili olarak siyasî sorumlulukla yönetsel sorumluluk yeniden tanımlanmış ve sistemde siyasî ve bürokratik roller değişime uğramıştır. Kamu üst yöneticileri (Md. II) malî yönetim ve kontrol mekanizmasında ön plana çıkmıştır.

Bütçelerin uygulanması başta olmak üzere temel bazı konularda inisiyatif ve sorumluluk siyasî otoriteden (Bakanlardan) alınarak bürokrat olan kamu üst yöneticilerine geçmektedir. Bu tür bir kamu malî yönetimi ve kontrol sistemi ile sorumluluk anlayışı Anayasada öngörülen kamu yönetimi ve sorumluluk kamu ile uyumlu değildir.

Komisyon çalışmaları sırasında konuya ilişkin düzenlemeler Anayasayla uyumlu hale getirilmeye çalışılmışsa da Anayasanın 112 nci maddesiyle tam bir paralellik sağlanmış değildir.

5. İç denetçilerin nitelikleri ve atanması 65 inci maddede düzenlenmiştir. Geçiş dönemi düzenlemesi ise geçici 5 inci maddede yer almaktadır. İç denetçilerin atanmasında geçiş dönemi için sınav şartı konulurken daimi düzenlemede sınav yapılmıyor olması tasarının önemli bir eksikliğidir.

6. Kamu zararını düzenleyen 71 inci maddenin (f) bendindeki “kamu kaynakları ile yükümlülüklerinin iyi yönetilmemesi, değerlendirilmemesi, korunmaması veya kullanılmaması suretiyle öz kaynağın azalması” hükmü sınırları belirsiz, subjektif yorumlara yol açabilecek niteliktedir.

7. Tasarının 75 inci maddesi yeterli değildir. 75 inci maddede teftiş kelimesinin yer alması uluslararası standartlara ve Avrupa Birliği uygulamalarına uygundur. Zira buradaki teftiş yolsuzlukla mücadele yaklaşımını yansıtmaktadır. Avrupa Birliği, yolsuzlukla mücadeleyi malî kontrolün bir unsuru olarak kabul etmektedir. 75 inci maddede yolsuzlukla mücadele ve bu kapsamda teftişin yer alması, bu açıdan uyumludur ve gereklidir. Avrupa Birliği, her aday ve üye ülkede kendi komisyonu bünyesinde yer alan Avrupa yolsuzlukla mücadele birimi OLAF’a benzer bir birimin muhatap olacak bir organın belirlenmesini istemektedir. Bu gereklilik, Avrupa Komisyonunca bu yıl kabul edilen Katılım Ortaklığı Belgesi ile ülkemizin kabul ettiği Ulusal Programda malî kontrol kısmında açıkça yer almamıştır. Kurulan malî kontrol sistemi tümüyle yeni bir sistemdir. Uygulamaya girmemiştir. Bu nedenle de henüz test edilmiş değildir. Maliye Bakanına, sistemin gözetleyicisi olarak, malî kontrol sisteminde oluşacak zaafaların giderilmesi ve yolsuzlukla mücadele amacıyla yetki ve görev verilmesi gereklidir. Bunun kullanımının da herhangi bir sınırlandırmaya tâbi tutulmaması gerekir. Nitekim Avrupa Birliği de Maliye Bakanlığına bu tür bir yetkinin verilmesinden yanadır. Maddenin Hükümet tasarısından önceki şekillerinde Maliye Bakanına yönelik herhangi bir sınırlama yer almamış ve bu durum Avrupa Birliği tarafından da kabul edilmişken, daha sonra bürokratik nedenlerle madde fiilen işlemez hale getirilmiştir. Anılan nedenlerle 75 inci madde düzenlemesi yeterli değildir.

<i>M. Akif Hamzaçebi</i>	<i>Yakup Kepenek</i>	<i>Osman Kaptan</i>
Trabzon	Ankara	Antalya
<i>M. Mesut Özakcan</i>	<i>A. Kemal Deveciler</i>	<i>Birgen Keleş</i>
Aydın	Balıkesir	İstanbul
<i>Ali Kemal Kumkumoğlu</i>	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	<i>Hakkı Akalın</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>Gürol Ergin</i>	<i>Kâzım Türkmen</i>	<i>Enis Tütüncü</i>
Muğla	Ordu	Tekirdağ
	<i>Osman Coşkunoglu</i>	
	Uşak	

ALT KOMİSYON RAPORU
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 20.11.2003 tarihinde Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu 19 uncu birleşiminde, 1/692 esas numaralı “Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu Tasarısı” üzerindeki görüşmelere başlanmıştır.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeleri takiben, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir. Ancak, konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesi amacıyla bir alt komisyon oluşturulmasına ve alt komisyon çalışmalarını takiben komisyon çalışmalarına devam edilmesine karar verilmiştir.

Alt Komisyonumuzun; 2.12.2003, 3.12.2003 ve 4.12.2003 tarihlerinde Maliye Bakanlığı, Sayıştay Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu yoğun ve kapsamlı çalışmalar sonucunda hazırlanan metin ekte sunulmuştur.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Başkan
Bülent Gedikli
Ankara

Üye
Yakup Kepenek
Ankara
(Tasarı, Alt Komisyon çalışmaları sonucunda ana hatları ile olumlu bir yapıya kavuşmuş olmakla birlikte bazı konularda eksiklikleri bulunmaktadır.)

Üye
Kemal Kılıçdaroğlu
İstanbul
(Tasarı, Alt Komisyon çalışmaları sonucunda ana hatları ile olumlu bir yapıya kavuşmuş olmakla birlikte bazı konularda eksiklikleri bulunmaktadır.)

Üye
Ali Osman Sali
Balıkesir

Üye
M. Emin Murat Bilgiç
Isparta
Üye
M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

(Tasarı, Alt Komisyon çalışmaları sonucunda ana hatları ile olumlu bir yapıya kavuşmuş olmakla birlikte bazı konularda eksiklikleri bulunmaktadır.)

Üye
Mustafa Açıkalın
İstanbul

ALT KOMİSYON METNİ
KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU TASARISI
BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun, merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Avrupa Birliği fonları ile yurtiçi ve yurtdışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımını ve kontrolü de uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76 ncı maddelerine tâbidir.

Tanımlar

MADDE 3. - Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar: Bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d) Sosyal Güvenlik Kurumları: Bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e) Mahallî idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ve bunların kurdukları birlik ve idareyi,

f) Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,

g) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

h) Kamu gideri: Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının ıskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

i) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

j) Özel gelir: Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri,

k) Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi,

l) Kamu malî yönetimi: Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri,

m) Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri,

n) Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

o) Malî yıl: Takvim yılını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi

Kamu maliyesi

MADDE 4. - Kamu maliyesi; gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütülür. Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

Kamu maliyesinin temel ilkeleri

MADDE 5. - Kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır:

- a) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.
- b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.
- c) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.
- d) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.
- e) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.
- f) Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

g) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir ve izlenir.

Hazine birliği

MADDE 6. - Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetimi hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer, giderleri bu veznelerden ödenir. Bu idareler özel vezne açamaz.

Her türlü iç ve dış borçlanma, yurtdışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, hazine garantileri, hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları

Malî saydamlık

MADDE 7. - Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

Hesap verme sorumluluğu

MADDE 8. - Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme

MADDE 9. - Kamu idareleri, kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik esas ve usullerin belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Bakanlar

MADDE 10. - Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda Başbakanı ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans planları konusunda her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirir.

Üst yöneticiler

MADDE 11. - Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. Ancak, Millî Savunma Bakanlığında üst yönetici Bakandır.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludur.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi, malî kontrol yetkilisi ve iç denetçiler ile muhasebe yetkilisi aracılığıyla yerine getirirler.

İKİNCİ KISIM
Kamu İdare Bütçeleri
BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Bütçe türleri ve kapsamı

MADDE 12. - Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli II sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

Bütçe ilkeleri

MADDE 13. - Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

b) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

c) Bütçeler, kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.

d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

e) Bütçe, hükümetin malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.

f) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

g) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

h) Bütçelerde gelir ve gider denkleğinin sağlanması esastır.

i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

k) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.

l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.

m) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

n) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.

o) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

Gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarıları

MADDE 14. - Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği malî yükü, ödenek türleri itibarıyla orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılarla eklerler. Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az 20 yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir. Ayrıca, bu kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile, ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşleri eklenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu

Merkezî yönetim bütçe kanununun kapsamı

MADDE 15. - Merkezî yönetim bütçe kanunu, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur.

Merkezî yönetim bütçe kanununda; yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri, varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı, vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri, borçlanma ve garanti sınırları, bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler, bağlı cetveller, malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak ve kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler yer alır. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin her birinin gelir-gider tahminleri, merkezî yönetim bütçe kanununda ayrı bölüm veya cetvellerde gösterilebilir.

Orta vadeli program, malî plan ve bütçe hazırlama rehberi

MADDE 16. - Maliye Bakanlığı, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun Mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, Haziran ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca, Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak Haziran ayının sonuna kadar Resmî Gazetede yayımlanır.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması

MADDE 17. - Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

- a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,
- b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,

c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,

d) İdarenin performans hedefleri

dikkate alınır.

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkan verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca belirlenmiş kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine; gelir teklifleri ise ekonomik sınıflandırma sistemine uygun olarak hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Temmuz ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığınca gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.

Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığınca verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının sunulması

MADDE 18. - Makro ekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile Millî bütçe tahmin raporu, malî yıl başından en az yetmiş-beş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

- a) Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,
 - b) Yıllık ekonomik rapor,
 - c) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
 - d) Kamu borç yönetimi raporu,
 - e) Proje bazında hazırlanmış kamu yatırım programı taslağı,
 - f) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleştirmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,
 - g) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
 - h) Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,
- eklenir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Maliye Bakanlığına gönderirler.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

MADDE 19. - Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.

Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.

Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeven hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Ödeneklerin kullanılması

MADDE 20. - Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

- a) Bütçe ödeneklerinin kullanımının önceden planlanabilmesi amacıyla, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir. Bütçe ödenekleri, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.

b) Genel bütçeden yardım almayan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, sürdürülebilir finansman durumlarını dikkate alarak, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve bir örneğini de merkezî yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını da izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

c) Sosyal güvenlik kurumları ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, hizmetleriyle ilgili aylık finansman programlarını vize edilmek üzere merkezî yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu programlar Maliye Bakanlığınca vize edilmeden, bu idarelerin bütçelerine yardım yapılamaz. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

d) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.

e) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir. Ancak, kamu idarelerinin bütçelerinde cari yıl içinde kullanılmayan ödeneklerinden merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilenler ertesi yıla devredilebilir. Ödenek devir işlemlerini yapmaya, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanı, diğer kamu idareleri için üst yönetici yetkilidir.

f) Genel veya kısmi seferberlik, savaş ilanı veya Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askerî hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamları aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde toplam ödenek tutarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneye istinaden bir ay içinde mahsup edilir.

Ödenek aktarmaları

MADDE 21. - Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.

Ancak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödenegin, yılı bütçe kanununda farklı bir oran belirlenmedikçe yüzde beşine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Bu şekilde yapılan aktarmalar, yedi gün içinde Maliye Bakanlığına bildirilir.

Personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere aktarma yapılamaz.

Ödenek aktarmalarına ilişkin diğer hususlar merkezî yönetim bütçe kanununda düzenlenir.

Merkez dışı birimlere ödenek gönderme

MADDE 22. - Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ödenek Gönderme Belgesi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yedek ödenek

MADDE 23. - Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmemiş hizmetler için, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan idarelerin bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir. Bu ödenekten aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Mali yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, yılın bitimini takip eden onbeş gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir.

Örtülü ödenek

MADDE 24. - Örtülü ödenek; kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere Başbakanlık bütçesine konulan ödenektir. Kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de örtülü ödenek konulabilir. Örtülü ödenek, bu amaçlar dışında ve Başbakanın ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz. İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.

Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı Başbakan tarafından belirlenir.

Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

Kamu yatırım projeleri

MADDE 25. - Kamu yatırım projeleri 19.6.1994 tarihli ve 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan proje ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, bütçe bütünlüğünün sağlanması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenir.

Kamu yatırım projelerinin gerçekleştirme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Yüklenmeye girişilmesi

MADDE 26. - Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yıllarla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.

Ertesi yıla geçen yüklenme

MADDE 27. - Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini, izleyen yılın Haziran ayını geçmemek ve yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere, ilgili üst yöneticinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilir:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

b) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

c) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.

d) Süreli yayın alımı, taşıma, temizlik ve yemek hizmetleri.

e) Taşıtların zorunlu malî sorumluluk sigortası.

f) Makine-teçhizat bakım ve onarım işleri, bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler

MADDE 28. - Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşü üzerine, gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.

Bütçelerden yardım yapılması

MADDE 29. - Gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullanılamaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir.

Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi

MADDE 30. - Maliye Bakanı, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulamasına ilişkin olarak; harcamalarda tasarrufu sağlamak, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek için gelir ve giderlere ilişkin kanun, tüzük, yönetmelik ve kararnamelerle belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere gerekli önlemleri almaya, standartları belirlemeye, sınırlamalar koymaya, kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye, bütçe harcama ve gerçekleştirmelerini izlemeye, ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belirli esaslara bağlamaya ve bu hususlarda kamu idareleri için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Genel yönetimin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkânlarının tespitinin ve takibinin yapılabilmesi amacıyla, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller; gelir ve gider tahmin-

lerini, malî tablolarını, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personel giderlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri, istenilmesi halinde Maliye Bakanlığına vermek zorundadırlar. Bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen veya uygun harcama yapmayan kamu idareleri ve diğer kuruluşlarla ilgili olarak gerekli önlemleri almaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler, bütçelerine ilişkin ilk altı aylık uygulama sonuçlarını, ekonomik ve malî duruma ilişkin gelişmeleri, ikinci altı aya ilişkin beklentilerini, hedefleri ile faaliyetlerini kapsayan bilgileri, kamuoyuna açıklar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması

Harcama yetkisi ve yetkilisi

MADDE 31. - Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimlerinde harcama yetkililerinin görev unvanları itibarıyla tespitine ve harcama yetkisinin devredilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devreden idari sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

Harcama talimatı ve sorumluluk

MADDE 32. - Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

Giderin gerçekleştirilmesi

MADDE 33. - Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi harcama yetkilisinin ödeme emri belgesini imzalaması ve tutarın hak sahibine ödemesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

Ödenemeyen giderler ve emanet hesapları

MADDE 34. - Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla, kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.

Malî yıl içinde ödeme emrine bağlandığı halde, hak sahibinin talep etmemesi veya başka nedenlerle ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, hesaba alındığı malî yılı izleyen beşinci yıl sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Ön ödeme

MADDE 35. - Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğın saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi giderler ve her yıl merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenecek tutarların altında kalan giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunların bütçe dışı avans ödemesine ilişkin hükümleri saklıdır.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici tarafından ilgili idare bütçesinde açılacak özel bir tertibe ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşınmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Gelirlerin Toplanması**

Gelir politikası ve ilkeleri

MADDE 36. - Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur.

b) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.

c) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.

d) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

Gelirlerin dayanakları

MADDE 37. - Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilir. Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı tarafından yapılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır. Malî yıl içinde kullanılacak ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya genel bütçe kapsamındaki idarelerde Maliye Bakanı, diğer idarelerde üst yöneticiler yetkilidir.

Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gelirlerin toplanması sorumluluğu

MADDE 38. - Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.

Özel gelirler

MADDE 39. - Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir. Malî yıl içinde kullanılacak özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, ödenek eklenemez.

Özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince belirlenir.

Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezi yönetim bütçe kanununda gösterilir.

Bağış ve yardımlar

MADDE 40. - Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.

Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar bütçelerine gelir kaydedilir. Nakdi olmayan bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınır.

Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımlar, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2003 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.

Bu ödeneklerden malî yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir. Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmeye genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici yetkilidir.

Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödetilir.

ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap

Faaliyet raporları

MADDE 41. - Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından idari sorumlulukları çerçevesinde her yıl faaliyet raporları düzenlenir. Bu raporlar, stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans göstergelerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanır.

Harcama yetkilisi, birim faaliyet raporunu üst yöneticiye verir. Üst yönetici, birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu hazırlar. İdare faaliyet raporu, Sayıştaya verilir ve üst yönetici tarafından kamuoyuna açıklanır. Merkezi idare kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının bir örneğini Maliye Bakanlığına, mahallî idareler ise İçişleri Bakanlığına gönderir.

İçişleri Bakanlığı, mahallî idare faaliyet raporları üzerine değerlendirme raporu hazırlar, Sayıştaya gönderir ve kamuoyuna açıklar. Bu Raporun bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Merkezi yönetim kapsamındaki idarelerin ve sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak Genel Faaliyet Raporunda gösterilir. İdare faaliyet raporları da dikkate alınarak hazırlanacak bu Raporda;

- a) Bütçe gelir ve gider hedefleri ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,
- b) Kamu borç yönetimi raporu kapsamında borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,
- c) Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,
- d) Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,
- e) Bütçenin uygulamasına ilişkin olarak Maliye Bakanlığı tarafından yapılan faaliyetler,
- f) İdarelerin stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürüttükleri faaliyetler ile belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleşme durumları hakkında genel değerlendirmeler,

g) mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin değerlendirmeler,

h) Bütçeden yardım alan dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler

yer alır.

Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu Sayıştaya gönderir ve aynı zamanda kamuoyuna açıklar. Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler değerlendirme raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlere ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgili idareler ve Sayıştayın görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

Kesin Hesap Kanunu

MADDE 42. - Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezi yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezi yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır. Bu tasarı, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir.

Kesin hesap kanun tasarısının ekinde;

- a) Genel mizan,
- b) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,
- c) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,
- d) Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,
- e) Devlet borçları ve hazine garantilerine ilişkin cetveller,
- f) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,
- g) Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler

yer alır.

Kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

İdarelerin faaliyet raporları, genel faaliyet raporu, dış denetim genel değerlendirme raporu ve kesin hesap kanunu tasarısı ile merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı birlikte görüşülür. Ancak, bu raporlar ile genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür.

Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.

Genel uygunluk bildirimi

MADDE 43. - Sayıştay, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Genel uygunluk bildirimi; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmazlar

Taşınır ve taşınmaz işlemleri

MADDE 44. - Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında düzenlenir. Bu malların kaydı ile mal yönetim hesabının verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin elinde bulunan taşınırınların yönetim ve denetimi ilgili kanununda düzenlenir.

Taşınır ve taşınmaz edinme

MADDE 45. - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu olduğu durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz mal satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar Maliye Bakanlığı tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırınları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

Taşınır ve taşınmaz satışı

MADDE 46. - Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazları Maliye Bakanlığınca satılır ve satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması özel kanunlarında belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezi yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırnın üzerinde olanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla satılır.

Taşınmaz tahsisi

MADDE 47. - Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmeleri için mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları kendi aralarında bedelsiz olarak tahsis edebilir.

Tahsis, kamu hizmeti yerine getirildiği süre için devam eder. Tahsis edilen taşınmaz, tahsis amacı dışında kullanılamaz.

Mal yönetiminde etkinlik ve sorumluluk

MADDE 48. - Kamu idareleri, taşınırın yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumludurlar. Taşınırın özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmaz.

Kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevliler, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumludur. Kamu idareleri, verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Hesapları

Muhasebe sistemi

MADDE 49. - Muhasebe sistemi; malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkin çalışmasını sağlayacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri; uluslararası standartlara uygun olarak ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı bünyesinde ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak bir kurul tarafından belirlenir ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulur. Bu kurulun yapısı, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu kurulda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda ikiden fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin çerçeve hesap planına uygun detaylı hesap planları ilgili idarelerin görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca; merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu idarelerinin uygulayacakları hesap planları ise Maliye Bakanlığı ile ilgili idareler tarafından birlikte hazırlanır.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Kayıt zamanı ve kullanılacak belgeler

MADDE 50. - Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.

Kamu borç yönetimine ilişkin olanlarda Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerle şekil ve türleri Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kullanılacak belgelerle ilgili yönetmelikler mahallî idareler için İçişleri Bakanlığı, sosyal güvenlik kurumları için bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle hazırlanır ve uygulanır.

Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi

MADDE 51. - Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir.

Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde bu süre, Maliye Bakanlığınca tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde beş ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Malî İstatistikler

Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre

MADDE 52. - Malî istatistikler, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.

Malî istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanır.

Malî istatistiklerin hazırlanmasında kamu idarelerinin yöneticileri uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri alır.

Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması

MADDE 53. - Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığınca gönderir.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanır.

Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.

Mali istatistiklerin değerlendirilmesi

MADDE 54. - Bir yıla ait mali istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığına gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

BEŞİNCİ KISIM

İç Kontrol Sistemi

İç kontrolün tanımı

MADDE 55. - Kamu mali yönetiminin bir unsuru olarak iç kontrol, kamu idarelerinin mali işlem ve faaliyetlerine ilişkin tüm gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin amacına ve mevzuatına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için uygulanan mali yönetim, harcama öncesi kontrol ile harcama sonrası iç denetim faaliyetleridir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, mali yönetim ve harcama öncesi kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç kontrolün amacı

MADDE 56. - İç kontrolün amacı;

- a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- c) Her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
- d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- e) İç kontrol faaliyetlerinin nesnel risk yönetim analizlerine göre belirlenmiş en riskli alanlar üzerinde yoğunlaşmasını sağlamak.

Kontrolün yapısı ve işleyişi

MADDE 57. - Kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrol sistemleri; mali hizmetler, harcama öncesi kontrol ve muhasebe hizmetlerinden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, mali yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

Kamu idarelerinin mali hizmetler birimi yöneticisi ile mali kontrol yetkilisi ve muhasebe yetkilisi olacak görevliler, Maliye Bakanlığınca görevin niteliği dikkate alınarak mesleki konularda eğitime tâbi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. Sertifika alamayanlar kamu idarelerinde bu kadrolara atanamazlar.

Harcama öncesi kontrol

MADDE 58. - Harcama öncesi kontrol süreci; ödenek tahsis edilmesi, yüklenmeye girişilmesi, ihale yapılması, sözleşme yapılması, mal veya hizmetin teslim alınması, işin gerçekleştirilmesi, ödeme emri belgesi düzenlenmesi ve harcama yetkilisi tarafından alınacak benzeri malî kararları kapsar.

Harcama öncesi kontrol görevi, ilgili kamu idaresinin yönetim sorumluluğu çerçevesinde malî kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin merkez dışı birimlerinde harcama öncesi kontrol görevi il defterdarlıkları tarafından yerine getirilir.

Malî kontrol yetkilisi, alınacak malî kararların kullanılabilir ödenek tutarı, bütçe tertibi, ayrıntılı harcama programı ile harcamanın bütçe ve gider mevzuatına uygunluğunu kontrol eder. Malî kontrol yetkilisi tarafından vize edilen veya uygun görüş verilen malî işlemler gerçekleştirilir.

Harcama öncesi kontrol sürecinde uygun görülmeyen veya vize edilmeyen işlemlerin gerekçesi harcama yetkilisine yazılı olarak bildirilir. Harcama yetkilisinin ısrarı halinde, malî kontrol yetkilisine ve muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilmiş olması kaydıyla malî işlemler gerçekleştirilir. Bu durumda harcama yetkilisi, kişisel sorumluluk üstlenmiş sayılır ve bu işlemler en geç beş iş günü içinde malî kontrol yetkilisince ilgili üst yönetici ile Maliye Bakanlığına ve Sayıştaya bildirilir.

Malî kontrol yetkilileri tarafından kontrole tâbi tutulacak kararların kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimleri itibarıyla tutar ve türleri, kontrol, uygun görüş ve vize süreleri ile bunlara ilişkin işlemlerin usul ve esasları, risk alanları dikkate alınarak Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Malî kontrol yetkilileri, harcama talimatlarının kullanılabilir ödenek tutarına, tertibine ve ayrıntılı harcama programına uygunluğuna ve harcamaların bütçe ve gider kanunları ile diğer ilgili mevzuata uygunluğuna ilişkin yaptıkları vizelerden ve verdikleri uygun görüşlerden dolayı sorumludur. Malî kontrol yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Harcama yetkilisi, malî kontrol yetkilisi veya muhasebe yetkilisi sıfat ve görevinden ikisi aynı kişide birleşemez. Bu görevleri yürütenler, bu Kanunda belirtilen görev ve yetkileri dışında harcama sürecinde başka görev alamazlar.

Malî kontrol yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 59. - Malî kontrol yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinde müdür, eşiti veya daha üst görevlerde en az dört yıl çalışmış olmak.
- c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

Üst yönetici, malî kontrol yetkilisinin atanmasına ve belediyeler dışında Maliye Bakanlığının; belediyelerde ise belediye meclisinin uygun görüşü üzerine görevden alınmasına yetkilidir. malî kontrol yetkilisi olarak atanmalar, bu görevlerinden ayrılmaları halinde daha önce görev yaptığı kamu idaresinde veya mümkün bulunduğu takdirde Maliye Bakanlığında durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

Malî kontrol yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Mali hizmetler birimi

MADDE 60. - Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, mali hizmetler birimi tarafından yürütülür:

- a) Bütçeyi hazırlamak, izleyen iki yılın bütçe tahminlerini yapmak, bütçe kayıtlarını tutmak.
- b) Bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak, ödenek gönderme belgelerini düzenlemek.
- c) Harcama yapılması ve gelir elde edilmesine ilişkin mali işlemleri yürütmek.
- d) Bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bunların raporlanmasını sağlamak.
- e) İdarenin bütçe kesin hesabını hazırlamak.
- f) Stratejik plan ve performans programlarının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.
- g) İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin kayıtları tutmak.
- h) Mali kanunlar ile ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak.

Mali hizmetler birimlerinin çalışma usul ve esasları, idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Muhasebe hizmetleri

MADDE 61. - Gelirlerin tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması muhasebe hizmetidir.

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülür. Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler.

Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

- a) Yetkililerin imzasını,
- b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,
- c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,
- d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri

kontrol etmekle yükümlüdür.

Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. mali kontrol yetkilisine de bildirilmek şartıyla, belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere en geç bir iş günü içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir. Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.

Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin birinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe mutemedidir. Muhasebe mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 62. - Muhasebe yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak.
- c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler tarafından atanır.

Muhasebe yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetim

MADDE 63. - İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız ve nesnel güvence sağlayan danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile mali işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.

İç denetçinin görevleri

MADDE 64. - Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- a) Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.
- b) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.
- c) Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.
- d) İdarenin harcamalarının, mali işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

e) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.

f) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.

g) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılmaz.

İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir. İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

İç denetçinin nitelikleri ve atanması

MADDE 65. - İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

a) İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.

b) Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az beş yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda en az sekiz yıl çalışmış olmak.

c) Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.

d) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tâbi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanarak Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetçiler, üst yöneticiler tarafından, sertifikalı adaylar arasından atanır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulu

MADDE 66. - Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur. Üyelerden biri Başbakanın, biri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri İçişleri Bakanının, başkanı dahil üçü Maliye Bakanının önerisi üzerine beş yıl süre ile Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Maliye Bakanı tarafından önerilecek adaylardan birinin ekonomi, maliye, muhasebe, işletme alanlarından birinde doktora derecesine sahip öğretim üyeleri arasından olması şartı aranır. Üyeler, bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler.

Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun sekreteryaya hizmetleri Maliye Bakanlığınca sağlanır. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

İç denetim koordinasyon kurulunun görevleri

MADDE 67. - İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

- a) İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.
- b) Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.
- c) Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.
- d) Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunmak.
- e) Risk içeren alanlarda iç denetçilere program dışı özel denetim yaptırılması için kamu idarelerine önerilerde bulunmak.
- f) İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.
- g) İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine yardımcı olmak.
- h) İdarelerin iç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek suretiyle yıllık rapor halinde Maliye Bakanına sunmak ve kamuoyuna açıklamak.
- i) İşlem hacimleri dikkate alınmak suretiyle ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar vermek.
- j) İç denetçilerin atanmasına ilişkin diğer usulleri belirlemek.
- k) İç denetçilerin uyacakları etik kuralları belirlemek.

ALTINCI KISIM

Dış Denetim

Dış denetim

MADDE 68. - Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

- a) Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, malî tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin malî denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin malî işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel idareye dahil kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.

Sayıştayın denetlenmesi

MADDE 69. - Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.

YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler

Ödenek üstü harcama

MADDE 70. - Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararı

MADDE 71. - Kamu zararı; mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
 - b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
 - c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
 - d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
 - e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
 - f) Kamu kaynakları ile yükümlülüklerinin iyi yönetilmemesi, değerlendirilmemesi, korunmaması veya kullanılmaması suretiyle öz kaynağın azalması,
 - g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması
- esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararlarının tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yetkisiz tahsil ve ödeme

MADDE 72. - Kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.

Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca adli ve idari yönden gerekli işlemler yapılır.

Para cezaları ve yetkili merciler

MADDE 73. - Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir. Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.

Zamanaşımı

MADDE 74. - Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar.

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

Maliye Bakanlığınca yürütülecek hizmetler

MADDE 75. - Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde harcama öncesi kontrolün gereği gibi yerine getirilememesi, bu göreve atanacak nitelikte personel bulunamaması, kamu idaresinin iç denetçileri veya Sayıştay denetçileri tarafından risk ve usulsüzlüklerin arttığı veya kontrol sistemlerinin yetersiz kaldığının tespit edilmesi durumunda; ilgili üst yöneticinin görüşü alınarak harcama öncesi kontrol görevi, izleyen malî yılın sonuna kadar, geçici olarak Maliye Bakanlığınca belirlenecek harcama öncesi kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığı, ilgili üst yöneticinin uygun görüşü alınarak bu yetkinin kullanma süresini bir yıl daha uzatabilir.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili bakana gönderilir.

Kamu idarelerinin sorumluluğu

MADDE 76. - Malî karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgeler, kamu idareleri tarafından düzenli olarak muhafaza edilir.

Kamu idareleri ve görevlileri; malî yönetim ve kontrol sistemleri ile bütçenin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması işlemlerine ait bilgi ve belgeleri denetimle görevlendirilmiş olanlara ibraz etmek, görevin sağlıklı yapılmasını sağlayacak önlemleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler

MADDE 77. - Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer malî işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; il özel idareleri için ilgili vali, belediyeler için ilgili belediye başkanının talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, ilgili mahallî idarelerin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili vali veya belediye başkanına gönderilir.

Kurumlardan alınacak hasılat payı

MADDE 78. - Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının % 15'ine kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir. Zamanında ödenmeyen hasılat payları, merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen oranda zam uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Düzenleyici ve denetleyici kurumların malî yıl sonunda oluşan gelir fazlaları, izleyen yılın Mart ayı içerisinde genel bütçeye gelir kaydedilir.

Kamu alacaklarının silinmesi

MADDE 79. - İdare hesaplarında kayıtlı olup, zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler yetkilidir. Bu tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununa ekli cetvelde gösterilir.

Yetki

MADDE 80. - Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

DOKUZUNCU KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 81. - Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile anılan Kanunda ek ve değişiklik yapan kanunlar,

b) 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30, 32, 33, 36, 37 nci maddeleri ile diğer maddelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri,

c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98 - 106 ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,

d) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,

e) 26.11.1999 tarihli ve 4481 sayılı Kanunun 15 inci maddesi,

f) Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce malî işlemleri Maliye Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan kamu idarelerinde, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, bu Kanun uyarınca yapılması gereken görevler, Maliye Bakanlığının birimleri tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığınca belirlenecek kriterlerin yerine getirilmesi durumunda, bu kamu idarelerine yetki devri, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine idareler itibarıyla gerçekleştirilir.

Diğer kamu idarelerinde, bu Kanunun öngördüğü malî yönetim ve kontrol sürecine ilişkin görevler, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler tarafından yürütülür. Bu kamu idarelerinde görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ilgili üst yönetici tarafından belirlenir.

Maliye Bakanlığı, rehberlik ve koordinasyon görevleri çerçevesinde, kamu idarelerinde malî yönetim ve kontrol sistemlerinin oluşturulmasına yardımcı olur.

Geçiş dönemi 31.12.2007 tarihini geçemez.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunda öngörülen tüzük, yönetmelik ve diğer düzenlemeler en geç 31.12.2004 tarihine kadar yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun 49 uncu maddesindeki Kurul tarafından belirleme yapıluncaya kadar, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe standartları Maliye Bakanlığınca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 4. - Bu Kanunda öngörülen malî yönetim ve kontrol sistemine uyum sağlanması amacıyla, Kanun kapsamındaki idarelerle ilgili mevzuatta ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde gerekli değişiklikler, en geç 31.12.2004 tarihine kadar yapılır.

Genel bütçe kapsamındaki idarelerin, kamu görevi ve hizmeti dışında kalan ve ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetleri ile mal ve hizmet teslimlerinden fiyatlandırılabilir nitelikte bulunanlardan sağlayacakları gelirleri düzenleyen kanun, 31.12.2004 tarihine kadar yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 5. - En geç 31.12.2004 tarihi itibarıyla;

a) Maliye Bakanlığı kadrolarında Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Gelir Saymanlık Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü, Vergi Dairesi Müdürü, Vergi Müdürü, Askeri Defterdar, Sayman, Devlet Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Muhasebe Yetkilisi; (Devlet Muhasebe Uzman Yardımcıları ile Muhasebe Denetmen Yardımcıları hariç) bunların yardımcıları ise Muhasebe Yetkilisi Yardımcısı,

Özel bütçeli idareler, mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının muhasebe birimlerinde, birinci derecede sorumlu olarak çalışmakta olanlar ile daha önce bu görevi en az beş yıl yapmış olanlar, anılan idarelerde Muhasebe Yetkilisi,

b) Maliye Bakanlığı kadrolarında, Maliye Başkanı, Defterdar, Defterdar Yardımcısı, Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü (Müdür unvanı bulunmayan saymanlar hariç), Askeri Defterdar, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü ile Muhasebat Genel Müdürlüğünde Şube Müdürü, Devlet Bütçe, Devlet Muhasebe, Devlet Gelir ve Devlet Malları Uzmanları, Maliye Uzmanı, Muhasebe, Vergi ve Millî Emlak Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Malî Kontrol Yetkilisi,

c) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık ile Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine, Dış Ticaret ve Gümrük Müsteşarlıklarının uzman kadrolarında görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar idarelerinde Malî Kontrol Yetkilisi,

d) Sayıştay Denetçisi, Başbakanlık Müfettişi, Yüksek Denetleme Kurulu Denetçisi, Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Bütçe Kontrolörü, Muhasebat Kontrolörü, Gelirler Kontrolörü, Millî Emlak Kontrolörü, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye İşletmeleri Kontrolörü, Hazine Kontrolörü kadrolarında çalışmakta olanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde İç Denetçi,

Bakanlık, Müsteşarlık, Başkanlık ve Genel Müdürlüklerde Müfettiş veya Kontrolör olanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kendi idarelerinde, özel bütçeli idarelerde, mahallî idarelerde ve sosyal güvenlik kurumlarında İç Denetçi,

Muhasebe, Millî Emlak ve Vergi Denetmenleri, Belediye Müfettişi ve Hesap İşleri Murakıbu olanlar ile bu görevlerde daha önce en az beş yıl bulunanlar, mahallî idarelerde İç Denetçi,

Olarak, Maliye Bakanlığınca iki aydan az olmamak üzere verilecek mesleki eğitimden geçmeleri ve yapılacak sınavda başarılı olmaları kaydıyla 31.12.2007 tarihine kadar atanabilirler. Atamalarda ilgilinin ve idaresinin muvafakati alınır. Bu görevlere atananlar, bu Kanunun öngördüğü sistemin uygulanmasına yönelik eğitime tâbi tutulurlar.

Bu şekilde anılan görevlere atananlar, talepleri üzerine, önceki kurumlarında kariyerlerine veya mesleklerine uygun kadrolara tekrar atanırlar.

Kamu idarelerinde Maliye Başkanlığı veya Bütçe Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen işlemlerin, bu idarelerde malî yönetim ve kontrol sistemleri kurularak kendileri tarafından yapılmaya başlanması nedeniyle kapanacak olan Maliye Başkanlığı ve Bütçe Dairesi Başkanlıklarında görev yapanlardan malî kontrol yetkilisi, muhasebe yetkilisi ve yardımcısı görevlerinden birine atanmayanlar Maliye Bakanlığında durumlarına uygun başka bir kadroya atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 6. - Geçici 1 inci madde uyarınca kamu idarelerine malî yönetim ve kontrol görev ve yetkilerinin devredilmesine ve malî kontrol yetkilisi atanıncaya kadar, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi uyarınca taahhüt ve sözleşme tasarılarının Maliye Bakanlığınca vize edilmesi işlemi devam eder. Maliye Bakanlığı bu süre içerisindeki vize işlemlerini, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde kısmen veya tamamen maliye başkanlıkları, bütçe dairesi başkanlıkları ve il defterdarlıklarına yaptırabilir.

GEÇİCİ MADDE 7. - Kamu idarelerinde, bu Kanun hükümlerine göre sertifika almış malî hizmetler birimi yöneticisi atanıncaya kadar, bu idarelerde en az daire başkanı, eşiti ve daha üst yönetim ve denetim kadrolarında asgari üç yıl çalışmış, mesleğin gerektirdiği bilgi ve tecrübeye sahip olanlar malî hizmetler birimi yöneticisi olarak atanabilirler.

İlçe ve belde belediyeleri için bu maddedeki daire başkanı unvanı müdür olarak uygulanabilir.

Bu şekilde atanmaların görev süreleri en geç 31.12.2007 tarihine kadar devam edebilir.

GEÇİCİ MADDE 8. - İç Denetim Koordinasyon Kurulu başkan ve üyeleri, bu Kanunun yayımını izleyen iki ay içerisinde atanır.

GEÇİCİ MADDE 9. - Diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 10. - İlk kez bu Kanunla Sayıştay denetimine tâbi tutulan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile özel bütçeli idarelerin 31.12.2005 tarihine kadar olan işlemlerinin dış denetimi ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılmaya devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 11. - Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulan döner sermaye işletmeleri ve fonların bütçeleri, ilgili idarelerin bütçeleri içinde yer alır.

Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerinde kurulmuş döner sermaye işletmeleri ile fonlar, 31.12.2007 tarihine kadar tasfiye edilir.

Bu süre sonuna kadar döner sermaye işletmeleri ile fonların borç ve yükümlülüklerinin tasfiyesi için ilgili idarelerce gerekli tedbirler alınır. Bu süre sonunda varlıkları ve kadroları ilgili kamu idaresine devredilir.

Döner sermaye işletmeleri ve fonların tasfiyesine ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 12. - 45 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Hazine adına tescil edilmesi gereken taşınmazlardan, ilgili kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunanlar, bu idarelerin tüzel kişiliğinin sona erdiği tarihi izleyen altı ay içinde herhangi bir işleme gerek olmaksızın tapuda resen Hazine adına tescil edilir.

GEÇİCİ MADDE 13. - Bu Kanunla verilmiş olan görevlerin gerektirdiği hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü ve Maliye Yüksek Eğitim Merkezi Başkanlığında kullanılmak üzere, ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümlerine eklenmiş, ekli (II) sayılı listede yer alan kadrolar ise iptal edilerek anılan Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümünden çıkarılmıştır.

Yürürlük

MADDE 82. - Bu Kanunun;

a) 30, 66, 67 ve 80 inci maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13 ve 82 ile 83 üncü maddeleri yayımı,

b) 78 inci maddesinin ikinci fıkrası, 81 inci maddesinin (e) bendi ile geçici 6 ncı maddesi 1.1.2004,

c) Diğer hükümleri 1.1.2005

tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 83. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) SAYILI LİSTE
İHDAS EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Başkan Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	3	-	3
GİH	Eğitim Merkezi Müdürü	1	1	-	1
GİH	Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	1	1	-	1
		TOPLAM	7	-	7

(II) SAYILI LİSTE
İPTAL EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Memur	8	7	-	7
		TOPLAM	7	-	7

I SAYILI CETVEL
GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

- 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 2- Cumhurbaşkanlığı
- 3- Başbakanlık
- 4- Anayasa Mahkemesi
- 5- Yargıtay
- 6- Danıştay
- 7- Sayıştay
- 8- Uyuşmazlık Mahkemesi
- 9- Yüksek Seçim Kurulu
- 10- Adalet Bakanlığı
- 11- Millî Savunma Bakanlığı
- 12- İçişleri Bakanlığı
- 13- Dışişleri Bakanlığı
- 14- Maliye Bakanlığı
- 15- Millî Eğitim Bakanlığı
- 16- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
- 17- Sağlık Bakanlığı
- 18- Ulaştırma Bakanlığı
- 19- Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı
- 20- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 21- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
- 22- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 23- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 24- Çevre ve Orman Bakanlığı
- 25- Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- 26- Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı
- 27- Jandarma Genel Komutanlığı
- 28- Sahil Güvenlik Komutanlığı
- 29- Emniyet Genel Müdürlüğü
- 30- Diyanet İşleri Başkanlığı
- 31- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- 32- Hazine Müsteşarlığı
- 33- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- 34- Gümrük Müsteşarlığı
- 35- Denizcilik Müsteşarlığı
- 36- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
- 37- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
- 38- Devlet Personel Başkanlığı
- 39- Özürlüler İdaresi Başkanlığı
- 40- Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
- 41- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

- 42- Karayolları Genel Müdürlüğü
- 43- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- 44- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- 45- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
- 46- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
- 47- Orman Genel Müdürlüğü
- 48- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
- 49- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
- 50- Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı
- 51- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
- 52- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
- 53- Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- 54- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü

II SAYILI CETVEL
ÖZEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ İDARELER

- 1- Yükseköğretim Kurulu
- 2- Üniversiteler
- 3- Yüksek Teknoloji Enstitüleri
- 4- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
- 5- Vakıflar Genel Müdürlüğü
- 6- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
- 7- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
- 8- Türk Akreditasyon Kurumu
- 9- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü
- 10- Türk Standartları Enstitüsü
- 11- Millî Prodüktivite Merkezi
- 12- Türk Patent Enstitüsü
- 13- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
- 14- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
- 15- İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi
- 16- Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- 17- Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- 18- Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
- 19- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
- 20- Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı
- 21- Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü
- 22- Türkiye İş Kurumu
- 23- Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
- 24- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 25- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı
- 26- Atatürk Araştırma Merkezi

- 27- Atatürk Kültür Merkezi
- 28- Türk Dil Kurumu Başkanlığı
- 29- Türk Tarih Kurumu Başkanlığı
- 30- Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
- 31- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- 32- Ekonomik Kültürel Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı
- 33- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- 34- Yakın ve Ortadoğu Çalışma Eğitim Merkezi
- 35- Kefalet Sandıkları
- 36- Spor-Toto Genel Müdürlüğü
- 37- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 38- Doğal Afet Sigortaları Kurumu
- 39- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
- 40- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü
- 41- Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu
- 42- Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı
- 43- Savunma Sanayi Müsteşarlığı
- 44- Yüksek İhtisas ve Araştırma Hastanesi
- 45- Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü
- 46- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
- 47- Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
- 48- Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı
- 49- Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı
- 50- Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
- 51- Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı

III SAYILI CETVEL DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

- 1- Sermaye Piyasası Kurulu
- 2- Rekabet Kurumu
- 3- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- 4- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- 5- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
- 6- Telekomünikasyon Kurumu
- 7- Kamu İhale Kurumu
- 8- Şeker Kurumu
- 9- Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu
- 10- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

IV SAYILI CETVEL SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

- 1- T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
- 2- Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı
- 3- Bağ-Kur Genel Müdürlüğü
- 4- Ereğli Kömür Havzası Amele Birliği Biriktirme ve Yardım Sandığı Başkanlığı

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun, merkezi idare, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerden oluşan genel idarenin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54 ve 68 inci maddelerine tâbidir.

Kamu iktisadî teşebbüleri ve kamuya ait şirketler ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu Kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 3.- Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Kamu idaresi: Bu Kanun kapsamındaki daire, idare, kurum veya kuruluşu,
- b) Genel idare: Merkezi idare, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareleri,
- c) Merkezi idare: Bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,
- d) Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar: Özel kanunlarla kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan, bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasında bağımsız ve malî özerkliğe sahip olan kurumları,
- e) Sosyal Güvenlik Kurumları: Bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan, kanunla kurulan, katılmanın ve prim ödemenin zorunlu olduğu ve iştirakçilerine sosyal güvenlik sağlayan kamu kurumlarını,
- f) Mahalli idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren Belediye, İl Özel İdaresi ve bunların kurdukları birlik ve idareyi,
- g) Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,
- h) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmaz mallar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,
- i) Kamu gideri: Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının iskonto lu satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,
- j) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmaz mallardan elde edilen her türlü gelir-

ler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

k) Özel gelir: Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri,

l) Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi,

m) Kamu malî yönetim: Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri,

n) Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkin, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri,

o) Stratejik plan: Kamu kurum ve kuruluşlarının orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

p) Malî yıl: Takvim yılını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi

Kamu maliyesi

MADDE 4.- Kamu maliyesi; gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun yükümlülükleri ile varlık ve borçların yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi, merkezî ve mahallî idare esaslarına göre yürütülür. Merkezî idare ve mahallî idarelerin görevleri ve hizmetleri ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

Kamu maliyesinin temel ilkeleri

MADDE 5.- Kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır:

a) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde yürütülür.

c) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde yürütülür.

d) Kaynak tahsisinin belirlenen politikalarla uyumlu olması esastır.

e) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.

f) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.

g) Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

h) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir ve izlenir.

Hazine birliği

MADDE 6.- Merkezî idarenin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetimi hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Her türlü iç ve dış borçlanma, yurtdışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, hazine garantileri, hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları

Malî saydamlık

MADDE 7.- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesi ve kamuoyu denetiminin sağlanması amacıyla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,

c) Genel idare kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasında Maliye Bakanlığı ile görev ve yetki alanları itibarıyla diğer kamu idareleri sorumludur.

Hesap verme sorumluluğu

MADDE 8.- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kaynakların kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

Stratejik yönetim ve performans esaslı bütçeleme

MADDE 9.- Kamu kurum ve kuruluşları, hükümet politikaları, kalkınma planları, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin vizyon ve misyonlarını oluşturmak, bu vizyon doğrultusunda stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak ve bu süreçte gerçekleştirilecek izleme ve değerlendirmeler yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik yönetim uygular.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçelerini stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedeflerine, performans ölçütlerine dayandırmak; program ve proje bazında kaynak tahsislerini bu belgelerde ifade edilen öncelikleri ile ilişkilendirmek zorundadırlar.

Bu kuruluşların faaliyet performanslarının değerlendirilmesi ve denetlenmesi, stratejik planlarda ortaya konulan hedeflere ne ölçüde ulaşıldığının sistematik şekilde izlenmesi ve raporlanması suretiyle gerçekleştirilir.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin kapsamının ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin belirlenmesine, makro politikalar, kalkınma planı, programlar ile planların ilişkilendirilmesine ilişkin esas ve usullerin tespitinde, izleme ve değerlendirme ile uygulamaya ilişkin diğer hususların belirlenmesinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Performans esaslı bütçeleme; kamu idareleri tarafından hazırlanan stratejik planlarda yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu bütçelerin oluşturulmasını öngören ve kaynakların bu amaç ve hedefler doğrultusunda tahsisini ve kullanılmasını sağlayan, stratejik planlarda belirlenen performans kriterlerinin bu bütçe yapısı ile sağlanıp sağlanmadığını kontrol eden bir bütçeleme tekniğidir.

Kamu idareleri, bütçelerini stratejik planlarında yer alan amaç ve hedeflerle uyumlu olarak hazırlarlar. İdarelerin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans kriterlerine uygunluğu ile idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetlere ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Stratejik planlama kılavuzunda ortaya konulan esas ve usuller çerçevesinde Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans gösterge ve kriterleri kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu kriterler çerçevesinde gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Sorumlulukları

Bakanlar

MADDE 10.- Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uyumunu ve bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahalli idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans planları konusunda her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirir.

Üst yöneticiler, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler

MADDE 11.- Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali, ilçelerde kaymakam ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden mahalli idareler dışında Bakana; mahalli idarelerde ise meclislerine karşı sorumludur.

Üst yöneticiler bu sorumluluğun gereklerini, harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi, malî kontrol yetkilisi ve iç denetçiler ile muhasebe yetkilisi aracılığıyla gerçekleştirir.

İKİNCİ KISIM

Kamu İdare Bütçeleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Bütçe türleri ve kapsamı

MADDE 12.- Genel idare kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî idare bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezi İdare Bütçesi, bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan ve 3 üncü maddede tanımlanan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan, genel idare esaslarına göre yönetilen ve bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı, ilgili veya ilişkili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli II sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanmış ve bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

Bütçe İlkeleri

MADDE 13.- Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.
- b) Kamu idarelerine Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.
- c) Bütçeler, kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.
- d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.
- e) Bütçe, hükümetin malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.
- f) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.
- g) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.
- h) Bütçelerde gelir ve gider denkleğinin sağlanması esastır.
- i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.
- j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.
- k) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.
- l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, samimiyet, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.
- m) Kamu idarelerinin ilgili kanun hükümleri uyarınca, faaliyet alanlarına veya kamu gücüne dayanarak elde edilen bütün gelirleri ve bu gelirlerden yapılacak harcamaları, bu Kanun hükümlerine uygun olarak hazırlanan bütçelerde gösterilir.
- n) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.
- o) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

Gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarısı ve teklifleri

MADDE 14.- Kamu gelirlerinin azalmasına veya giderlerinin artmasına neden olacak, dolayısıyla cari ve gelecek yıllar bütçelerine yük getirecek nitelikteki kanun tasarısı ve tekliflerinin gerekçelerinde; cari ve izleyen asgari iki yıllık dönemde gelir ve/veya giderlerde beklenen değişimler, artan giderler veya azalan gelirlerin karşılanmasına ilişkin öneriler yer alır.

Acil ve zorunlu haller dışında, gelirleri azaltan veya giderleri artıran nitelikteki kanunların, yayım ve yürürlük tarihleri arasında üç aydan az süre olmamak şartıyla, yayımlandıkları yılı izleyen malî yılda yürürlüğe girmesi esastır.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî İdare Bütçe Kanunu

Merkezî idare bütçe kanununun kapsamı

MADDE 15.- Merkezî idare bütçe kanunu, merkezî idareye dahil kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur.

Merkezî idare bütçe kanununda; yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri, varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı, vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri, borçlanma ve garanti sınırları, bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler, bağlı cetveller, malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak ve kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler yer alır. Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin her birinin gelir-gider tahminleri, merkezî idare bütçe kanununda ayrı bölüm veya cetvellerde gösterilebilir.

Orta vadeli program, malî plan ve bütçe hazırlama rehberi

MADDE 16.- Maliye Bakanlığı, merkezî idare bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezî idare bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun Mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, kuruluş stratejik planları ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda temel makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de içeren orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmi Gazetede yayımlanır.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, Haziran ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca, Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak Haziran ayının sonuna kadar Resmi Gazetede yayımlanır.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

Merkezî idare bütçesinin hazırlanması

MADDE 17.- Bütçe Hazırlama Rehberinin duyurulmasından sonra, gider ve gelir tekliflerinin hazırlanmasına ilişkin olarak gerekli görülmesi halinde, kamu idarelerinin bütçe hazırlamakla görevli birimleri ile Maliye Bakanlığının ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının ilgili birimleri arasında teknik düzeyde görüşmeler yapılır.

Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

- a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,
 - b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,
 - c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,
 - d) İdarenin performans hedefleri
- dikkate alınır.

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider teklifleri, ekonomik ve mali analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca belirlenmiş kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine; gelir teklifleri ise ekonomik sınıflandırma sistemine uygun olarak hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Temmuz ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.

Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığına verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar ve bilgi için Eylül ayının sonuna kadar Maliye Bakanlığına gönderirler.

Merkezî idare bütçe kanun tasarısının sunulması

MADDE 18.- Makro ekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî idare bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu, malî yıl başından en az yetmişbeş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Merkezî idare bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

- a) Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,
 - b) Yıllık ekonomik rapor,
 - c) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
 - d) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
 - e) Kamu borç yönetimi raporu,
 - f) Genel idareye dahil kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleştirmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,
 - g) Merkezî idare kapsamında olmayıp, merkezî idare bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,
- eklenir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini birinci fıkrada belirtilen süre içinde doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderirler.

Merkezî idare bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

MADDE 19.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî idare bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî idare bütçe kanunu mali yıl başından önce Resmi Gazetede yayımlanır.

Kamu yatırım programı, merkezî idare bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Resmi Gazetede yayımlanır.

Zorunlu nedenlerle merkezî idare bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.

Merkezî idareye dahil kamu idareleri bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülme-yen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Ödeneklerin kullanılması

MADDE 20.- Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

a) Bütçe ödeneklerinin kullanımının önceden planlanabilmesi amacıyla, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir. Bütçe ödenekleri, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.

b) Genel bütçeden yardım almayan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, sürdürülebilir finansman durumlarını dikkate alarak, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve bir örneğini de merkezî idare bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını da izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

c) Sosyal güvenlik kurumları ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, hizmetleriyle ilgili aylık finansman programlarını vize edilmek üzere merkezî idare bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu programlar Maliye Bakanlığınca vize edilmeden, bu idarelerin bütçelerine yardım yapılamaz. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

d) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.

e) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir. Ancak, kamu idarelerinin bütçelerinde cari yıl içinde kullanılmayan ödeneklerinden merkezî idare bütçe kanununda belirtilenler ertesi yıla devredilebilir. Ödenek devir işlemlerini yapmaya, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığı, diğer kamu idareleri için üst yönetici yetkilidir.

f) Genel veya kısmî seferberlik, savaş ilanı veya Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askeri hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamaları aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde toplam ödenek tutarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneye istinaden bir ay içinde mahsup edilir.

Ödenek aktarmaları

MADDE 21.- Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.

Merkezî idare kapsamındaki kamu idareleri, aktarılan tertipteki ödeneğin yüzde ikisine kadar bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Bu şekilde yapılan aktarmalar, yedi gün içinde Maliye Bakanlığına bildirilir.

Personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere aktarma yapılamaz.

Merkez dışı birimlere ödenek gönderme

MADDE 22.- Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ödenek Gönderme Belgesi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.

Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yedek ödenek

MADDE 23.- Merkezî idare bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeven hizmetler için, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan idarelerin bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisini aşmamak üzere Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir. Bu ödenekten aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Mali yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve kurumlar itibarıyla mahiyeti, yılın bitimini takip eden onbeş gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir.

Örtülü ödenek

MADDE 24.- Örtülü ödenek; kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasî, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere Başbakanlık bütçesine konulan ödenektir. Kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de örtülü ödenek konulabilir. Örtülü ödenek bu amaçlar dışında ve Başbakanın ve ailesinin şahsî masrafları ile siyasî partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz. İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.

Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı Başbakan tarafından belirlenir.

Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

Kamu yatırım projeleri

MADDE 25.- Kamu yatırım projeleri 19.6.1994 tarihli ve 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan projelerinin ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, diğer bütçe ödenekleriyle ilişkisinin kurulması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Genel bütçe kapsamındaki idarelerden yardım almayan bu Kanuna ekli II sayılı cetvelde yer alan idareler ile III sayılı cetvel kapsamındaki idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına belirlenir.

Kamu projelerinin gerçekleştirme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Yüklenmeye girilmesi

MADDE 26.- Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.

Ertesi yıla geçen yüklenme

MADDE 27.- Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini, en geç izleyen yılın Haziran ayını geçmemek ve yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere, ilgili üst yöneticinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girilebilir:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

b) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

c) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbî sarf malzemeleri.

d) Periyodik yayın alımı, taşıma, temizlik ve yemek hizmetleri.

e) Taşıtların zorunlu malî sorumluluk sigortası.

f) Makine-teçhizat bakım ve onarım işleri, bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.

Gelecek yıllara sarı yüklenmeler

MADDE 28.- Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara sarı yüklenmelere girilebilir.

Bütçelerden yardım yapılması

MADDE 29.- Gerçek veya tüzel kişilere kanunî dayanağı olmadan kamu kaynağı kullanılamaz, yardımda bulunulamaz ve menfaat sağlanamaz.

Ancak, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla, kamu yararı gözetilerek dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık, vakıf ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir. Maliye Bakanlığı, bu yardımlarla gerçekleştirilecek hizmet ve faaliyetleri gösteren plan ve iş programlarını isteyebilir, bunların gerçekleşme durumlarını izleyebilir ve yardımlar hakkında inceleme yaptırabilir. Bu izleme ve incelemelere bağlı olarak gerektiğinde yardımlar taksitler halinde yapılabilir ve durdurulabilir. Yapılan yardımlar, kullanılmaması veya amaç dışı kullanılması halinde geri alınır.

Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi

MADDE 30.- Maliye Bakanı, merkezî idare bütçe kanununun uygulamasına ilişkin olarak; harcamalarda tasarrufu sağlamak, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek için gelir ve giderlere ilişkin kanun, tüzük, yönetmelik ve kararnamelerle belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere gerekli önlemleri almaya, standartları belirlemeye, sınırlamalar koymaya, kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye, bütçe harcama ve gerçekleştirmelerini izlemeye, ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belirli esaslara bağlamaya ve bu hususlarda kamu idareleri için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Genel idarenin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkanlarının tespitinin ve takibinin yapılabilmesi amacıyla, genel idareye dahil kamu idareleri ve merkezî idare bütçesinden yardım alan kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller; gelir ve gider tahminlerini, malî tablolarını, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personel giderlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri, istenilmesi halinde Maliye Bakanlığına vermek zorundadırlar. Bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen veya uygun harcama yapmayan kamu idareleri ve diğer kuruluşlarla ilgili olarak gerekli önlemleri almaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Merkezî idare bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, ekonomik ve malî duruma ilişkin gelişmeler, ikinci altı aya ilişkin beklentiler, hedefler ile faaliyetleri kapsayan bilgiler, ilgili idareler tarafından kamuoyuna açıklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması

Harcama yetkisi ve yetkilisi

MADDE 31.- Bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama birimlerinin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir. Üst yöneticiler, 11 inci maddede belirtilen sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla harcama yetkililerine harcama yetkisini devredebilirler.

Genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimlerinde harcama yetkililerinin görev unvanları itibarıyla tespitine ve harcama yetkisinin devredilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devreden sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir. Ödenek üstü harcama veya kamu zararına neden olan harcama yetkililerine 70 ve 71 inci maddelerde belirtilen yaptırımlar uygulanır.

Harcama talimatı ve sorumluluk

MADDE 32.- Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeye görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

Giderin gerçekleştirilmesi

MADDE 33.- Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi harcama yetkilisinin ödeme emrini imzalaması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Gerçekleştirme görevlileri bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludur.

Ödenemeyen giderler ve emanet hesapları

MADDE 34.- Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla, kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.

Malî yıl içinde ödeme emrine bağlandığı halde, hak sahibinin talep etmemesi veya başka nedenlerle ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, hesaba alındığı malî yılı izleyen beşinci yıl sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Ön ödeme

MADDE 35.- Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi giderler ve her yıl merkezî idare bütçe kanununda belirlenecek tutarların altında kalan giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunlarında hüküm bulunması kaydıyla da bütçe dışı avans ödenebilir.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici tarafından ilgili idare bütçesinde açılacak özel bir tertibe ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşınmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenek-

ler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artışı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin daireler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirlerin Toplanması

Gelir politikası ve ilkeleri

MADDE 36.- Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda amaçlarını, stratejilerini, değerlerini ve taahhütlerini her malî yıl başında kamuoyuna duyurur.
- b) Mükellefler ve sorumluların vergi ve benzeri yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır ve önlemler alınır.
- c) Mükellefler ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.
- d) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

Gelirlerin dayanakları

MADDE 37.- Vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Genel idareye dahil kamu idarelerinin gelirlerinin kanunî dayanakları bütçelerinde gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, özel kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk, tahsil ve takip edilir.

Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsil ve takibi Maliye Bakanlığı tarafından yapılır.

Genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır. Malî yıl içinde kullanılabilecek ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya genel bütçeli idarelerde Maliye Bakanı, diğer idarelerde üst yöneticiler yetkilidir.

Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gelirlerin toplanması sorumluluğu

MADDE 38.- Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsil ve takibiyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk, tahsil ve takip işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.

Özel gelirler

MADDE 39.- Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir. Malî yıl içinde kullanılabilen özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, ödenek eklemesi yapılamaz.

İlgili kanununda belirtilen alt ve üst sınırlar içinde kalmak kaydıyla, fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, ilgili kamu idarelerinin görüşü alınarak Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir. İlgili kanunlarda yer alan alt ve üst sınırlar ile Bakanlar Kurulunca belirlenmiş tarifelerin yıllık artış oranları merkezi idare bütçe kanununda gösterilir.

Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezi idare bütçe kanununda gösterilir.

Bağış ve yardımlar

MADDE 40.- Kamu gücü kullanılmak suretiyle, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.

Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar bütçelerine gelir kaydedilir. Nakdi olmayan bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınır.

Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımlar, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hizmeti yapacak idarenin Kamu İdaresi Başkanı tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.

Bu ödeneklerden malî yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir. Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmeye genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde Kamu İdaresi Başkanı yetkilidir.

Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettilir.

ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap

Faaliyet raporları

MADDE 41.- Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından yönetsel sorumlulukları çerçevesinde her yıl faaliyet raporları düzenlenir. Bu raporlar, stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanır.

Harcama yetkilisi, birim faaliyet raporunu üst yöneticiye verir. Üst yönetici, birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu hazırlar. İdare

faaliyet raporu, Sayıştaya verilir ve üst yönetici tarafından kamuoyuna açıklanır. Merkezî idare kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının bir örneğini Maliye Bakanlığına, mahallî idareler ise İçişleri Bakanlığına gönderir.

İçişleri Bakanlığı, mahallî idare faaliyet raporları üzerine değerlendirme raporu hazırlar, Sayıştaya gönderir ve kamuoyuna açıklar. Bu Raporun bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Merkezî idarenin ve sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak Genel Faaliyet Raporunda gösterilir. İdare faaliyet raporları da dikkate alınarak hazırlanacak bu Raporda;

- a) Bütçe gelir ve gider hedefleri ve gerçekleşmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,
- b) Kamu Borç Yönetimi Raporu kapsamında borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,
- c) Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,
- d) Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,
- e) Bütçenin uygulamasına ilişkin olarak Maliye Bakanlığı tarafından yapılan faaliyetler,
- f) İdarelerin stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürüttükleri faaliyetler ile belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleşme durumları hakkında genel değerlendirmeler,

g) Mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin değerlendirmeler,

h) Bütçeden yardım alan dernek, birlik, kurum, kuruluş, sandık, vakıf ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler yer alır.

Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu Sayıştaya gönderir ve aynı zamanda kamuoyuna açıklar. Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler değerlendirme raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesine ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılımı zorunludur.

Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlerle ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgili idareler ve Sayıştayın görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından bir yönetmelikle belirlenir.

Kesinhesap kanunu

MADDE 42.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî idare bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesinhesap kanunuyla kullanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî idare bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır. Bu tasarı, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir.

Kesinhesap kanun tasarısının ekinde;

- a) Genel mizan,
- b) Bütçe gelirleri kesinhesap cetveli ve açıklaması,

- c) Bütçe giderleri kesinhesap cetvelleri ve açıklaması,
- d) Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,
- e) Devlet borçları ve hazine garantilerine ilişkin cetveller,
- f) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,
- g) Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler yer alır.

Kamu idareleri bütçelerinin kesinhesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kesinhesap kanunu tasarısı ile merkezî idare bütçe kanunu tasarısı birlikte görüşülür. Ancak kesinhesap kanunu tasarısının görüşülmesine öncelik verilir.

Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.

Genel uygunluk bildirimini

MADDE 43.- Sayıştay, merkezî idare kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesinhesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Genel uygunluk bildirimini dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.

Kesinhesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmaz Mallar

Mal işlemleri

MADDE 44.- Genel idareye dahil kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz mal edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisinin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi, bu işlemlerin denetimi ve malların kaydı ile mal yönetim hesabının verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının teklifi üzerine tüzükle belirlenir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin elinde bulunan taşınır malların yönetim ve denetimi ilgili kanununda düzenlenir.

Mal edinme

MADDE 45.- Genel idare kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmaz malları, yurt içinde veya yurt dışında, bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz mal satın alma ve kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. Genel bütçeye dahil olup da bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan tüzel kişiliği haiz kurumlar hariç kamu idarelerinin edindiği taşınmaz mallar Maliye Hazinesi adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmaz mallar tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. Bu tescil işlemleri taşınmaz malın bulunduğu yerdeki adına tescil yapılan idarenin ilgili birimine bildirilir.

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınır ve taşınmaz mallarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmaz mallar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmaz malların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

Taşınır ve taşınmaz mal satışı

MADDE 46.- Genel bütçeli idarelerin gereksinim fazlası veya hizmet dışı kalan her türlü taşınır ve taşınmaz malları Maliye Bakanlığınca satılır ve satış bedelleri genel bütçeye gelir yazılır. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmaz malların elden çıkarılması yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmaz mallarından değeri her yıl merkezî idare bütçe kanununda belirtilen sınıрын üzerinde olanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla satılır.

Tahsis

MADDE 47.- Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmeleri için mülkiyetlerinde bulunan taşınmaz malları kendi aralarında bedelsiz olarak tahsis edebilir.

Tahsis, kamu hizmeti yerine getirildiği süre için devam eder. Tahsis edilen taşınmaz mal, tahsis amacı dışında kullanılamaz.

Mal yönetiminde etkinlik ve sorumluluk

MADDE 48.- Kamu idareleri, taşınır malların yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumludurlar. Taşınır malların özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmaz.

Kullanılmak üzere taşınır mal teslim edilen görevliler, malın korunmasından ve mala verilen zararlardan sorumludur. Kamu idareleri, verilen zararların sorumlularına ödettilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı davranışlardan doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Hesapları

Muhasebe sistemi

MADDE 49.- Muhasebe sistemi; malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkin çalışmasını sağlayacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Genel idare kapsamındaki idarelerde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri, uluslararası standartlara uygun olarak ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından belirlenir ve ilgili bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulur.

Merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerinin çerçeve hesap planına uygun detaylı hesap planları ilgili idarelerin görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca; merkezî idare kapsamı dışındaki kamu idarelerinin uygulayacakları hesap planları ise Maliye Bakanlığı ile ilgili idareler tarafından birlikte hazırlanır.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Kayıt zamanı ve kullanılacak belgeler

MADDE 50.- Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.

Kamu borç yönetimine ilişkin olanlarda Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, merkezî idareye dahil kamu idarelerinde malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türleri Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Mahallî idareler için İçişleri Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumları için bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından kullanılacak belgelerle ilgili yönetmelikler hazırlanır ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla uygulanır.

Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi

MADDE 51.- Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir. Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde, bu süre, Maliye Bakanlığı tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde beş ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Malî İstatistikler

Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre

MADDE 52.- Malî istatistikler, genel idareye dahil kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.

Malî istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanır.

Malî istatistiklerin hazırlanmasında kamu idarelerinin yöneticileri uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri alır.

Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması

MADDE 53.- Genel idareye dahil kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir. Merkezî idare kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığınca gönderir.

Merkezî idareye ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî idare kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel idareye ilişkin malî istatistikler elde edilir ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanır.

Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.

Malî istatistiklerin değerlendirilmesi

MADDE 54.- Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığınca gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

BEŞİNCİ KISIM

Kamu İç Kontrolü

İç kontrolün tanımı

MADDE 55.- Kamu malı yönetiminin bir unsuru olarak iç kontrol, kamu idarelerinin malî işlem ve faaliyetlerine ilişkin tüm gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin amacına ve mevzuatına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için uygulanan malî yönetim, harcama öncesi kontrol ile harcama sonrası iç denetim faaliyetleridir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve harcama öncesi kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğünce, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bu birimler ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç kontrolün amacı

MADDE 56.- İç kontrolün amacı;

- a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
- d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- e) Kontrol ve denetim faaliyetlerinin nesnel risk yönetim analizlerine göre belirlenmiş en riskli alanlar üzerinde yoğunlaşmasını sağlamaktır.

Kontrolün yapısı ve işleyişi

MADDE 57.- Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri, malî hizmetler, harcama öncesi kontrol ve muhasebe hizmetlerinden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; güçlü ahlaki değerler ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve cezalandırılması için yeterli tedbirlerin alınması, kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticiler ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar dikkate alınarak gerekli önlemler alınır.

Kamu idarelerinin malî hizmetler birimi başkanı veya müdürü, malî kontrol yetkilisi ve muhasebe yetkilisi olacak görevliler, Maliye Bakanlığınca görevin niteliği dikkate alınarak mesleki konularda eğitime tabi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. Sertifika alamayanlar kamu idarelerinin bu hizmetlerinde görevlendirilemez.

Harcama öncesi kontrol

MADDE 58.- Harcama öncesi kontrol; ödenek tahsis edilmesi, yüklenmeye girilmesi, ihale yapılması, sözleşme yapılması, mal veya hizmetin teslim alınması, işin gerçekleştirilmesi, ödeme emri düzenlenmesi ve harcama yetkilisi tarafından alınacak benzeri malî kararları kapsar. Harcama öncesi kontrol görevi, ilgili kamu idaresinin yönetim sorumluluğu çerçevesinde malî kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin merkez dışı birimlerinde harcama öncesi kontrol görevi il defterdarlıkları tarafından yerine getirilir.

Mali kontrol yetkilisi, alınacak mali kararların kullanılabilir ödenek tutarı, bütçe tertibi, ayrıntılı harcama programı ile harcamanın bütçe ve gider mevzuatına uygunluğunu kontrol eder. Mali kontrol yetkilisi tarafından vize edilen veya uygun görüş verilen mali işlemler gerçekleştirilir.

Harcama öncesi kontrol sürecinde uygun görülmeyen veya vize edilmeyen işlemlerin gerekçesi harcama yetkilisine yazılı olarak bildirilir. Harcama yetkilisinin ısrarı halinde, mali kontrol yetkilisine ve muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilmiş olması kaydıyla mali işlemler gerçekleştirilir. Bu durumda harcama yetkilisi, kişisel sorumluluk üstlenmiş sayılır ve bu işlemler en geç beş iş günü içinde mali kontrol yetkilisince ilgili üst yönetici ile Maliye Bakanlığına ve Sayıştaya bildirilir.

Mali kontrol yetkilileri tarafından kontrole tabi tutulacak kararların kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimleri itibarıyla tutar ve türleri, kontrol, uygun görüş ve vize süreleri ile bunlara ilişkin işlemlerin usul ve esasları, risk alanları dikkate alınarak Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Mali kontrol yetkilileri, harcama talimatlarının kullanılabilir ödenek tutarına, tertibine ve ayrıntılı harcama programına uygunluğuna ve harcamaların bütçe ve gider kanunları ile diğer ilgili mevzuata uygunluğuna ilişkin yaptıkları vizelerden ve verdikleri uygun görüşlerden dolayı sorumludur. Mali kontrol yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Harcama yetkilisi, mali kontrol yetkilisi veya muhasebe yetkilisi sıfat ve görevinden ikisi aynı kişide birleşemez. Bu görevleri yürütenler, bu Kanunda belirtilen görev ve yetkileri dışında harcama sürecinde başka görev alamazlar.

Mali kontrol yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 59.- Mali kontrol yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) Öğrenim durumu itibarıyla en az lisans derecesine sahip olmak.
- b) Kamu idarelerinde müdür, eşiti veya daha üst görevlerde en az dört yıl çalışmış olmak.
- c) Mesleğin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

Üst yönetici, mali kontrol yetkilisinin atanmasına ve belediyeler dışında Maliye Bakanlığının; belediyelerde ise belediye meclisinin uygun görüşü üzerine görevden alınmasına yetkilidir. Mali kontrol yetkilisi olarak atananlar, bu görevlerinden ayrılmaları halinde daha önce görev yaptığı kamu idaresinde veya mümkün bulunduğu takdirde Maliye Bakanlığında durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

Mali kontrol yetkililerinin atanmaları, görevden alınmaları, çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Mali hizmetler birimi

MADDE 60.- Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, mali hizmetler birimi tarafından yürütülür:

- a) Bütçeyi hazırlamak, izleyen iki yılın bütçe tahminlerini yapmak, bütçe kayıtlarını tutmak.
- b) Bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak, ödenek gönderme belgelerini düzenlemek.
- c) Harcama yapılması ve gelir elde edilmesine ilişkin mali işlemleri yürütmek.
- d) Bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bunların raporlanmasını sağlamak.
- e) İdarenin bütçe kesin hesabını hazırlamak.
- f) Stratejik plan ve performans programlarının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.

g) İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmaz mallara ilişkin kayıtları tutmak.

h) Malî kanunlar ile ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak.

Malî hizmetler birimlerinin çalışma usul ve esasları, idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Muhasebe hizmetleri

MADDE 61.- Gelirlerin tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması muhasebe hizmetidir.

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülür; bu kamu idarelerine ilgili muhasebe yetkilisi tarafından gerekli bilgi ve raporlar düzenli olarak verilir.

Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri ve eki belgeler üzerinde;

- a) Yetkililerin imzasını,
- b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,
- c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,
- d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri kontrol etmekle yükümlüdür.

Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş kanıtlayıcı belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. Malî kontrol yetkilisine de bildirilmek şartıyla, belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emirleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere en geç bir iş günü içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir. Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.

Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin birinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe mutemedidir. Muhasebe mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 62.- Muhasebe yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) Öğrenim durumu itibarıyla en az lisans derecesine sahip olmak.
- b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak.

c) Mesleğin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler tarafından atanır.

Muhasebe yetkililerinin atanmaları, görevden alınmaları, çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Denetim

BİRİNCİ BÖLÜM

İç Denetim

İç denetim

MADDE 63.- İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız ve nesnel güvence sağlayan danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.

İç denetçinin görevleri

MADDE 64.- Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.
- Malî yönetim ve kontrol sistemlerinin geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmak.
- Kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.
- Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.
- İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.
- Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak.
- Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.
- Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.

İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir. İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

İç denetçinin nitelikleri ve atanması

MADDE 65.- İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az lisans derecesine sahip olmak.
- b) Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az 5 yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda en az 8 yıl çalışmış olmak.
- c) Mesleğin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.
- d) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tabi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanarak Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetçiler, üst yöneticiler tarafından, sertifikalı adaylar arasından atanır. İç denetçilerin kamu idareleri itibariyle sayıları, atanmaları, görevden alınmaları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

İç Denetimin Koordinasyonu

İç denetim koordinasyon kurulu

MADDE 66.- Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur. Üyelerden biri Başbakanın, biri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri İçişleri Bakanının, başkanı dahil üçü Maliye Bakanının önerisi üzerine beş yıl süre ile Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Başbakan tarafından önerilecek adayın malî yönetim ve denetim konularında deneyimli olmak kaydıyla kamu idareleri dışından olması gerekir. İç Denetim Koordinasyon Kuruluna atanacakların 65 inci maddede belirtilen nitelikleri taşımaları şarttır. Maliye Bakanı tarafından önerilecek adaylardan birinin ekonomi, maliye, muhasebe, işletme alanlarından birinde doktora derecesine sahip öğretim üyesi olması şartı aranır. Üyeler, bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler.

Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun sekreteryâ hizmetleri Maliye Bakanlığınca sağlanır. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

İç denetim koordinasyon kurulunun görevleri

MADDE 67.- İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

- a) İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.
- b) Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.
- c) Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.
- d) Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunmak.
- e) Kamu idarelerine, risk alanları içeren konularda özel denetim yapılması için önerilerde bulunmak.
- f) İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.
- g) İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine yardımcı olmak.
- h) İç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek ve yıllık rapor halinde Maliye Bakanına sunmak.
- ı) İşlem hacimleri dikkate alınmak suretiyle ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar vermek.
- j) İç denetçilerin atanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemek.
- k) İç denetçilerin uyacakları etik kuralları belirlemek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Dış Denetim

Dış denetim

MADDE 68.- Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde; yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin, kurumsal amaç, hedef ve planlara ve kanunlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

a) Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, malî tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin malî denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin malî işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b) Kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilir ve üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel idareye dahil kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.

Sayıştayın denetlenmesi

MADDE 69.- Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılır.

YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler

Ödenek üstü harcama

MADDE 70.- Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarında para cezası verilir.

Kamu zararı

MADDE 71.- Kamu zararı; mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
- c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
- e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsil veya takip edilmemesi; tarh, tahakkuk veya tahsilatın eksik yapılması,
- f) Kamu kaynakları ile yükümlülüklerinin iyi yönetilmemesi, değerlendirilmemesi, korunmaması veya kullanılmaması suretiyle öz kaynağın azalması,
- g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarında para cezası verilir.

Kamu zararlarının takip ve tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yetkisiz tahsil ve ödeme

MADDE 72.- Kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.

Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu gücü kullanılmak suretiyle veya kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; sözkonusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca adli ve idari yünden gerekli işlemler yapılır.

Para cezaları ve yetkili merciler

MADDE 73.- Bu Kanunda belirtilen para cezaları, üst yöneticiler tarafından verilir. Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.

Zamanaşımı

MADDE 74.- Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen mali yılın başından başlamak üzere onuncu yılın sonuna kadar tespit, tahsil ve takip edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar.

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

Maliye bakanlığınca yürütülecek hizmetler

MADDE 75.- Merkezî idareye dahil kamu idarelerinde harcama öncesi kontrolün gereği gibi yerine getirilememesi, bu göreve atanacak nitelikte personel bulunamaması, kamu idaresinin iç denetçileri veya Sayıştay denetçileri tarafından risk ve usulsüzlüklerin arttığına veya kontrol sistemlerinin yetersiz kaldığına tespit edilmesi durumunda; ilgili üst yöneticinin görüşü alınarak harcama öncesi kontrol görevi, izleyen mali yılın sonuna kadar, geçici olarak Maliye Bakanlığınca belirlenecek harcama öncesi kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığı, ilgili üst yöneticinin uygun görüşü alınarak bu yetkinin kullanma süresini bir yıl daha uzatabilir.

Mali yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idaresinin tüm mali yönetim ve kontrol sistemlerini, mali karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili bakana gönderilir.

Kamu idarelerinin sorumluluğu

MADDE 76.- Mali karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgeler, kamu idareleri tarafından düzenli olarak muhafaza edilir.

Kamu idareleri ve görevlileri; mali yönetim ve kontrol sistemleri ile bütçenin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması işlemlerine ait bilgi ve belgeleri denetimle görevlendirilmiş olanlara ibraz etmek, görevin sağlıklı yapılmasını sağlayacak önlemleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler

MADDE 77.- Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer mali işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tabidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.

Mali yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili vali veya belediye başkanının talep etmesi veya Başbakanın onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, mahalli idarelerin tüm mali yönetim ve kontrol sistemlerini, mali karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili vali veya belediye başkanına gönderilir.

Kurumlardan alınacak hâsılat payı

MADDE 78.- Baraj, liman, havalimanı, enerji santrali, tesis gibi taşınmaz mal ve sair varlıkları işleten veya kullanan kamu iktisadî teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hâsılatından, bu kullanım karşılığında belirli bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar, hâsılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı merkezî idare bütçe kanununda gösterilir. Zamanında ödenmeyen hâsılat payları, merkezî idare bütçe kanununda belirtilen zam oranında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Düzenleyici ve denetleyici kurumların malî yıl sonunda oluşan gelir fazlaları, izleyen yılın Mart ayı içerisinde genel bütçeye gelir kaydedilir.

Kamu alacaklarının silinmesi

MADDE 79.- İdare hesaplarında kayıtlı olup, zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan kamu alacaklarından Merkezî İdare Bütçe Kanununda gösterilen tutara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler yetkilidir. Bu tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler Merkezî İdare Bütçe Kanununa ekli cetvelde gösterilir.

Yetki

MADDE 80.- Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

DOKUZUNCU KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 81.- Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

- a) 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile anılan Kanunda ek ve değişiklik yapan kanunlar,
- b) 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30, 32, 33, 36, 37 nci maddeleri ile diğer maddelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri,
- c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98-106 ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,
- d) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
- e) 26.11.1999 tarihli ve 4481 sayılı Kanunun 15 inci maddesi,
- f) Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce malî işlemleri Maliye Bakanlığınca tarafından yürütülmekte olan kamu idarelerinde, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, bu Kanun uyarınca yapılması gereken görevler, Maliye Bakanlığının birimleri tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığınca belirlenecek kriterlerin yerine getirilmesi durumunda, bu kamu idarelerine yetki devri, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine idareler itibarıyla gerçekleştirilir.

Diğer kamu idarelerinde, bu Kanunun öngördüğü malî yönetim ve kontrol sürecine ilişkin görevler, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler tarafından yürütülür. Bu kamu idarelerinde görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ilgili üst yönetici tarafından belirlenir. Millî Savunma Bakanlığında üst yönetici Bakan'dır.

Maliye Bakanlığı, rehberlik ve koordinasyon görevleri çerçevesinde, kamu idarelerinde mali yönetim ve kontrol sistemlerinin oluşturulmasına yardımcı olur.

Geçiş dönemi 31.12.2007 tarihini geçemez.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunda öngörülen tüzük, yönetmelik ve diğer düzenlemeler en geç 31.12.2004 tarihine kadar yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 3.- Bu Kanunun 49 uncu maddesindeki Kurul tarafından belirleme yapılınca kadar, genel idare kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe standartları Maliye Bakanlığınca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 4.- Bu Kanunda öngörülen mali yönetim ve kontrol sistemine uyum sağlanması amacıyla, Kanun kapsamındaki idarelerle ilgili mevzuatta ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç-tüzüğünde gerekli değişiklikler, en geç 31.12.2004 tarihine kadar yapılır.

Genel bütçe kapsamındaki idarelerin, kamu görevi ve hizmeti dışında kalan ve ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetleri ile mal ve hizmet teslimlerinden fiyatlandırılabilir nitelikte bulunanlardan sağlayacakları gelirleri düzenleyen kanun, 30.6.2004 tarihine kadar yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 5.- Bu Kanunun yayımlandığı tarihte;

a) Maliye Bakanlığı kadrolarında Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Gelir Saymanlık Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü, Vergi Dairesi Müdürü, Vergi Müdürü, Askeri Defterdar, Sayman, Devlet Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az 5 yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Muhasebe Yetkilisi; (Devlet Muhasebe Uzman Yardımcıları ile Muhasebe Denetmen Yardımcıları hariç) bunların yardımcısı, Muhasebe Yetkilisi Yardımcısı olarak,

Özel bütçeli idareler, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının muhasebe birimlerinde, birinci derecede sorumlu olarak çalışmakta olanlar ile daha önce bu görevi en az 5 yıl yapmış olanlar, anılan idarelerde Muhasebe Yetkilisi,

b) Maliye Bakanlığı kadrolarında, Defterdar, Maliye Başkanı, Defterdar Yardımcısı, Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü (Müdür unvanı bulunmayan saymanlar hariç), Askeri Defterdar, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü ile Muhasebat Genel Müdürlüğünde Şube Müdürü, Devlet Bütçe Uzmanı, Devlet Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az 5 yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Malî Kontrol Yetkilisi,

c) Sayıştay Denetçisi, Başbakanlık Müfettişi, Yüksek Denetleme Kurulu Denetçisi, Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Bütçe Kontrolörü, Muhasebat Kontrolörü, Gelirler Kontrolörü, Millî Emlak Kontrolörü, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye İşletmeleri Kontrolörü, Hazine Kontrolörü kadrolarında çalışmakta olanlar ile daha önce en az 5 yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde İç Denetçi,

Bakanlık, Müsteşarlık, Başkanlık ve Genel Müdürlüklerde Müfettiş veya Kontrolör olanlar ile daha önce en az 5 yıl bu görevlerde bulunanlar, kendi idarelerinde, özel bütçeli idarelerde, mahalli idarelerde ve sosyal güvenlik kurumlarında İç Denetçi,

Belediye Müfettişi ve Hesap İşleri Murakıbbı olanlar ile bu görevlerde daha önce en az 5 yıl bulunanlar, mahalli idarelerde İç Denetçi, olarak 31.12.2007 tarihine kadar atanabilirler. Atamalarda ilgilinin ve idaresinin muvafakati alınır. Bu görevlere atananlar, bu Kanunun öngördüğü sistemin uygulanmasına yönelik eğitime tabi tutulurlar.

Bu şekilde anılan görevlere atananlar, talepleri üzerine, önceki kurumlarında kariyerlerine veya mesleklerine uygun kadrolara atanırlar.

Kamu idarelerinde Maliye Başkanlığı veya Bütçe Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen işlemlerin, bu idarelerde malî yönetim ve kontrol sistemleri kurularak kendileri tarafından yapılmaya başlanması nedeniyle kapanacak olan Maliye Başkanlığı ve Bütçe Dairesi Başkanlıklarında görev yapanlardan malî kontrol yetkilisi, muhasebe yetkilisi ve yardımcısı görevlerinden birine atanmayanlar Maliye Bakanlığında durumlarına uygun başka bir kadroya atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 6.- Geçici 1 inci madde uyarınca kamu idarelerine malî yönetim ve kontrol görev ve yetkilerinin devredilmesine ve malî kontrol yetkilisi atanıncaya kadar, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanununun 64 üncü maddesi uyarınca taahhüt ve sözleşme tasarılarının Maliye Bakanlığınca vize edilmesi işlemi devam eder. Maliye Bakanlığı bu süre içerisindeki vize işlemlerini, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde kısmen veya tamamen maliye başkanlıkları, bütçe dairesi başkanlıkları ve il defterdarlıklarına yaptırabilir.

GEÇİCİ MADDE 7.- Kamu idarelerinde, bu kanun hükümlerine göre sertifika almış Malî Hizmetler Birimi Başkanı atanıncaya kadar, bu idarelerde en az Daire Başkanı, eşiti ve daha üst yönetim ve denetim kadrolarında asgari 3 yıl çalışmış, mesleğin gerektirdiği bilgi ve tecrübeye sahip olanlar Malî Hizmetler Birimi Başkanı olarak atanabilirler.

İlçe ve belde belediyeleri ile döner sermaye işletmeleri ve fonlar için bu maddedeki Daire Başkanı unvanı müdür olarak uygulanabilir.

Bu şekilde atananların görev süreleri en geç 31.12.2007 tarihine kadar devam edebilir.

GEÇİCİ MADDE 8.- İç Denetim Koordinasyon Kurulu başkan ve üyeleri, bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içerisinde atanır.

GEÇİCİ MADDE 9.- Diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununa yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 10.- İlk kez bu Kanunla Sayıştay denetimine tabi tutulan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile özel bütçeli idarelerin 31.12.2005 tarihine kadar olan işlemlerinin dış denetimi ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılmaya devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 11.- Genel idare kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulan döner sermaye işletmeleri ve fonların bütçeleri, ilgili idarelerin bütçeleri içinde yer alır.

Bu Kanun kapsamına dahil kamu idarelerinde kurulmuş döner sermaye işletmeleri ile fonlar, 31.12.2007 tarihine kadar tasfiye edilir.

Bu süre sonuna kadar döner sermaye işletmeleri ile fonların borç ve yükümlülüklerinin tasfiyesi için idarelerce gerekli tedbirler alınır. Bu süre sonunda varlıkları ve kadroları ilgili kamu idaresine devredilir.

Döner sermaye işletmeleri ve fonların tasfiyesine ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 12.- Bu Kanunla verilmiş olan görevlerin gerektirdiği hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğünde kullanılmak üzere, ek (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Karamameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümlerine eklenmiş, ek (II) sayılı listede yer alan kadrolar ise iptal edilerek anılan Karamameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümünden çıkarılmıştır.

(I) SAYILI LİSTE
İHDAS EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	<u>3</u>	-	<u>3</u>
	TOPLAM		4		4

(II) SAYILI LİSTE
İPTAL EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Memur	8	<u>4</u>	-	<u>4</u>
	TOPLAM		4		4

Yürürlük

MADDE 82.- Bu Kanunun;

a) 30, 66, 67 ve 80 inci maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12 ve 82 ile 83 üncü maddeleri yayımı,

b) 78 inci maddesinin ikinci fıkrası, 81 inci maddesinin (e) bendi ile geçici 6 ncı maddesi 1.1.2004,

c) Diğer hükümleri 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 83.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Aksit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güt. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Mumcu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ CETVELLER
I SAYILI CETVEL
GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

- 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 2- Cumhurbaşkanlığı
- 3- Başbakanlık
- 4- Anayasa Mahkemesi
- 5- Yargıtay
- 6- Danıştay
- 7- Sayıştay
- 8- Uyuşmazlık Mahkemesi
- 9- Yüksek Seçim Kurulu
- 10- Adalet Bakanlığı
- 11- Millî Savunma Bakanlığı
- 12- İçişleri Bakanlığı
- 13- Dışişleri Bakanlığı
- 14- Maliye Bakanlığı
- 15- Millî Eğitim Bakanlığı
- 16- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
- 17- Sağlık Bakanlığı
- 18- Ulaştırma Bakanlığı
- 19- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- 20- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 21- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
- 22- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 23- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 24- Çevre ve Orman Bakanlığı
- 25- Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- 26- Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı
- 27- Jandarma Genel Komutanlığı
- 28- Sahil Güvenlik Komutanlığı
- 29- Emniyet Genel Müdürlüğü
- 30- Diyanet İşleri Başkanlığı
- 31- Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı
- 32- Hazine Müsteşarlığı
- 33- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- 34- Gümrük Müsteşarlığı
- 35- Denizcilik Müsteşarlığı
- 36- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
- 37- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
- 38- Devlet Personel Başkanlığı
- 39- Özürlüler İdaresi Başkanlığı
- 40- Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
- 41- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 42- Karayolları Genel Müdürlüğü
- 43- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 44- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- 45- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
- 46- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
- 47- Orman Genel Müdürlüğü
- 48- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
- 49- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
- 50- Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı
- 51- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
- 52- Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
- 53- Refik Saydam Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı
- 54- Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- 55- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü

II SAYILI CETVEL
ÖZEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ İDARELER

- 1- Yükseköğretim Kurulu
- 2- Üniversiteler
- 3- Yüksek Teknoloji Enstitüleri
- 4- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
- 5- Vakıflar Genel Müdürlüğü
- 6- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
- 7- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
- 8- Türk Akreditasyon Kurumu
- 9- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü
- 10- Türk Standartları Enstitüsü
- 11- Milli Produktivite Merkezi
- 12- Basın İlan Kurumu
- 13- Türk Patent Enstitüsü
- 14- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
- 15- Türkiye Futbol Federasyonu
- 16- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
- 17- İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi
- 18- Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- 19- Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- 20- Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
- 21- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
- 22- Türkiye Bilimler Akademisi
- 23- Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü
- 24- Türkiye İş Kurumu
- 25- Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
- 26- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 27- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı

- 28- Atatürk Araştırma Merkezi
- 29- Türk Dil Kurumu
- 30- Türk Tarih Kurumu
- 31- Atatürk Kültür Merkezi
- 32- Atatürk Orman Çiftliği
- 33- Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
- 34- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- 35- Ekonomik Kültürel Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı
- 36- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- 37- İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
- 38- İstanbul Altın Borsası Başkanlığı
- 39- Yakın ve Ortadoğu Çalışma Eğitim Merkezi
- 40- İhracatçı Birlikleri
- 41- Kefalet Sandıkları
- 42- Spor-Toto Genel Müdürlüğü
- 43- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 44- Doğal Afet Sigortaları Kurumu
- 45- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
- 46- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü
- 47- Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu
- 48- İller Bankası Genel Müdürlüğü
- 49- Millî Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı
- 50- Savunma Sanayi Müsteşarlığı
- 51- Yüksek İhtisas ve Araştırma Hastanesi
- 52- Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü
- 53- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

III SAYILI CETVEL DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

- 1- Sermaye Piyasası Kurulu
- 2- Rekabet Kurumu
- 3- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- 4- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- 5- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
- 6- Telekomünikasyon Kurumu
- 7- Kamu İhale Kurumu
- 8- Şeker Kurumu
- 9- Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu
- 10- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

IV SAYILI CETVEL SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

- 1- T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
- 2- Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı
- 3- Bağ-Kur Genel Müdürlüğü
- 4- Ereğli Kömür Havzası Amele Birliği Biriktirme ve Yardım Sandığı Başkanlığı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2.- Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

Avrupa Birliği fonları ile yurtiçi ve yurtdışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76 ncı maddelerine tâbidir.

Tanımlar

MADDE 3.- Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,

b) Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri: Bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvelerde yer alan kamu idarelerini,

c) Düzenleyici ve denetleyici kurumlar: Bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan kurumları,

d) Sosyal Güvenlik Kurumları: Bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,

e) Mahallî idare: Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ve bunların kurdukları birlik ve idareyi,

f) Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgeyi,

g) Kamu kaynakları: Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

h) Kamu gideri: Kanunlarına dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının ısı-kontrolü satışından doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

i) Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

j) Özel gelir: Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri,

k) Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi,

l) Kamu malî yönetimi: Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri,

m) Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri,

n) Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

o) Malî yıl: Takvim yılına, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi

Kamu maliyesi

MADDE 4.- Kamu maliyesi; gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi, merkezden ve yerinden yönetim esaslarına göre yürütülür. Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.

Kamu maliyesinin temel ilkeleri

MADDE 5.- Kamu maliyesinin temel ilkeleri şunlardır:

- a) Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.
- b) Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.
- c) Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.
- d) Kamu malî yönetimi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına uygun şekilde yürütülür.
- e) Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.

f) Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

g) Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir ve izlenir.

Hazine birliği

MADDE 6.- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetimi hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer, giderleri bu veznelerden ödenir. Bu idareler özel vezne açamaz.

Her türlü iç ve dış borçlanma, yurtdışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, hazine garantileri, hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları

Malî saydamlık

MADDE 7.- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaştırılabilir olması,

c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,

d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması, zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

Hesap verme sorumluluğu

MADDE 8.- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.

Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme

MADDE 9.- Kamu idareleri, kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve

ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Bakanlar

MADDE 10.- Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Millî Eğitim Bakanına, mahallî idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda Başbakan'a ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans planları konusunda her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler.

Üst yöneticiler

MADDE 11.- Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. Ancak, Millî Savunma Bakanlığında üst yönetici Bakandır.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi, malî kontrol yetkilisi ve iç denetçiler ile muhasebe yetkilisi aracılığıyla yerine getirirler.

İKİNCİ KISIM
Kamu İdare Bütçeleri
BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Bütçe türleri ve kapsamı

MADDE 12.- Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli I, II ve III sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli II sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, özel kanunlarla kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla kurulan ve bu Kanuna ekli IV sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

Bütçe ilkeleri

MADDE 13.- Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.

b) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, kanunlarla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.

c) Bütçeler, kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.

d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

e) Bütçe, hükümetin malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.

f) Tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir.

g) Belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesi esastır.

h) Bütçelerde gelir ve gider denkliliğinin sağlanması esastır.

i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.

j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.

k) Bütçeler kurumsal, işlevsel ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak belirlenen bir sınıflandırmaya tâbi tutularak hazırlanır ve uygulanır.

l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.

m) Kamu idarelerinin tüm gelir ve giderleri bütçelerinde gösterilir.

n) Kamu hizmetleri, bütçelere konulacak ödeneklerle, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.

o) Bütçelerde, ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edilir.

Gelir ve giderleri etkileyecek kanun tasarıları

MADDE 14.- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri; kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tasarılarının getireceği malî yükü, ödenek türleri itibarıyla orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplar ve tasarılar eklerler. Sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında ise en az 20 yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir. Ayrıca, bu kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile, ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşleri eklenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu

Merkezî yönetim bütçe kanununun kapsamı

MADDE 15.- Merkezî yönetim bütçe kanunu, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur.

Merkezî yönetim bütçe kanununda; yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri, varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı, vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri, borçlanma ve garanti sınırları, bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler, bağlı cetveller, malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak ve kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler yer alır. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin her birinin gelir-gider tahminleri, merkezî yönetim bütçe kanununda ayrı bölüm veya cetvellerde gösterilebilir.

Orta vadeli program, malî plan ve bütçe hazırlama rehberi

MADDE 16.- Maliye Bakanlığı, merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun Mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazetede yayımlanır.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli malî plan, Haziran ayının onbeşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca, Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak Haziran ayının sonuna kadar Resmî Gazetede yayımlanır.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması

MADDE 17.- Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

- a) Orta vadeli program ve malî planda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,
 - b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,
 - c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,
 - d) İdarenin performans hedefleri,
- dikkate alınır.

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca belirlenmiş kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine; gelir teklifleri ise ekonomik sınıflandırma sistemine uygun olarak hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Temmuz ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığınca gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.

Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığınca verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının sunulması

MADDE 18.- Makro ekonomik göstergeler ve bütçe büyüklüklerinin en geç Ekim ayının ilk haftası içinde Yüksek Planlama Kurulunda görüşülmesinden sonra, Maliye Bakanlığınca hazırlanan merkezî yönetim bütçe kanun tasarısı ile millî bütçe tahmin raporu, malî yıl başından en az yetmiş beş gün önce Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere;

- a) Orta vadeli malî planı da içeren bütçe gerekçesi,
 - b) Yıllık ekonomik rapor,
 - c) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
 - d) Kamu borç yönetimi raporu,
 - e) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleştirmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,
 - f) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
 - g) Kamu iktisadi teşebbüsleri ile kamu şirketi niteliğindeki kuruluşlar hariç olmak üzere, merkezî yönetim kapsamındaki idarelerin, hizmet amaçlarıyla ilgili olan diğer kurum ve kuruluşlarından Maliye Bakanlığınca belirlenecek olanların bütçe tahminleri,
 - h) Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,
- eklenir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Maliye Bakanlığına gönderirler.

Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

MADDE 19.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.

Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.

Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeven hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Ödeneklerin kullanılması

MADDE 20.- Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

- a) Bütçe ödeneklerinin kullanımının önceden planlanabilmesi amacıyla, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler,

ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve vize edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderir. Bütçe ödenekleri, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.

b) Genel bütçeden yardım almayan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, sürdürülebilir finansman durumlarını dikkate alarak, ayrıntılı harcama programlarını hazırlar ve bir örneğini de merkezî yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını da izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

c) Sosyal güvenlik kurumları ile genel bütçeden yardım alan ekli II sayılı cetvele dahil idareler, hizmetleriyle ilgili aylık finansman programlarını vize edilmek üzere merkezî yönetim bütçe kanununun yürürlüğe girdiği ilk ay içinde Maliye Bakanlığına gönderir. Bu programlar Maliye Bakanlığınca vize edilmeden, bu idarelerin bütçelerine yardım yapılamaz. Bu idareler, aylık uygulama sonuçlarını izleyen ay içinde Maliye Bakanlığına göndermek zorundadır.

d) Kamu idareleri, bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.

e) Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir. Ancak, kamu idarelerinin bütçelerinde cari yıl içinde kullanılmayan ödeneklerinden merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilenler ertesi yıla devredilebilir. Ödenek devir işlemlerini yapmaya, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanı, diğer kamu idareleri için üst yönetici yetkilidir.

f) Genel veya kısmi seferberlik, savaş ilanı veya Bakanlar Kurulu kararıyla zorunlu askeri hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamaları aşılırmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde toplam ödenek tutarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneğe istinaden bir ay içinde mahsup edilir.

Ödenek aktarmaları

MADDE 21.- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları kanunla yapılır.

Ancak, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin, yılı bütçe kanununda farklı bir oran belirlenmedikçe yüzde beşine kadar kendi bütçeleri içinde ödenek aktarması yapabilirler. Bu şekilde yapılan aktarmalar, yedi gün içinde Maliye Bakanlığına bildirilir.

Personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden, diğer tertiplere aktarma yapılamaz.

Ödenek aktarmalarına ilişkin diğer hususlar merkezî yönetim bütçe kanununda düzenlenir.

Merkez dışı birimlere ödenek gönderme

MADDE 22.- Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ödenek Gönderme Belgesi düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yedek ödenek

MADDE 23.- Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeven hizmetler için, bu Kanuna ekli I sayılı cetvelde yer alan idarelerin bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar Maliye Bakanlığı bütçesine yedek ödenek konulabilir. Bu ödenekten aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Malî yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, yılın bitimini takip eden on beş gün içinde Maliye Bakanlığınca ilan edilir.

Örtülü ödenek

MADDE 24.- Örtülü ödenek; kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili Hükümet icapları için kullanılmak üzere Başbakanlık bütçesine konulan ödenektir. Kanunlarla verilen görevlerin gerektirdiği istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de örtülü ödenek konulabilir. Örtülü ödenek, bu amaçlar dışında ve Başbakanın ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz. İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.

Başbakanlık ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı Başbakan tarafından belirlenir.

Örtülü ödeneklere ilişkin giderler Başbakan, Maliye Bakanı ve ilgili Bakan tarafından imzalanan kararname esaslarına göre gerçekleştirilir ve ödenir.

Kamu yatırım projeleri

MADDE 25.- Kamu yatırım projeleri 19.6.1994 tarihli ve 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yatırım programında yer alan proje ödeneklerinin belirlenmesi sürecinde, bütçe bütünlüğünün sağlanması açısından Maliye Bakanlığı ile işbirliği yapar.

Bu Kanuna ekli III sayılı cetvelde yer alan idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına belirlenir.

Kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Proje maliyeti, Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararında belirlenecek sınırın üzerinde bulunan afetlerle ilgili olanlar hariç yeni kamu yatırım projesi tekliflerinden; fayda-maliyet veya maliyet-etkinlik analizleri ile çevresel analizleri içerecek şekilde yapılabilirlik etüdü bulunmayan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından incelenerek yapılabilirliği onaylanmamış projeler yatırım programına alınmaz.

Yüklenmeye girişilmesi

MADDE 26.- Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun hükmüne dayanılarak iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girilen tutara ait ödenekler saklı tutulur; başka iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.

Ertesi yıla geçen yüklenme

MADDE 27.- Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini, izleyen yılın Haziran ayını geçmemek ve yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere, ilgili üst yöneticinin onayıyla ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilir:

a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.

b) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.

c) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.

d) Süreli yayın alımı, taşıma, temizlik ve yemek hizmetleri.

e) Taşıtların zorunlu malî sorumluluk sigortası.

f) Makine-teçhizat bakım ve onarım işleri, bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.

Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler

MADDE 28.- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşü üzerine, gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığının uygun görüşünü almak kaydıyla, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.

Bütçelerden yardım yapılması

MADDE 29.- Gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullanılamaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir.

Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi

MADDE 30.- Maliye Bakanı, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulamasına ilişkin olarak; harcamalarda tasarrufu sağlamak, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek için gelir ve

giderlere ilişkin kanun, tüzük, yönetmelik ve karamamelerle belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere gerekli önlemleri almaya, standartları belirlemeye, sınırlamalar koymaya, kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye, bütçe harcama ve gerçekleştirmelerini izlemeye, ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belirli esaslara bağlamaya ve bu hususlarda kamu idareleri için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Genel yönetimin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkânlarının tespitinin ve takibinin yapılabilmesi amacıyla, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller; gelir ve gider tahminlerini, malî tablolarını, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personel giderlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri, istenilmesi halinde Maliye Bakanlığına vermek zorundadırlar. Bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen veya uygun harcama yapmayan kamu idareleri ve diğer kuruluşlarla ilgili olarak gerekli önlemleri almaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler, bütçelerine ilişkin ilk altı aylık uygulama sonuçlarını, ekonomik ve malî duruma ilişkin gelişmeleri, ikinci altı aya ilişkin beklentilerini, hedefleri ile faaliyetlerini kapsayan bilgileri, kamuoyuna açıklar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması

Harcama yetkisi ve yetkilisi

MADDE 31.- Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimlerinde harcama yetkililerinin görev unvanları itibarıyla tespitine ve harcama yetkisinin devredilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi devreden idari sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, ödenek gönderme belgesiyle, ödenek verilen harcama yetkilileri ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.

Harcama talimatı ve sorumluluk

MADDE 32.- Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.

Giderin gerçekleştirilmesi

MADDE 33.- Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmet belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi harcama yetkilisinin ödeme emri belgesini imzalaması ve tutarın hak sahibine ödemesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

Ödenemeyen giderler ve emanet hesapları

MADDE 34.- Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla, kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.

Mali yıl içinde ödeme emri belgesine bağlandığı halde, hak sahibinin talep etmemesi veya başka nedenlerle ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, hesaba alındığı malî yılı izleyen beşinci yıl sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Ön ödeme

MADDE 35.- Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğın saklı tutulması kaydıyla; ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi giderler ve her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenecek tutarların altında kalan giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir. İlgili kanunların bütçe dışı avans ödemesine ilişkin hükümleri saklıdır.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici tarafından ilgili idare bütçesinde açılacak özel bir tertibe ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşınmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür. Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirlerin Toplanması

Gelir politikası ve ilkeleri

MADDE 36.- Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Maliye Bakanlığı, gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkelerini, amaçlarını, stratejilerini ve taahhütlerini her mali yıl başında kamuoyuna duyurur.
- b) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.
- c) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.
- d) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için ilgili idareler tarafından gerekli önlemler alınır.

Gelirlerin dayanakları

MADDE 37.- Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları bütçelerinde gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilir. Genel bütçe gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili Maliye Bakanlığı tarafından yapılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır. Malî yıl içinde kullanılacak ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya genel bütçe kapsamındaki idarelerde Maliye Bakanı, diğer idarelerde üst yöneticiler yetkilidir.

Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanuniardaki hükümler saklı kalmak üzere, Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Gelirlerin toplanması sorumluluğu

MADDE 38.- Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.

Özel gelirler

MADDE 39.- Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin bütçelerinde gösterilir. Malî yıl içinde kullanılacak özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, ödenek eklenemez.

Özel gelirlere ilişkin olarak ilgili kanunlarında belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince belirlenir.

Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler merkezi yönetim bütçe kanununda gösterilir.

Bağış ve yardımlar

MADDE 40.- Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.

Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar bütçelerine gelir kaydedilir. Nakdi olmayan bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre değerlemeye tâbi tutularak kayıtlara alınır.

Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan şartlı bağış ve yardımlar, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2003 tarihli ve 4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, hizmeti yapacak idarenin üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.

Bu ödeneklerden mali yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir. Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri iptal etmeye genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yönetici yetkilidir.

Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, bütçeye gider kaydıyla ilgisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödetilir.

ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap

Faaliyet raporları

MADDE 41.- Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından idari sorumlulukları çerçevesinde her yıl faaliyet raporları düzenlenir. Bu raporlar, stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans göstergelerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanır.

Harcama yetkilisi, birim faaliyet raporunu üst yöneticiye verir. Üst yönetici, birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu hazırlar. İdare faaliyet raporu, Sayıştaya verilir ve üst yönetici tarafından kamuoyuna açıklanır. merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının bir örneğini Maliye Bakanlığına, mahallî idareler ise İçişleri Bakanlığına gönderir.

İçişleri Bakanlığı, mahallî idare faaliyet raporları üzerine değerlendirme raporu hazırlar, Sayıştaya gönderir ve kamuoyuna açıklar. Bu Raporun bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idarelerin ve sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak Genel Faaliyet Raporunda gösterilir. İdare faaliyet raporları da dikkate alınarak hazırlanacak bu Raporda;

- a) Bütçe gelir ve gider hedefleri ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenleri,
 - b) Kamu borç yönetimi raporu kapsamında borç stokundaki gelişmeler ve borçlanmaya ilişkin diğer bilgiler,
 - c) Yıl sonundaki varlık ve yükümlülüklerin durumunu gösterir cetvel ile bunlara ilişkin bilgiler,
 - d) Ödenek aktarmaları ve diğer ödenek işlemlerini gösteren cetvel,
 - e) Bütçenin uygulamasına ilişkin olarak Maliye Bakanlığı tarafından yapılan faaliyetler,
 - f) İdarelerin stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürüttükleri faaliyetler ile belirlenmiş performans kriterlerine göre hedef ve gerçekleştirme durumları hakkında genel değerlendirmeler,
 - g) Mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin değerlendirmeler,
 - h) Bütçeden yardım alan dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeler,
- yer alır.

Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu Sayıştaya gönderir ve aynı zamanda kamuoyuna açıklar. Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler değerlendirme raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

Faaliyet raporlarının düzenlenmesi, ilgili idarelere verilmesi, bu işlemlere ilişkin süreler, diğer usul ve esaslar, ilgili idareler ve Sayıştayın görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenir.

Kesin hesap kanunu

MADDE 42.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak Maliye Bakanlığınca hazırlanır. Bu tasarı, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir.

Kesin hesap kanun tasarısının ekinde;

- a) Genel mizan,

- b) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,
- c) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,
- d) Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,
- e) Devlet borçları ve hazine garantilerine ilişkin cetveller,
- f) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,
- g) Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler yer alır.

Kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

İdarelerin faaliyet raporları, genel faaliyet raporu, dış denetim genel değerlendirme raporu ve kesin hesap kanunu tasarısı ile merkezî yönetim bütçe kanunu tasarısı birlikte görüşülür. Ancak, bu raporlar ile genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür.

Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.

Genel uygunluk bildirimini

MADDE 43.- Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, kesin hesap kanun tasarısının verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Genel uygunluk bildirimini; dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak hazırlanır.

Kesin hesap kanunu tasarısı ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmazlar

Taşınır ve taşınmaz işlemleri

MADDE 44.- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimislinin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında düzenlenir. Bu malların kaydı ile mal yönetim hesabının verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin elinde bulunan taşınırların yönetim ve denetimi ilgili kanununda düzenlenir.

Taşınır ve taşınmaz edinme

MADDE 45.- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, yurt içinde veya yurt dışında,

bedellerini peşin veya taksitle ödeyerek veya finansal kiralama suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar Hazine adına, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. Hazine adına tescil edilen taşınmazlar Maliye Bakanlığı tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınmaları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, görevli mahkemelerce çözümlenir.

Taşınır ve taşınmaz satışı

MADDE 46.- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Maliye Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması özel kanunlarında belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırnın üzerinde olanlar, Bakanlar Kurulu kararıyla satılır.

Taşınmaz tahsis

MADDE 47.- Kamu idareleri, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmeleri için mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları kendi aralarında bedelsiz olarak tahsis edebilir.

Tahsis, kamu hizmeti yerine getirildiği süre için devam eder. Tahsis edilen taşınmaz, tahsis amacı dışında kullanılamaz.

Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk

MADDE 48.- Kamu idareleri, taşınırın yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumludurlar. Taşınırın özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı sorumluluk aranmaz.

Kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevliler, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumludur. Kamu idareleri, verilen zararların sorumlularına ödettilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler
BİRİNCİ BÖLÜM
Kamu Hesapları

Muhasebe sistemi

MADDE 49.- Muhasebe sistemi; malî raporların düzenlenmesi ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Genel yönetim kapsamındaki idarelerde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türleri; uluslararası standartlara uygun olarak ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı bünyesinde Sayıştay Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak bir kurul tarafından belirlenir ve Maliye Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulur. Bu kurulun yapısı, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu kurulda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda ikiden fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin çerçeve hesap planına uygun detaylı hesap planları ilgili idarelerin görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca; merkezî yönetim kapsamı dışındaki kamu idarelerinin uygulayacakları hesap planları ise Maliye Bakanlığı ile ilgili idareler tarafından birlikte hazırlanır.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemler ile garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Kayıt zamanı ve kullanılacak belgeler

MADDE 50.- Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.

Kamu borç yönetimine ilişkin olanlarda Hazine Müsteşarlığının uygun görüşünün alınması kaydıyla, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerle şekil ve türleri Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kullanılacak belgelerle ilgili yönetmelikler mahallî idareler için İçişleri Bakanlığı, sosyal güvenlik kurumları için bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle hazırlanır ve uygulanır.

Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi

MADDE 51.- Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirdikleri malî yılın hesaplarında gösterilir. Bütçe gelirleri tahsil edildiği, bütçe giderleri ise ödendiği yılda muhasebeleştirilir.

Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, ödenekleri saklı tutulmak suretiyle, mahsup işlemleri malî yılın bitimini izleyen bir ay içinde yapılabilir. Zorunlu hallerde bu süre, Maliye Bakanlığı tarafından bütçe giderleri için bir ay, diğer işlemlerde beş ayı geçmemek üzere uzatılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Malî İstatistikler

Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre

MADDE 52.- Malî istatistikler, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.

Malî istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanır.

Malî istatistiklerin hazırlanmasında kamu idarelerinin yöneticileri uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri alır.

Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması

MADDE 53.- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca derlenir. Merkezî yönetim kapsamı dışındaki kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler içinde Maliye Bakanlığına gönderir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır. Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler Maliye Bakanlığınca birleştirilerek, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanır.

Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.

Malî istatistiklerin değerlendirilmesi

MADDE 54.- Bir yıla ait malî istatistikler izleyen yılın Mart ayı içinde; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından Sayıştay tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Maliye Bakanlığına gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak Maliye Bakanı gerekli önlemleri alır.

BEŞİNCİ KISIM

İç Kontrol Sistemi

İç kontrolün tanımı

MADDE 55.- Kamu malî yönetiminin bir unsuru olarak iç kontrol, kamu idarelerinin malî işlem ve faaliyetlerine ilişkin tüm gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin amacına ve mevzuatına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için uygulanan malî yönetim, harcama öncesi kontrol ile harcama sonrası iç denetim faaliyetleridir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve harcama öncesi kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç kontrolün amacı

MADDE 56.- İç kontrolün amacı;

- a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
 - b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
 - c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
 - d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
 - e) İç kontrol faaliyetlerinin nesnel risk yönetim analizlerine göre belirlenmiş en riskli alanlar üzerinde yoğunlaşmasını,
- sağlamaktır.

Kontrolün yapısı ve işleyişi

MADDE 57.- Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; malî hizmetler, harcama öncesi kontrol ve muhasebe hizmetlerinden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

Kamu idarelerinin malî hizmetler birimi yöneticisi ile malî kontrol yetkilisi ve muhasebe yetkilisi olacak görevliler, Maliye Bakanlığınca görevin niteliği dikkate alınarak mesleki konularda eğitime tâbi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. Sertifika alamayanlar kamu idarelerinde bu kadrolara atanamazlar.

Harcama öncesi kontrol

MADDE 58.- Harcama öncesi kontrol süreci; ödenek tahsis edilmesi, yüklenmeye girişilmesi, ihale yapılması, sözleşme yapılması, mal veya hizmetin teslim alınması, işin gerçekleştirilmesi, ödeme emri belgesi düzenlenmesi ve harcama yetkilisi tarafından alınacak benzeri malî kararları kapsar.

Harcama öncesi kontrol görevi, ilgili kamu idaresinin yönetim sorumluluğu çerçevesinde malî kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin merkez dışı birimlerinde harcama öncesi kontrol görevi il defterdarlıkları tarafından yerine getirilir.

Malî kontrol yetkilisi, alınacak malî kararların kullanılabilir ödenek tutarı, bütçe tertibi, ayrıntılı harcama programı ile harcamanın bütçe ve gider mevzuatına uygunluğunu kontrol eder. Malî kontrol yetkilisi tarafından vize edilen veya uygun görüş verilen malî işlemler gerçekleştirilir.

Harcama öncesi kontrol sürecinde uygun görülmeyen veya vize edilmeyen işlemlerin gerekçesi harcama yetkilisine yazılı olarak bildirilir. Harcama yetkilisinin ısrarı halinde, malî kontrol yetkilisine ve muhasebe yetkilisine yazılı olarak bildirilmiş olması kaydıyla malî işlemler gerçekleştirilir. Bu durumda harcama yetkilisi, kişisel sorumluluk üstlenmiş sayılır ve bu işlemler en geç beş iş günü içinde malî kontrol yetkilisince ilgili üst yönetici ile Maliye Bakanlığına ve Sayıştaya bildirilir.

Mali kontrol yetkilileri tarafından kontrole tâbi tutulacak kararların kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimleri itibarıyla tutar ve türleri, kontrol, uygun görüş ve vize süreleri ile bunlara ilişkin işlemlerin usul ve esasları, risk alanları dikkate alınarak Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.

Mali kontrol yetkilileri, harcama talimatlarının kullanılabilir ödenek tutarına, tertibine ve ayrıntılı harcama programına uygunluğuna ve harcamaların bütçe ve gider kanunları ile diğer ilgili mevzuata uygunluğuna ilişkin yaptıkları vizelerden ve verdikleri uygun görüşlerden dolayı sorumludur. Mali kontrol yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Harcama yetkilisi, mali kontrol yetkilisi veya muhasebe yetkilisi sıfat ve görevinden ikisi aynı kişide birleşemez. Bu görevleri yürütenler, bu Kanunda belirtilen görev ve yetkileri dışında harcama sürecinde başka görev alamazlar.

Mali kontrol yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 59.- Mali kontrol yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinde müdür, eşiti veya daha üst görevlerde en az dört yıl çalışmış olmak.
- c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

Üst yönetici, mali kontrol yetkilisinin atanmasına ve belediyeler dışında Maliye Bakanlığının; belediyelerde ise belediye meclisinin uygun görüşü üzerine görevden alınmasına yetkilidir. Mali kontrol yetkilisi olarak atanacaklar, bu görevlerinden ayrılmaları halinde daha önce görev yaptığı kamu idaresinde veya mümkün bulunduğu takdirde Maliye Bakanlığında durumlarına uygun bir kadroya atanırlar.

Mali kontrol yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Mali hizmetler birimi

MADDE 60.- Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, mali hizmetler birimi tarafından yürütülür:

- a) Bütçeyi hazırlamak, izleyen iki yılın bütçe tahminlerini yapmak, bütçe kayıtlarını tutmak.
- b) Bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak, ödenek gönderme belgelerini düzenlemek.
- c) Harcama yapılması ve gelir elde edilmesine ilişkin mali işlemleri yürütmek.
- d) Bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bunların raporlanmasını sağlamak.
- e) İdarenin bütçe kesin hesabını hazırlamak.
- f) Stratejik plan ve performans programlarının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.
- g) İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin kayıtları tutmak.
- h) Mali kanunlar ile ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak.

Mali hizmetler birimlerinin çalışma usul ve esasları, idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınarak Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Muhasebe hizmetleri

MADDE 61.- Gelirlerin tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması muhasebe hizmetidir.

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülür. Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler.

Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

- a) Yetkililerin imzasını,
 - b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,
 - c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,
 - d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri,
- kontrol etmekle yükümlüdür.

Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. Malî kontrol yetkilisine de bildirilmek şartıyla, belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere en geç bir iş günü içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir. Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.

Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin birinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.

Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar muhasebe mutemedidir. Muhasebe mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması

MADDE 62.- Muhasebe yetkilisi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak.
- c) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.

9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi Maliye Bakanlığınca, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler tarafından atanır.

Muhasebe yetkililerinin çalışma usul ve esasları, Maliye Bakanlığınca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetim

MADDE 63.- İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız ve nesnel güvence sağlayan danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır.

İç denetçinin görevleri

MADDE 64.- Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- a) Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.
 - b) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.
 - c) Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak.
 - d) İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.
 - e) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.
 - f) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.
 - g) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.
- İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.
- İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.

İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir. İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

İç denetçinin nitelikleri ve atanması

MADDE 65.- İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinde denetim elemanı olarak en az beş yıl veya İç Denetim Koordinasyon Kurulunca belirlenen alanlarda en az sekiz yıl çalışmış olmak.

c) Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.

d) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitimine tâbi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından hazırlanarak Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç denetçiler, üst yöneticiler tarafından, sertifikalı adaylar arasından atanır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunca hazırlanarak, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İç denetim koordinasyon kurulu

MADDE 66.- Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, yedi üyeden oluşur. Üyelerden biri Başbakanın, biri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın, biri İçişleri Bakanının, başkanı dahil üçü Maliye Bakanının önerisi üzerine beş yıl süre ile Bakanlar Kurulu tarafından atanır. Bunların 67 nci maddede belirtilen görevleri yapabilecek niteliklere sahip olması şarttır. Maliye Bakanı tarafından önerilecek adaylardan birinin ekonomi, maliye, muhasebe, işletme alanlarından birinde doktora derecesine sahip öğretim üyeleri arasından olması şartı aranır. Üyeler, bu sürenin sonunda yeniden atanabilirler.

Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.

İç denetim koordinasyon kurulunun görevleri

MADDE 67.- İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

a) İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.

b) Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.

c) Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.

d) Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda önerilerde bulunmak.

e) Risk içeren alanlarda iç denetçilere program dışı özel denetim yaptırılması için kamu idarelerine önerilerde bulunmak.

- f) İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.
- g) İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine yardımcı olmak.
- h) İdarelerin iç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek suretiyle yıllık rapor halinde Maliye Bakanına sunmak ve kamuoyuna açıklamak.
- i) İşlem hacimleri dikkate alınmak suretiyle ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar vermek.
- j) İç denetçilerin atanmasına ilişkin diğer usulleri belirlemek.
- k) İç denetçilerin uyacakları etik kuralları belirlemek.

ALTINCI KISIM

Dış Denetim

Dış denetim

MADDE 68.- Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin mali faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

a) Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, mali tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin mali denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin mali işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,

b) Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi, suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, talep edilmesi halinde Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay, denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği dış denetim genel değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.

Sayıştayın denetlenmesi

MADDE 69.- Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen ve gerekli mesleki niteliklere sahip denetim elemanlarından oluşan bir komisyon tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.

YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler

Ödenek üstü harcama

MADDE 70.- Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren harcama yetkililerine, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemeler toplamının iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararı

MADDE 71.- Kamu zararı; mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
 - b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
 - c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
 - d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
 - e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapıl-maması,
 - f) Kamu kaynakları ile yükümlülüklerinin iyi yönetilmemesi, değerlendirilmemesi, korun-maması veya kullanılmaması suretiyle öz kaynağın azalması,
 - g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,
- esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren hesaplanacak kanuni faiziyle birlikte ilgililerden tah-sil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış in-şaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararlarının tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakan-lar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Yetkisiz tahsil ve ödeme

MADDE 72.- Kanunların öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.

Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir veya ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca adli ve idari yönden gerekli işlemler yapılır.

Para cezaları ve yetkili merciler

MADDE 73.- Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin üst yöneticisi tarafından verilir. Para cezaları, karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında kesilerek tahsil olunur.

Zamanaşımı

MADDE 74.- Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı izleyen malî yılın başından başlamak üzere onuncu yılın sonuna kadar tespit ve tahsil edilemeyen kamu zararları ile para cezaları zamanaşımına uğrar.

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

Maliye Bakanlığınca yürütülecek hizmetler

MADDE 75.- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde harcama öncesi kontrolün gereği gibi yerine getirilememesi, bu göreve atanacak nitelikte personel bulunamaması, kamu idaresinin iç denetçileri veya Sayıştay denetçileri tarafından risk ve usulsüzlüklerin arttığına veya kontrol sistemlerinin yetersiz kaldığına tespit edilmesi durumunda; ilgili üst yöneticinin görüşü alınarak harcama öncesi kontrol görevi, izleyen malî yılın sonuna kadar, geçici olarak Maliye Bakanlığınca belirlenecek harcama öncesi kontrol yetkilisi tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığı, ilgili üst yöneticinin uygun görüşü alınarak bu yetkinin kullanma süresini bir yıl daha uzatabilir.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili bakanın talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine Maliye Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili bakana gönderilir.

Kamu idarelerinin sorumluluğu

MADDE 76.- Malî karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgeler, kamu idareleri tarafından düzenli olarak muhafaza edilir.

Kamu idareleri ve görevlileri; malî yönetim ve kontrol sistemleri ile bütçenin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması işlemlerine ait bilgi ve belgeleri denetimle görevlendirilmiş olanlara ibraz etmek, görevin sağlıklı yapılmasını sağlayacak önlemleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler

MADDE 77.- Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer malî işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin tümüyle zaafa uğradığı, belirgin yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; il özel idareleri için ilgili vali, belediyeler

için ilgili belediye başkanının talep etmesi veya doğrudan Başbakanın onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, ilgili mahallî idarelerin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği İç Denetim Koordinasyon Kuruluna, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için ilgili vali veya belediye başkanına gönderilir.

Kurumlardan alınacak hasılat payı

MADDE 78.- Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin gayrisafi hasılatının yüzde on beşine kadar tutarda bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilir. Zamanında ödenmeyen hasılat payları, merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen oranda zam uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Düzenleyici ve denetleyici kurumların malî yıl sonunda oluşan gelir fazlaları, izleyen yılın Mart ayı içerisinde genel bütçeye gelir kaydedilir.

Kamu alacaklarının silinmesi

MADDE 79.- İdare hesaplarında kayıtlı olup, zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan kamu alacaklarından merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilen tutara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde Maliye Bakanı, diğer kamu idarelerinde üst yöneticiler yetkilidir. Bu tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununa ekli cetvelde gösterilir.

Yetki

MADDE 80.- Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

DOKUZUNCU KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 81.- Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

a) 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile ek ve değişiklikleri,

b) 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30, 32, 33, 36, 37 nci maddeleri ile diğer maddelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri,

c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98 - 106 ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi olmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,

d) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,

e) 26.11.1999 tarihli ve 4481 sayılı Kanunun 15 inci maddesi,

f) Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1.- Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce malî işlemleri Maliye Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan kamu idarelerinde, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, bu Kanun uyarınca yapılması gereken görevler, Maliye Bakanlığının birimleri tarafından yürütülür. Maliye Bakanlığınca belirlenecek kriterlerin yerine getirilmesi durumunda, bu kamu idarelerine yetki devri, Maliye Bakanlığının önerisi üzerine idareler itibarıyla gerçekleştirilir.

Diğer kamu idarelerinde, bu Kanunun öngördüğü malî yönetim ve kontrol sürecine ilişkin görevler, malî yönetim ve kontrol sistemi kuruluncaya kadar, görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler tarafından yürütülür. Bu kamu idarelerinde görev ve yetki bakımından benzeri birim ve görevliler, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine ilgili üst yönetici tarafından belirlenir.

Maliye Bakanlığı, rehberlik ve koordinasyon görevleri çerçevesinde, kamu idarelerinde malî yönetim ve kontrol sistemlerinin oluşturulmasına yardımcı olur.

Geçiş dönemi 31.12.2007 tarihini geçemez.

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu Kanunda öngörülen tüzük, yönetmelik ve diğer düzenlemeler en geç 31.12.2004 tarihine kadar yayımlanır.

GEÇİCİ MADDE 3.- Bu Kanunun 49 uncu maddesindeki Kurul tarafından belirleme yapıluncaya kadar, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe standartları Maliye Bakanlığınca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 4.- Bu Kanunda öngörülen malî yönetim ve kontrol sistemine uyum sağlanması amacıyla, Kanun kapsamındaki idarelerle ilgili mevzuatta ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde gerekli değişiklikler, en geç 31.12.2004 tarihine kadar yapılır.

Genel bütçe kapsamındaki idarelerin, kamu görevi ve hizmeti dışında kalan ve ilgili kanunlarında belirtilen faaliyetleri ile mal ve hizmet teslimlerinden fiyatlandırılabilir nitelikte bulunanlardan sağlayacakları gelirleri düzenleyen kanun, 31.12.2004 tarihine kadar yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 5.- En geç 31.12.2004 tarihi itibarıyla;

a) Maliye Bakanlığı kadrolarında Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Gelir Saymanlık Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü, Vergi Dairesi Müdürü, Vergi Müdürü, Askeri Defterdar, Sayman, Devlet Muhasebe Uzmanı ve Muhasebe Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Muhasebe Yetkilisi; (Devlet Muhasebe Uzman Yardımcıları ile Muhasebe Denetmen Yardımcıları hariç) bunların yardımcıları ise Muhasebe Yetkilisi Yardımcısı,

Özel bütçeli idareler, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının muhasebe birimlerinde, birinci derecede sorumlu olarak çalışmakta olanlar ile daha önce bu görevi en az beş yıl yapmış olanlar, anılan idarelerde Muhasebe Yetkilisi,

b) Maliye Bakanlığı kadrolarında, Maliye Başkanı, Defterdar, Defterdar Yardımcısı, Bütçe Dairesi Başkanı, Muhasebe Müdürü, Malmüdürü, Saymanlık Müdürü (Müdür unvanı bulunmayan saymanlar hariç), Askeri Defterdar, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü ile Muhasebat Genel Müdürlüğünde Şube Müdürü, Devlet Bütçe, Devlet Muhasebe, Devlet Gelir ve Devlet Malları Uzmanları, Maliye Uzmanı, Muhasebe, Vergi ve Millî Emlak Denetmeni olarak görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde Malî Kontrol Yetkilisi,

c) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık ile Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine, Dış Ticaret ve Gümrük Müsteşarlıklarının uzman kadrolarında görev yapanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar idarelerinde Malî Kontrol Yetkilisi,

d) Sayıştay Denetçisi, Başbakanlık Müfettişi, Yüksek Denetleme Kurulu Denetçisi, Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Bütçe Kontrolörü, Muhasebat Kontrolörü, Gelirler Kontrolörü, Milli Emlak Kontrolörü, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye İşletmeleri Kontrolörü, Hazine Kontrolörü kadrolarında çalışmakta olanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kamu idarelerinde İç Denetçi,

Bakanlık, Müsteşarlık, Başkanlık ve Genel Müdürlüklerde Müfettiş veya Kontrolör olanlar ile daha önce en az beş yıl bu görevlerde bulunanlar, kendi idarelerinde, özel bütçeli idarelerde, mahallî idarelerde ve sosyal güvenlik kurumlarında İç Denetçi,

Muhasebe, Millî Emlak ve Vergi Denetmenleri, Belediye Müfettişi ve Hesap İşleri Murakıbbı olanlar ile bu görevlerde daha önce en az beş yıl bulunanlar, mahallî idarelerde İç Denetçi,

Olarak, 31.12.2007 tarihine kadar atanabilirler. (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen görevlere atanacak olanların Maliye Bakanlığınca iki aydan az olmamak üzere verilecek mesleki eğitimden geçmeleri ve yapılacak sınavda başarılı olmaları şarttır. Atamalarda ilgilinin ve idaresinin muvafakati alınır.

Bu görevlere atananlar, bu Kanunun öngördüğü sistemin uygulanmasına yönelik eğitime tâbi tutulurlar.

Bu şekilde anılan görevlere atananlar, talepleri üzerine, önceki kurumlarında kariyerlerine veya mesleklerine uygun kadrolara tekrar atanırlar.

Kamu idarelerinde Maliye Başkanlığı veya Bütçe Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen işlemlerin, bu idarelerde malî yönetim ve kontrol sistemleri kurularak kendileri tarafından yapılmaya başlanması nedeniyle kapanacak olan Maliye Başkanlığı ve Bütçe Dairesi Başkanlıklarında görev yapanlardan malî kontrol yetkilisi, muhasebe yetkilisi ve yardımcısı görevlerinden birine atanmayanlar Maliye Bakanlığında durumlarına uygun başka bir kadroya atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 6.- Geçici 1 inci madde uyarınca kamu idarelerine malî yönetim ve kontrol görev ve yetkilerinin devredilmesine ve malî kontrol yetkilisi atanıncaya kadar, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi uyarınca taahhüt ve sözleşme tasarılarının Maliye Bakanlığınca vize edilmesi işlemi devam eder. Maliye Bakanlığı bu süre içerisindeki vize işlemlerini, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde kısmen veya tamamen maliye başkanlıkları, bütçe dairesi başkanlıkları ve il defterdarlıklarına yaptırabilir.

GEÇİCİ MADDE 7.- Kamu idarelerinde, bu Kanun hükümlerine göre sertifika almış malî hizmetler birimi yöneticisi atanıncaya kadar, bu idarelerde en az daire başkanı, eşiti ve daha üst yönetim ve denetim kadrolarında asgari üç yıl çalışmış, mesleğin gerektirdiği bilgi ve tecrübeye sahip olanlar malî hizmetler birimi yöneticisi olarak atanabilirler.

İlçe ve belde belediyeleri için bu maddedeki daire başkanı unvanı müdür olarak uygulanabilir.

Bu şekilde atananların görev süreleri en geç 31.12.2007 tarihine kadar devam edebilir.

GEÇİCİ MADDE 8.- İç Denetim Koordinasyon Kurulu başkan ve üyeleri, bu Kanunun yayımını izleyen iki ay içerisinde atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 9.- Diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununa yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 10.- İlk kez bu Kanunla Sayıştay denetimine tâbi tutulan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile özel bütçeli idarelerin 31.12.2005 tarihine kadar olan işlemlerinin dış denetimi ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılmaya devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 11.- Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulan döner sermaye işletmeleri ve fonların bütçeleri, ilgili idarelerin bütçeleri içinde yer alır.

Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerinde kurulmuş döner sermaye işletmeleri ile fonlar, 31.12.2007 tarihine kadar tasfiye edilir.

Bu süre sonuna kadar döner sermaye işletmeleri ile fonların borç ve yükümlülüklerinin tasfiyesi için ilgili idarelerce gerekli tedbirler alınır. Bu süre sonunda varlıkları ve kadroları ilgili kamu idaresine devredilir.

Döner sermaye işletmeleri ve fonların tasfiyesine ilişkin esas ve usuller, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 12.- 45 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca Hazine adına tescil edilmesi gereken taşınmazlardan, ilgili kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunanlar, bu idarelerin tüzei kişiliğinin sona erdiği tarihi izleyen altı ay içinde herhangi bir işleme gerek olmaksızın tapuda resen Hazine adına tescil edilir.

GEÇİCİ MADDE 13.- Bu Kanunun yayımı tarihinden sonra kurulacak kamu idarelerinin kuruluş kanunlarında belirlenmemesi durumunda kuruluş bütçesinin ekli cetvellerden hangisine dahil olacağı Maliye Bakanlığınca belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 14.- Bu Kanunla verilmiş olan görevlerin gerektirdiği hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu, Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürlüğü ve Maliye Yüksek Eğitim Merkezî Başkanlığında kullanılmak üzere, ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümlerine eklenmiş, ekli (II) sayılı listede yer alan kadrolar ise iptal edilerek anılan Kararnameye ekli (I) sayılı cetvelin Maliye Bakanlığına ait ilgili bölümünden çıkarılmıştır. Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulunda görevlendirilecek başkan yardımcısı Bakan onayı ile atanır ve Bakanlıktaki genel müdür yardımcılarını için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanır.

Yürürlük

MADDE 82.- Bu Kanunun;

a) 30, 66, 67 ve 80 inci maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14 ve 82 ile 83 üncü maddeleri yayımı,

b) 78 inci maddesinin ikinci fıkrası, 81 inci maddesinin (e) bendi ile geçici 6 ncı maddesi 1.1.2004,

c) Diğer hükümleri 1.1.2005, tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 83.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA KABUL EDİLEN CETVELLER

I SAYILI CETVEL

GENEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ KAMU İDARELERİ

- 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 2- Cumhurbaşkanlığı
- 3- Başbakanlık
- 4- Anayasa Mahkemesi
- 5- Yargıtay
- 6- Danıştay
- 7- Sayıştay
- 8- Uyuşmazlık Mahkemesi
- 9- Yüksek Seçim Kurulu
- 10- Adalet Bakanlığı
- 11- Millî Savunma Bakanlığı
- 12- İçişleri Bakanlığı
- 13- Dışişleri Bakanlığı
- 14- Maliye Bakanlığı
- 15- Millî Eğitim Bakanlığı
- 16- Bayındırlık ve İskân Bakanlığı
- 17- Sağlık Bakanlığı
- 18- Ulaştırma Bakanlığı
- 19- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- 20- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 21- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
- 22- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 23- Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 24- Çevre ve Orman Bakanlığı
- 25- Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- 26- Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarlığı
- 27- Jandarma Genel Komutanlığı
- 28- Sahil Güvenlik Komutanlığı
- 29- Emniyet Genel Müdürlüğü
- 30- Diyanet İşleri Başkanlığı
- 31- Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı
- 32- Hazine Müsteşarlığı

- 33- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- 34- Gümrük Müsteşarlığı
- 35- Denizcilik Müsteşarlığı
- 36- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
- 37- Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu
- 38- Devlet Personel Başkanlığı
- 39- Özürlüler İdaresi Başkanlığı
- 40- Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı
- 41- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 42- Karayolları Genel Müdürlüğü
- 43- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- 44- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- 45- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
- 46- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
- 47- Orman Genel Müdürlüğü
- 48- Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
- 49- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
- 50- Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı
- 51- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
- 52- Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
- 53- Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
- 54- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü

II SAYILI CETVEL

ÖZEL BÜTÇE KAPSAMINDAKİ İDARELER

- 1- Yükseköğretim Kurulu
- 2- Üniversiteler
- 3- Yüksek Teknoloji Enstitüleri
- 4- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
- 5- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı
- 6- Atatürk Araştırma Merkezi
- 7- Atatürk Kültür Merkezi
- 8- Türk Dil Kurumu Başkanlığı
- 9- Türk Tarih Kurumu Başkanlığı

- 10- Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
- 11- Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
- 12- Türkiye Bilimler Akademisi Başkanlığı
- 13- Türkiye Adalet Akademisi Başkanlığı
- 14- Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezî Başkanlığı
- 15- Yakın ve Ortadoğu Çalışma Eğitim merkezi
- 16- Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
- 17- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
- 18- Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- 19- Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- 20- Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü
- 21- Vakıflar Genel Müdürlüğü
- 22- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
- 23- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
- 24- Türk Akreditasyon Kurumu
- 25- Türk Standartları Enstitüsü
- 26- Milli Produktivite Merkezi
- 27- Türk Patent Enstitüsü
- 28- Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü
- 29- Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü
- 30- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
- 31- Savunma Sanayi Müsteşarlığı
- 32- Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt İkmal ve NATO POL Tesisleri İşletme Başkanlığı
- 33- Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
- 34- İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi
- 35- Ekonomik Kültürel Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı
- 36- Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı
- 37- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 38- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- 39- Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- 40- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü
- 41- Doğal Afet Sigortaları Kurumu
- 42- Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
- 43- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 44- Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu
- 45- Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
- 46- Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezî Başkanlığı
- 47- Yüksek İhtisas ve Araştırma Hastanesi
- 48- Millî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü
- 49- Spor-Toto Genel Müdürlüğü
- 50- Kefalet Sandıkları

III SAYILI CETVEL
DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

- 1- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- 2- Telekomünikasyon Kurumu
- 3- Sermaye Piyasası Kurulu
- 4- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- 5- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
- 6- Kamu İhale Kurumu
- 7- Rekabet Kurumu
- 8- Şeker Kurumu
- 9- Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu
- 10- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

IV SAYILI CETVEL
SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

- 1- T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü
- 2- Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı
- 3- Bağ-Kur Genel Müdürlüğü
- 4- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
- 5- Ereğli Kömür Havzası Amele Birliği Biriktirme ve Yardım Sandığı Başkanlığı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA KABUL EDİLEN LİSTELER

(I) SAYILI LİSTE
İHDAS EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Başkan Yardımcısı	1	1	-	1
GİH	Daire Başkanı	1	3	-	3
GİH	Eğitim Merkezi Müdürü	1	1	-	1
GİH	Bilgi İşlem Merkezi Müdürü	1	<u>1</u>	-	<u>1</u>
	TOPLAM		7	-	7

(II) SAYILI LİSTE
İPTAL EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>KADRO DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULU KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Memur	8	<u>7</u>	-	<u>7</u>
	TOPLAM		7	-	7

